

Paimen~Sanomat

Oulun ortodoksisen hiippakunnan seurakuntien tiedotuslehti

Joulukuu 2012 Nro 4 (177)

Rooman Jumalanäidin ikoni

**Tässä
numerossa:**

s. 8
Jakamattoman kirkon
jakautuneisuus

s. 10-11
Neitsyt Marian
ruusutarhassa

s. 14-15
Hiippakunnan
perustamishistoria

Esipaimenen sana

Rakkain joululahja

Joulu on lahjojen aikaa. Itämään tietäjät toivat kalliit lahjansa vastasyntyneelle Jeesus-lapselle Betlehemin luolaan. Evankeliumi kertoo siitä näin: ”Silloin he maahan heittäytyen kumarsivat lasta, avasivat arkkunsa ja antoivat hänelle kalliita lahjoja: kultaa, suitsuketta ja mirhaa.” Matt. 2,11. Köyhiä auttanut Myrran pyhä piispa Nikolaos, oman joulupukkimme varhainen esi-isä, toimi samoin tiennäyttäjänä joululahjojen tuojien joukossa. Meillä Suomessa joulun aattoilta merkitsee perheen pienimpien kohdalla suurta odotusta ja tihentynyttä jännitystä. Lapset odottavat lahjoja ja niitä myös saavat. Vanhempi väki arvostaa lahjojen sijaan juhlapyhien rauhaa, sopuisuutta ja kiireetöntä yhdessäoloa. Lahjojahan nekin ovat.

Helposti ajattelempa, että kaikki tämä: lahjat ja ulkoinen hyvinvointi, kuuluu meille joulujuhlassa itsestäänselvyytenä; olemme ikään kuin oikeutettuja niihin. Kristillisessä katsannossa asia nähdään toisin. Kristus Vapahtaja on joulun todellinen lahja. Meidän tulisi tuntea pisto sydämessämme siitä, että joulun juhlassa niin helposti unohdamme Hänet, joka on meille kaiken hyvän lahjoittanut, Jeesuksen Kristuksen.

Jouluna Kristus syntyi maailmaan. Hän oli ja on Jumalan lahja ihmiskunnalle, rakkain joululahja. Hän on lahja, josta käsin meidän tulisi elämäämme ja joulujamme arvioida.

Olemme saaneet Jumalalta lahjaksi emme vain joulua, vaan koko elämämme: nuoruuden ja vanhuuden, kodin, työn ja ystävät, elämän eri mahdollisuudet. Elämämme on suuri lahja ja myös ihme. ”Minä olen ihme, suuri ihme, ja kiitän sinua siitä”, huudahtaa psalmien kirjoittaja. Ps.139,14. Lahjan saadessamme, meidän todella kuuluu siitä kiittää.

Miten minä voisin kiittää Joulun Herraa elämäni lahjasta?

Pyhä Ambrosius, neljännellä vuosisadalla elänyt Milanon piispa, opetti Kristuksen syntymäjuhlan hengellisestä merkityksestä: ”Saavuttuamme meidän Herramme syntymän päiviin, puhdistakaamme veljet, itsemme kaikesta synnin saastasta ja siten täyttäkäämme Hänen aarrearkkunsa kaikenlaisilla lahjoilla, jotta tuona juhlapäivänä olisi millä lohduttaa kodittomia, keventää leskien surua ja vaatettaa köyhiä.”

Parhaan kiitoksen elämämme lahjasta tuomme Herrallemme muistamalla hänen evankeliumissa annetut käskynsä ja yrittämällä noudattaa niitä. Pyhän Ambrosiuksen saarnassaan mainitsevat: itkevät kodittomat, surevat lesket ja alastomat köyhät, löytyvät myös aikamme ympäristöstä, nyt vain eri nimikkeillä. Voimme aloittaa omasta lähiympäristöstämme. Käytännön ohjeet Kristuksen aarekkammion täyttämiseen löytyvät Vapahtajan Vuorisaarnasta. Siellä autuaiksi julistetaan vanhurskautta janoavat, toisia armahtavat ja rauhan tekijät.

Joulusta ja elämämme lahjasta kiittäen pyrkikäämme heidän joukkoonsa.

Siunattua Joulun juhlaa ja Herran vuotta 2013

Metropoliitta Panteleimon
Oulun ortodoksisen hiippakunnan esipaimen

Rää'kkes rosttovskiänkk

Rosttov lij skiänki äi'gğ. Nuortijännam tie'tti pu'htte kaallšös skiänkkez öi'dde šöddâm Isös-ömmga Betlehem -gäärad skuo'rre. Evažge'lium maainast ömmga šöddâmpooddâst nääi't: ”Te'l sij jännma oi'gğööde'e'l kâ'mrde ömmga di mâŋŋa kâ'mrdumužž sij ää'vee skiänkköü'k'keez da u'vdde su'nne kaallšös skiänkid: koo'llid, temnĵ nid da miirhid.” Matt. 2,11. Väiivašoummid veä'kktam Myra –dommgäärdest pää'ss aa'rhel Miikkâl, kää'tt leäi ju'n tuä-laa moošti mie'ldd rosttovkällsa maaddâre'čč da čuökkučuä'jteei rosttovskiänki pu'httĵi jooukâst. Mee'st Lää'ddjännmest rosttov käänanjeä'kkääž miärkksâäv piärrĵi uu'cc-mözzid loŋĵteei vuârdd-möžž. Päärna vue'rde skiänkid da töid sij kâ'l puä'tte vuäžžad. Puä'rrsab oummi kiöččâmvue'kk skiänki sâä'jest lij nâkam, što ääi'j mie'ldd puättam jie'llem tobddmööžž liä si'jjid vääžnai da si'jjid prää'zneckpää'zz miärkksâ'vee kiirte'mes ööutsâä'jest äärrmööžž, pöžz-zid kuulli slävööttmööžž da räühast jeällmööžž. Skiänkid sij še vuä'žža.

Hie'lkeld jurddep, što puk tāk: skiänk da ääugbeällsaž pue'rrĵie'llem da rosttovprää'zneck obnes lij teädast mi'jjid kuulli; kiöččâp nu'tt, što leä'p mä'te töžž i vuöigg'göttum. Kriistlaž kiöččâmvue'jj mie'ldd, ä'šš vuei'net nuu'bnalla. Kristös Spa'si'tel lij rosttov tuöttlaž skiänkk. Mee'st öölgçi kuvddled čäddam jĵön tö'st, što rosttov prää'zneckst mij, nu'tt hie'lkeld väjldä'ttep Suu Isöžž Kristöžž, kää'tt lij mi'jjid puk pue'r skiänkkâm.

Rosttven Kristös šööddi maai'lma. Son leäi da lij Vuäspää'd skiänkk ooumažkâdda, rää'kkes rosttovskiänkk. Son lij skiänkk, koon mie'ldd mee'st öölgçi ärvvööllâd jĵijjân jie'llem da rosttvid, kook liä mi'jjid skiänkkum.

Leä'p vuäžžam Vuäspää'ddest skiänkkân, jeä'p pâi rosttov, leä'ša obb jie'llem: nuörrvuöđ da puä'resvuöđ, doom, tuäi da

taaurööžžid, jie'llem jee'res vuäittmööžžid. Mij jie'llem lij jönn skiänkk da še öömäs. ”Mon leä'm öömäs, jönn öömäs, da spä'ssböžžam tö'st”, čuö'rvvai sluu'vžkee'rĵtöžži kee'rĵteei kuärgast. Ps.139,14. Skiänk vuäžžmen mee'st tuödi kooll spä'ssböžžâd vuöžžum skiänkkâst.

Mä'htt mon vuäi'tčem spä'ssböžžâd Rosttov Šuur, jie'llem skiänkkâst?

Pää'ss Ambrosius, neelljad ee'kkčue'dest jeällam Milano aa'rhel, mä't'tii Kristöžž šöddâmprää'zneck jĵiöglvaž miärkksöövvest nääi't: ”Šuur šöddâm peei'vid pue'ttmen, puu'ttste'ked viillĵ, jĵijjâd juö'kknallšem reä'kkvuöđâst da tiudde'ked Suu ä'rbkämmar juö'kknallšem skiänkin, što tön prää'zneckpei'vven le'čči mainn lâ'dded pääi'kte'mes oummid, kie'ppeed liäski pe'ccel da teävted väiivaš oummid.”

Pue'rmös spä'ssebvuöđ jie'llem skiänkkâst mij pu'httep Šu'rre nu'tt, što mu'sttep suu Evažge'lium mie'ldd u'vddum mä't'temukkööžžid da nu'tt še kiččlööde'e'l jâä'kktep töid. Pää'ss Ambrosius mä't'temukkööžžâst liä peäggum: reäkkai pääi'kte'mes, pe'cclest äärrai liäsk da peälte'mes väivvaž, tä'st peäggum käunnje še tän ääi'j piirööžžâst, ää'n pâi jee'res nömmöggĵin. Vuei'ttep altteed jĵijjân älddpirrööžžâst. Prakksiizz vuä'pstööžž Kristöžž ä'rbkämmar tiuddumu'šše käunnje, Spa'sitee'l Tuöddärmä't'temukkööžžâst. Tä'ben sveätĵen čöödtet vuöiggmiöllsažvuöđ haa'lee'jid, nuu'bbid ä'rmme'e'jid da räüh tue'jĵee'jid.

Rosttvest da jie'llem skiänkkâst spä'ssböžžee'l kiččlööttâp sij jou'kke. Blouslövvum Rosttov prää'zneck da Šuur ee'jj 2013

Metropoliitta Panteleimon
Oulun ortodoksisen
hiippakunnan esipaimen

Kristus - Jumalan todellinen kuva

Joulun odottaminen alkaa jo maaliskuussa, yhdeksän kuukautta ennen Jeesuslapsen syntymää. Jumalansynnyttäjän neitseeseen Marian ilmestysjuhlaa vietetään 25. maaliskuuta. Juhla on yksi kirkkovuotemme kahdestatoista suuresta juhlasta.

Katso, minun palvelijani, jonka olet valinnut, minun rakkaani, johon olet mieltynyt. Minä lasken henkeni hänen ylleen, Ja hän julistaa kansoille oikeuden. Ei hän huuda eikä riitele, Ei kuulla hänen ääntänsä kaduilla. Murtunutta ruokoa hän ei muserra, Savuavaa lampunsydäntä hän ei sammuta. Hän on saattava oikeuden voittoon. Hänen nimeensä kansat panevat toivonsa.

Syntymän hyvä tahto

Arkkienkeli Gabriel ilmestyy Marialle temppelissä: ”Terve Armoitettu! Herra olkoon sinun kanssasi. Älä pelkää Maria, sillä sinä olet saanut armon Jumalan edessä.” Gabriel kertoo nuorelle Marialle tulevasta tapahtumasta. Maria mietiskelee tulevia tapahtumia ja sanoo: ”tapahtukoon minulle sinun sanasi mukaan.”

Temppelissä kasvatettuna ja viisaana naisena Maria käytti vapaata tahtoaan ottaessaan äitiyden tehtävän vastaan. Tapahtumasta on ennustanut profeetta Jesaja: ”Neitsyt tulee raskaaksi ja synnyttää pojan ja antaa hänelle nimen Immanuel.”

maan, joka on käsittämätön, ainetta ja henkeä, subjektiivisuutta ja objektiivisuutta. Ihminen syntyy mikrokosmoksena makrokosmukseen. Maailmana maailmaan.

Jumalan lihaksitulemisen, joulun mysteerion kautta ihminen kykenee todelliseen Jumalan tuntemiseen, kuvaa isä Pentti Hakkarainen. Pyhän Johannes Damaskolaisen hymnirunous avaa taivaallisen, ehdottoman kauneuden: ”Tänään Valtias syntyy Neitsyt Äidin lapseksi. Tänään paimenet katsovat kapaloihin käärittyä ja seimessä makaavaa Vapahtajaa. Tänään Valtias, jota emme voi koskettaa, kääritään lapsukaisena kapaloihin...”

Katso tähtitaivasta ja lumoudus kauneudesta. Tähtitaivas lahjoittaa kauneuden ihmeen. Miten voisit ottaa vastaan täydesti tuon kauneuden?

Betlehem

Daavidin jälkeläisenä Joosefin on lähde Betlehemiin, joka on Daavidin kaupunki. Henkikirjoihin vaadittiin omakätinen nimikirjoitus. Tästä syystä on raskaana olevan Mariankin lähde Betlehemiin. Betlehem on Daavidin isän Iisain kotikaupunki ja Daavid on kasvanut tässä kaupungissa. Myös Marian äiti Anna on ylimmäisen pappi Aaronin tytär Betlehemistä.

Betlehem on Messiaan syntymäkaupunki, josta profeetta Miika on ennustanut. ”Ja sinä Betlehem, sinä Juudan seutu, et suinkaan ole vähäisin Juudan ruhtinasten jou-

kossa, sillä sinusta on lähtevä hallitsija, joka kaitsee minun kansaani Israelia.”

Tähtien opastamat

Tietäjät uskovat tähtien osoittavan uuden kuninkaan syntymää. He tiedustelevat äsken syntyneen juutalaisten kuninkaan olinpaikkaa. ”Me näimme hänen tähtensä nousevan taivaalle”, sanoivat tietäjät. Messiaan syntymisen vaikuttavuutta kuvaa profeetta Malakia: ”Teille, jotka minun nimeäni pelkätte, on koittava vanhurskauden aurinko.”

Tietäjät lähtevät vaeltamaan Persian Sipparista, Mesopotamiasta. He kulkevat hevosillaan ikivanhaa midianilaisten karavaanitietä Jerusalemiin. Matkaa kertyy 2400 km ja matka kestää kolme kuukautta. He menevät kumartamaan juutalaisten kuningasta, lasta, josta tähdet olivat ennustaneet.

”Tähti tuli ja seisautui sen luolan yläpuolelle, jossa lapsi oli.” Betlehem, joka suoraan Jerusalemiin etelään 8 kilometrin päässä. Jupiter siirtyy Betlehemin ylle ja pysähtyy. Myös aurinko pysähtyy. Kaikki seisautuvat odottamaan syntymisen ihmettä ja juhlaa.

”Kaikki tulevat Sabasta, kantavat kultaa ja suitsutusta ja Heran ylistystä ilmoittavat.”

Luola

Hämärässä luolassa syntyy lapsi, josta tulee Jumala. Luolasta vapautunut tuntee myötätuntoa luolaan jääneitä kohtaan, tietäen mikä on hyvää ja oikeata. Kristus toteuttaa hyvää tahtoaan elämässään julistaen pelastuksen sanomaa maailmalle.

Härkä ja aasi palvovat vastasyntynyttä. Näin täytti profeetta Habakukin ennustus. Miksi lapsi syntyy härkään ja aasien joukkoon? Origenes arvelee härän puhtaana eläimenä kuvaavan Israelin kansaa ja aasi pakanakansoja.

”Härkä tuntee omistajansa ja aasi isäntänsä seimen, mutta Israel ei tunne, minun kansani ei ymmärrä.”

Koko taivas puhkeaa ylistämään Jumalaa. Sana tulee lihaksi. Jumalan pelastussuunnitelma saa ratkaisevan askeleen. Messias on tuleva ”pakanain valkeudeksi, että minulta tulisi

pelastus maan ääriin asti.” Jumalan Poika tulee ihmiseksi. Kaikki lupaukset täyttyvät.

Paimenet

Kokonainen enkelikuoro tavoittaa yöllä vartioida olevat paimenet.

Paimen, alhaisimmaksi arvostettu saa kuulla ensimmäisenä ilosanoman Messiaan syntymästä. ”On syntynyt lapsukainen, Ihmeellinen neuvonantaja, Iankaikkinen Jumala.”

Paimenet kiittävät Jumalaa siitä mitä olivat kuulleet ja nähneet. Paimenet uskovat hyvään sanomaan. ”Ja hyvin teette tekin, jos kiinnitätte katseenne siihen kuin pimeässä loistavaan lampuun, kunnes päivä sarastaa ja kointähti syttyy teidän sydämissänne.” ”Korkeudesta saapuu luoksemme aamun koitto.”

Heaven and earth today are met, Since Christ is born. Today God has come down to earth and humankind gone up to heaven. All things were enlightening When the Lord Jesus was born of the holy Virgin.

Kutsumus

Ihmisen vastatessa tietoisesti sisäiseen kutsumukseensa, näemme persoonan, joka on yhteydessä toisiin rakastavana ja myötätuntoisena. Kristuksen persoonaa hallitsee rakkaus. Rakkautta hallitessa, ei tarvita valtaa. Lapsi syntyi kutsuttuna täyttämään totuuden rakkaudesta, messiaanista kutsumuksesta. Elämän tarkoitus toteutuu. Ihmisen olemassaolo on elämän tarkoitus. Joki on löytänyt uomansa, joka väijäämättömästi johtaa päämääräänsä.

Persoonallisuuden syntyminen on tietoisuuden lisääntymistä. Syntymisen hetki on täynnä valoa, valaistumista. Se on auringonnousua ja oikean tien valitsemista. Syntyminen on olemassaolon tarkoituksen toteuttamista ja toteutumista. ”Mikään mikä on syntynyt, ei ole syntynyt ilman häntä.”

Tahto

Syntyminen on kasvamista ja muuttumista. Se mikä syntyy käy läpi muuttumisen. Samaa kuin syntymä on olemukseltaan ja merkitykseltään kuolema. Maailma sisältyy

meihin yhtä paljon kuin maailmaan. Kaiken todellisuuden lähde kumpuaa omasta olennostamme. Ihminen on katoamaton ollessaan aluton, ikuinen ja ajaton. Mikään ei synny tyhjäksi, eikä tyhjäksi voi mikään raueta.

Olemassaolomme on olemusta, jonka aika on täyttännyt äärettömällä ajalla. Sillä mikä on, se on aina oleva. Tiet, jotka ovat olleet avoinna tähän nykyisyyteen, ovat avoinna tulevaisuuteenkin. Niin kuin meillä on loppumaton menneisyys, on meillä myös tulevaisuus.

Tahto eli sydämen hyve antaa palkinnon ikuisuudessa. Kuolema ja syntymä merkitsevät tajunnan alituista uudistumista loputtomassa ja aluttomassa tahdossa. Tahto periytyy isältä ja ymmärrys äidiltä. Elämäntahto on elämänunelmien jatkumoa. Menneisyys ja tulevaisuus on yksi. Olemisessa piilee vapaus.

Armoitettu Maria

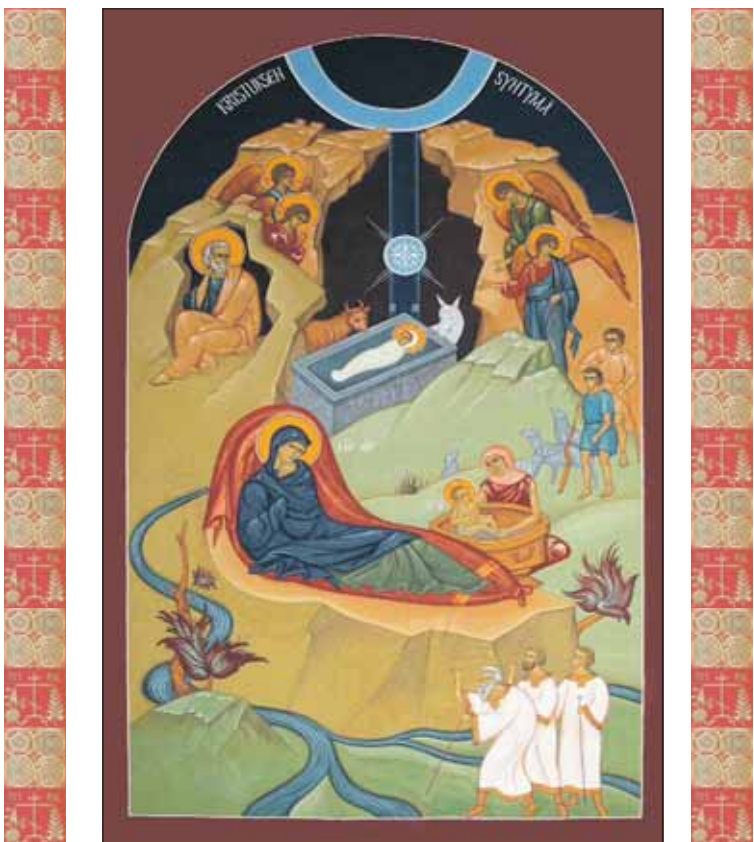
Jumalansynnyttäjä on saanut ihmeellisen tehtävän. Neitsestä syntyminen merkitsee Kristuksen taivaallista ja iankaikkista alkuperää. Hän on täydellisesti ihminen, mutta myös täydellisesti Jumala.

Enkeli Gabriel ilmoittaa Marian saaneen armon Jumalan edessä. Armo on toimivaa rakkautta, joka tekee työtä anteeksiantamuksen, vapautuksen ja eheyden puolesta.

Kiitollisuus

Kristuksen syntymä on ihmisuuden syntymäpäivä. Kristus itse on Jumalan todellinen kuva ja kaltaisuus ensi hetkestä alkaen. Kaikki kansat iloitsivat rauhan ja suvaitsevaisuuden liitosta. Karjalaisen rahvaan kiitos Rastavan päivänä: ”Jumalua kiitetäh taivahas, ,muan piäl on rauhah rahvahile, kudamii häi suvaiccou.”

Liisa Saukkonen-Heino

KRISTUKSEN KASTEEN JUHLANA

Sinä itse, ihmisiä rakastava Kuningas, ole nytkin läsnä Pyhän Henkesi laskeutumisen kautta ja pyhitä tämä vesi. Anna siihen lunastuksen armo ja Jordanin siunaus. Tee se kuolemattomuuden lähteeksi, pyhityksen lahjaksi, anteeksiannon armovälikkappaleeksi, taudeilta suojaavaksi, pahojen henkien turmioksi, vihollisvoimille lähestymättömäksi, enkelien väkevyydellä täytetyksi.

Jumalan Poika syntyi ihmiseksi pelastuksemme tähden

Ortodoksinen kirkko rukoilee Kristuksen kasteen juhlan eli Teofaniana tammikuun 6. päivänä suuressa vedenpyhityksessä näillä 300-luvulta peräisin olevilla sanoilla. Rukous luetaan myös ortodoksisissa kastetoimituksissa. Kirkko palauttaa näillä kasteopetuksen sanoilla uskovien mieleen veden siunaavat ja pelastavat ainekset.

Vesi on elämän symboli, sillä ei ole elämää ilman vettä. Mutta vesi on myös tuhon ja kuoleman symboli. Lisäksi se on puhtauden vertauskuva, sillä ei ole puhtautta ilman vettä. Veden pyhittäminen merkitsee aineen palauttamista alkupe räiseen tarkoitukseensa.

Vastaanottamalla kasteen Johanneselta Kristus pyhitti veden ja teki sen anteeksiantamuksen vedeksi. Hän pyhitti kasteen ottaessaan vastaan kasteen. Hän pyhitti Jordanin vedet ja murskasi synnin vallan. Hän pelasti ihmissuvun saatanaan eksytyksestä.

Ortodoksisen kirkon suuri kasteopettaja pyhä **Kyriillos Jerusalemlainen** (k. 386) opettaa: *Vesi on maailman ja Jordan on evankeliumin alku. Jobin mukaan Jordanin vesissä asui lokikäärme, joka oli hirvittävä peto ja se koitui kuolemaksi jokaiselle, joka kohtasi sen. Tämä päivänä Kristus astuu Jordanin vesiin ja peto suljetaan ikuiseen vankeuteen. Ja me voimme sanoa apostolin sanoin: Kuolema, missä on sinun voittoni? Pyhässä kasteessa kuoleman pistin katkaistaan.*

Kreikkalaisessa perinteessä Teofanian eli Jumalan ilmentymisen juhlaa kutsutaan myös *valkeuksien juhla*ksi. Kirkko juhlii maailman kirkastumista Kristuksen valkeudessa. Pyhiin isien ja opettajien mukaan Kristuksen syntymä, ympärileikkaus, kaste ja tempe liintuominen liittyvät yhteen.

Nämä kirkolliset juhlat julistavat Kristuksen lihaksitulemisen pyhää salaisuutta.

Kristuksen syntyminen ihmiseksi eheytti Jumalan ja ihmisten välisen suhteen. Kristus poisti syntymisensä Aadam ja Eevan tottelemattomuuden seuraukset. Kristuksen syntyminen ihmiseksi merkitsi kuoleman ja saatanan vallan tuhoamista ja uuden elämän mahdollisuutta ihmiskunnalle.

Jumalan Poika syntyi ihmiseksi meidän pelastuksemme tähden. Ihmisen olemassaolon merkitys ja lopullinen tarkoitus ilmoitetaan ja toteutuu Kristuksen lihaksitulemisessa. Kristus tuli taivaasta pelastaakseen maailman ja yhdistääkseen ihmisen Jumalan kanssa iankaikkisesti. Jumala toimi Sanassaan ja Pyhässä Hengessään.

Katumus elää kasteen voimana Kirkossa

Matteus, Markus ja Luukas kuvaavat lyhyesti ja tarkasti Kristuksen kasteen (Matt. 3:13-17; Mark. 1:9-11 ja Luuk. 3:21-22). Johanneksen evankeliumi vahvistaa heidän kertomuksensa lainaamalla Johannes Kastajan todistusta (Joh. 1:32-34). Johannes Kastajan saarna katumuksesta luo perustan Kristuksen messiaanille toiminnalle.

Matteus tekee evankeliumissaan merkittävän lisäyksen: Kristus ottaa kasteen "täyttääkseen kaiken vanhurskaiden" (Matt. 3:15). Pyhä **Johannes Krystostomos** (k. 407) sanoo evankeliumin kommentaarissaan: *Tämä vanhurskaus merkitsee käskyjen täytymistä. Kristus tuli maailmaan täyttääkseen kaiken lain. Hän on Messias, jonka lain tulkinta tekee lisätulkinnat mahdottomiksi.*

Kristuksen kaste, ympärileikkaus ja tempeliin tuominen on kuuliaisuutta laille, osa jumalallista alentumista, jolla Kristus tyhjensi itsensä ennen maailman syntyä olleella kirkkaudella (Joh. 17:5) ja otti orjan muodon (Fil. 2:7).

Pyhä Kyriillos Jerusalemlainen kirjoittaa: *Jos Jumalan Poika kastettiin, niin kasteen halveksija olisi jumalinen. Kristus ei ottanut kastetta siksi, että saisi synnit anteeksi – olihan Hän synnitön – vaan synnittömänä Hän otti kasteen, jotta antaisi jumalallisen armon ja arvoaseman kastetaville.*

Pyhä kaste merkitsee uskovalle Jumalan antamaa uuden elämän lahjaa. Kaste on matka Jumalan Valtakuntaan. Orto-

doksinen kaste tulee ymmärtää kuoleman ja ylösnousemuksen käsittein, ei kielikuvina, vaan Kirkon elämän todellisuutena. Kaste tarkoittaa syntien anteeksiantamista, mutta ei niiden poistoa.

Ihminen voi havaita kasteen jälkeen ja sen ansiosta synnin valheellisuuden ja kaikenlaisen tuhoavuuden, ja vasta silloin hänen katumuksensa käy mahdolliseksi. Katumuksen mysteeri vie uskovan yhä uudelleen pääsiäisjuhlan iloon, mutta pääsiäisen ilo asettaa hänet tuomiolle ja paljastaa hänen hengellisen sairautensa.

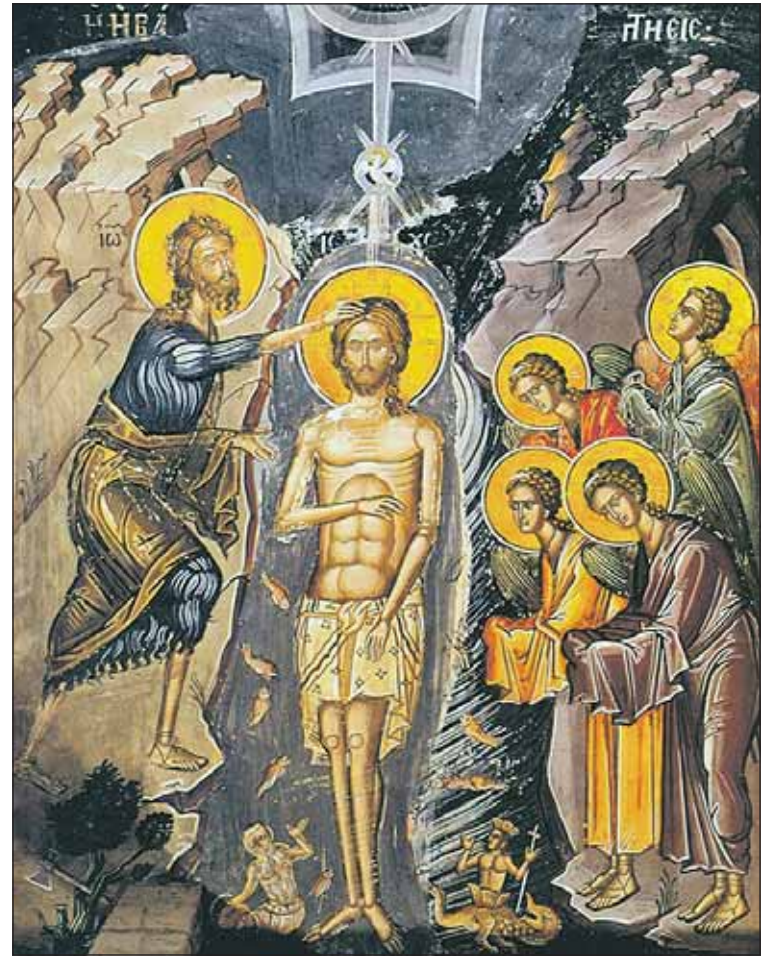
Katumuksen mysteeri ei ole ortodoksisessa kirkossa Jumalan ihmisille antama juridinen valta. Katumus elää Kirkossa kasteen terapeuttisena voimana. Katumus merkitsee ihmisen rakkauden ja elämän palauttamista Jumalan yhteyteen. Paluu on mahdollinen Kristuksessa, koska Hän ilmoittaa ihmiselle todellisen elämän. Kristukseen uskomisen merkitsee katumista, elämän perinpohjaista mielenmuutosta. Kirkon uskollisen jäsenen elämä on askeesia. Ihminen paranee saatanan tuhoavasta valheesta jakamalla Jumalan Rakkauden, Elämän ja Totuuden.

Kirkon rakkaus perustuu Kristuksen lihaksitulemiseen

Pyhä kaste merkitsee uskovan vapautusta saatanan vallasta. Vapautumista ei kuitenkaan tapahdu, jos ihminen ei osallistu kasteen armon hedelmistä. Usko ei yksin riitä, vaan ihmisen tulee myös haluta kuolla kaikille elämän himoille.

Ortodoksikristityn elämän ensimmäinen toimi on *luopuminen saatana*sta. Kukaan ei voi olla Kristuksen seuraaja, jos hän ei ensin ole kohdannut pahaa ja valmistautunut taistelemaan sitä vastaan. Kristityn elämä Kirkossa edellyttää nöyryyttä ja kuuliaisuutta Kristukselle.

Pyhässä kasteessa annetut lupaukset toteutuvat ihmisen pitkässä hengellisessä taistelussa, jossa hän kuolee tämän maailman turhuuksille ja elää eukaristisessa yhteisössä. Niin kauan kuin hän elää tämän maailman arvostusten ja esikuvien mukaan, hän pitää elämänsä itsetarkoituksena. Ainoastaan luopuessaan vapaasti ja ehdoitta elämänsä itseriittoisuudesta ja panemalla koko elämänsä merkityksen Kristukseen, hänellä annetaan "uusi elämä". Maailmasta tulee silloin hänelle Kristuksen terapeutin läsnäolon mysteeri, joka kasvaa Jumalan

Valtakunnaksi ja iankaikkiseksi elämäksi.

Pyhän **Gregorios Palamaksen** (k. 1359) mukaan ihmisen on mahdollista vapautua kaikenlaisista himoista, esimerkiksi aineellisten asioiden ja maallisen kunnian rakastamisesta tai turhamaisuudesta ja aistillisista mielikuvista valitsemalla Kirkon hengellisen kurinalaisuuden tien ja kulkemalla sitä pitkän. Jumala on suonut ihmiselle vapaan valinnan voiman ja itsekontrollin. Kristus on uudistanut inhimillisen luonnon entiseen kauneuteensa, mutta luonnon eheytyksen täytyy toteutua myös ihmisen persoonallisessa elämässä.

Kasteen todellisuus eletään todeksi käytännön ortodoksisessa askeesissa. Ihminen on ortodoksisessa merkityksessä ihminen, vain jo hän rakastaa Jumalaa ja lähimmäisiään. Jumalan ja lähimmäisten rakastaminen on tärkeä merkki siitä, että ihminen on aloittanut vapautumisen itsenäisestä. Kirkon rakkauden perustuu Kristuksen lihaksitulemiseen.

Ortodoksisen terapeutin teologian merkittävä kehittäjä pyhä Gregorios Palamas mainitsee Kirkon askeesin ja hyveiden tekoina valvomisen, paastoamisen, palavan katumuksen, kyyneleet, hengellisen murheen, lakkaamattoman rukouksen, kuoleman jatkuvan muistamisen ja ennen kaikkea hiljaisuuden ja nöyryyden.

Tessalonikin pyhä esipaimen opettaa, että paha merkitsee ahneutta, hillitöntä elämää, omahyväisyyttä, ylimielisyyttä ja ylpeyttä. Hän kirjoittaa:

Jos ihmisielu on mieltynyt ja alistunut ala-arvoisiin asioihin, se loukkaa Jumalan kuvaa häpeämättömästi. Jos ihminen rakastaa väärin tekemistä, hän vihaa sieluaan ja repii sen palasiksi.

Pyhittäjä **Simeon Uusteologi** (k. 1022) käsittelee kirjoituksissaan aikansa ortodoksikristittyjen elämää. Hänen mukaansa ortodokseja vaivaa eniten vallanhimo. Se on hänen mukaansa paljon kuolettavampi kuin lihan himot tai rikkauksien nälkä. Kirkon jäsenen tulee pyhittäjä Simeonin mielestä hylätä vallanhimo ja toteuttaa sen sijaan elämässään Kristuksen tahto, sillä *kuka on koskaan pelastunut niistä, jotka uskovat Kristukseen, mutta eivät tee Hänen tahtoaan.*

Kristuksen kaste Jordanilla pyhittää ja kirkastaa maailman ja palauttaa ykseyden Jumalan ja ihmisen välille. Ihmiset pukeutuvat pyhässä kasteessa Kristuksen rohkeuteen, joka tarkoittaa Kirkon jäsenen halua taistella Kristuksen sota-joukoissa saatanaan hajottavia voimia vastaan.

Pyhä Kyriillos Jerusalemlainen muistuttaa: *Ennen kastetta sinulta puuttui rohkeus taistella saatanaa vastaan, mutta heti kun olit syntynyt uudestaan, sinä otit vastaan Kristuksen nimessä oikeudenmukaisuuden aseet ja nyt levität evankeliumia pelastuksesta. Sinä panet toivosi Jumalaan ja seisot vihollisvoimien edessä ja kukistat ne.*

IISAIN PUU

Joulua edeltävän sunnuntain pyhä kuva

Kristuksen syntymäjuhlaan valmistaudutaan Kirkossa viettämällä marraskuun 15. päivästä alkaen joulupaastoa, joka kestää 24.12. asti. Jouluaattokin on paastopäivä. Edeltävinä viikoina muistellaan monia Vanhan testamentin profeettoja, jotka ennustivat Vapahtajan syntymää. Kirkko kutsuu sunnuntaita (tänä vuonna 23.12.), joka on ennen varsinaista Kristuksen syntymäjuhlaa, Pyhien isien sunnuntaiksi. Artikkelinä käsittelee muistopäivän kuva-aihetta.

Pyhien isien sunnuntaina muistelemme kaikkia maailman alusta Jumalaa palvelleita pyhiä Aadamista aina Joosefiin, Jumalansynnyttäjän kihlattuun, saakka sen sukuluettelon mukaan, jonka voimme lukea Matteuksen tai Luukkaan evankeliumeista (Matt. 1:1-17, Luuk. 3:23-38). Samalla muistelemme mies- ja naisprofeettoja ja muita Vanhan testamentin vanhurskaita, sekä miehiä että naisia.

Päivän ikonina voidaan pitää Iisain puu -nimistä kuva-aihetta. Se perustuu Jesajan ennustukseen ”Iisain kannosta nousee verso, vesa puhkeaa sen juuresta ja kantaa hedelmää” (Jes. 11: 1), ja mainittuun Matteuksen kirjoittamaan Jeesuksen sukuluetteloon (Matt. 1: 1-17). Siinä makuulla olevan Iisain, kuningas Daavidin isän, kupeista nousee puu, jonka seitsemän oksarivistön medaljonkeihin ja näiden päälle on maalattu Jeesuksen esi-isiä sekä kohtauksia Vanhan ja Uuden testamentin kertomuksista. Puun rungossa heti Iisain yläpuolella soittaa **Daavid** harppuaan kun taas ylimmäisessä medaljongissa on Jumalansynnyttäjä Kristus sylissänsä. Puun alla on rivi profeettoja, jotka Kirkon tradition mukaan todistivat Kristuksesta, keskimäisenä **Bileam**, joka ennusti: ”Tähti nousee Jaakobin keskeltä, valtiaan sauva Israelista” (4. Moos. 24: 17). Ikonin molemmilla sivuilla näemme niitä antiikin filosofeja, joiden kirjoitusten isät ovat tulkinneet viittaavan Kristukseen: tunnistettavissa ovat ainakin **Platon, Aristoteles ja Pythagoras**. Ylimmillä oksilla on myös henkilöitä, jotka eivät kuuluneet Jeesuksen esi-isiin, kuten **Johannes Kastaja, Joosef, Jesaja ja Daniel**. Pyhän **Gregorios Palamaan** mukaan ”sukulaisuus Kristukseen ei ole luonnonlain, vaan armon ja armoon perustuvan lain asia”.

Puun oksilla, rungolla ja juuristossa näemme siis isää kaikkiaan neljästoista rivissä. Tämä viitanee sukuluettelon sukupolvien määrään: niitä oli neljätoista Aabrahamista Daavidiin, Daavidista pakkosiirron aikaan, ja taas siitä Kristukseen. Pystysuunnassa rivejä on seitsemän, minkä tulkitaan kuvaavan Sananlaskujen kirjan kohtaa ”Viisaus on rakentanut itselleen talon, seitsenpylväisen rakennuksen” (Snl. 9: 1).

Iisain puu -aihe on todennäköisesti läntistä alkuperää. Sen varhaisin tunnettu esitys, tosin huomattavasti ikonistamme poikkeavana, on vuodelta 1086, ns. Vyšehradin koodeksissa, Böömin kuningas **Vratislav II:n** (k. 1092) kruunajaisiin tehdystä evankeliumikirjassa. 1140-luvulle ajoitetuissa Lambethin Raamatussa ja Saint-Denis'n basilikan lasimaalauksessa ikonografia jo muistuttaa myöhäistä muotoa, joskin esi-isien määrä on paljon pienempi. Itäisen kristikunnan piirissä aiheen vanhimmat kuvat ovat 1100-luvun jälkipuolen mosaiikkipalaset Betlehemin Kristuksen syntymän basilikassa. Vasta Palaiologosten kaudella aihe yleistyy, varhaisin esimerkki lienee Tessalonikan Pyhien apostolien kirkosta.

Psalmeista luemme Herran luvanneen Daavidille: ”Sinun sukusi pysyy iäti, sinun valtaistuimesi kestää edessäni niin kauan kuin aurinko, se pysyy ikuisesti

niin kuin kuu. Korkeuksissa on uskollinen todistaja” (Ps. 89: 37-38). Gregorios Palamas selittää mainitun todistajan olevan ”luonnollisesti sen, joka istuu Taivaan valtaistuimella, ja josta psalmeissa toisaalla (Ps. 72: 17) sanotaan: ’Pysyköön hänen nimensä ikuisesti, muistettakoon se aina auringon alla. Tuokoon se kaikille siunausta.’” Kristus on Kuningas ja Pappi iankaikkisesti.

Ikonin kuvälähde: Moskovalainen, Kremlin asehuoneen ikonimaalaamo, 1660-1670. Lifsic, Lev & Elena Ostasenko 1999 *In the Fullness of Time. The mystery of Christ in XIII-XVII century icons*. St Paul MultiMedia Productions. Bergamo. K. XXIII.

Diakoni Osmo Kurola

Iisain puu.

Kunnebo hävii Rastavan Lapsi?

Meijän pravoslaunois kirikkövuvves olemmo piäs-syh rastavanpyhä. Sen miäräi 40 päivän piduhizekse Konstantinopol'an sobor vuvvennu 1166. Erähät "ruočit" toiči ihmetel-läh: "Mibo se moine pyhä on?" Hyvin tietäh, mi on Äjänpäivän iel olii Suuri Pyhä – a kuibo, viego pidäy pyhittä enne Rastavuagi?

L'uteranskoil kiriköl on sežo nellän nedälin "vaikastu-mizen da molimizen aigu", adventu. Vaigu mostu pyhitändän karakterii ei ole, kui pravoslaunois kirikös. No Hristosan roindua vuotetah yhtelläh mollembis kirikkölöis. Pravoslaunoloil rastavanpyhä on 15.11.-24.12. Et puaksuh duumaiče, gu pyhitändy pideli jatkaa ihan iče Rastavanpäiväh sah. Tarkah duumaijen emmo vois ni rastavaniellizen ehtän syvvä ni počinlihua emmogo ni-mittumii Rastavakse varus-tettuloi magieloi syömizii! Liha, jäičy, maidoproduk-tat ollah kiellettylöi syömi-

zii ... Midäbo jiäbi jällel? Kala da kazvokset. Nethäi ollah pyhitändyaijan syömi-zet. A eibo se pahakse ole ni ristikanzan tervehyöle.

Raja-Karjalas pyhitändiä oli ihan luonnolline die-lo, ku omas muas suadih leibyvil'l'ua da kazvoksii: kartohkua, kapustua, mor-kouhkaa, sv'oklua, lantuu, laukkua... Mečäs kerättih siendy da marjua, Luadogas da paikallizis jogilois pyvvettih kalua keitetäväk-se, suolattavakse da kuivat-tavakse. Ylen hyvin ollah mustoh jiädy pikoipienet kuivatut kalazet, "kidžut". Net oldih mejän 50-luvun lapsien "čipsit"! No niilöis keitetih muamat hyviä keit-tuo, konzu muudu parembastu ei löydynh. Syömitet ennevahnas oldih prostoit, magiet da huogehet. Eigo ni olluh vaigevuttu niilöin valmistajes: midä ei plit-al keitetty libo žuarittu, se päčis pastettih, padalantut da -morkouhkat, leivät da piiruat.

Nygözet ristikanzat hyvin ollah opastuttu da tietäh, mittumat ollah tervehellizet syömistottumukset. Enne kaikkie moizet ristikan-zat, kuduat opitah alendua omua viessua, ollah kala-kazvodijetas yhty mielidy. Sehäi andau paiči parembua fiizielisty tervehytty, vie ližäkse hengisty hyvin-voindua, da lopuškal vie elavuttu hengellisty elostu. Pyhitändäh da molindah hil-lendynnyh ristikanzu roih sobivakse vie suvaimah toi-ziigi. Häi rubieu ellendämäh Jumalan suurdu käskey: "Suvaiče omassas lähimäs-ty muga kui iččiedäs." No toinah vaigevin kaikis on opastuo olemah vaikkani da kuundelemah toizii. Tä-näpäi jo mejän ymbäristö on moneh luaduh rauhatoi. Tämä hyvin nägyy Rasta-vua vuottajes.

Nedälit Rastavan iel mer-kitäh perehien emändöile kovii painehii. Pidäy ostua rastavanpodarkat, kirjuttua da suaha poštah otkritkat,

pastua da keittä syömisty, kabrastua pertit, kaikelleh härčätä. Jo kuudu kaksi-kol-me enne Rastavua et voi olla nägemättäh kirjavua tavara-miäriä markettilois da baza-riloil. Ylen aijoi rubieu kuu-lumah rastavumuuzikku, kudamua kylläl kergiemmö kuulta. Sanazil "Tule Rasta-vu kuldaine..." tahtou eräs-gi suuri laukku nostattua rastavumielidy, no toven to-vellel reklamiruiččou omii tavaroil. A gu Rastavan Lap-si uponnou moizeh suureh miäräh tavaraa?

Voizimmogo kuitah välttyö rastavustressas? Lehtet taritah toine tostu parembua vihjavustu, kui valmistua putillizet syömitet Ras-tavakse da kui omil käzil luadie podarkat – ihan jäl-gimäzel minuutal! Lugijoil vai jiäy piätettäväkse, opi-tellago uuttu vai luadie ras-tavanpruazniekku endizeh tabah.

Enimil perehil ollah jo roit-tu omat, igivahnat Rastavan

pruaznuičendan perinde-het. Tuohuksen sytyttämine omahizien havvoil libo kiri-kös, lapsien, vahnembien da ystävien mustamizet – kai tämä menöy jo omal rutii-nal, tarkan aigulistan mu-gah. Probleemua da stressua voibi roijakseh vaigu sit, ku ollou aigulistu ylen kiriekse luajittu. A erähil jo tavak-se on tulluh jättiä stressu kogonah da lähtie suveh, kunnetah lämbimih mualoih huogavumah.

Valličemmo min tahtonem-mo tavan ottua vastah Ras-tavan Lapsi, mustua pidäy se tärgevin: Hristos roihes – olgah hos vähembigi ta-varua da menuo. Rastavan-pyhän nelli nedälii on tuldu tarbeheh nygözele ristikan-zale, kudai helpoh unohtau Rastavan piälimäzen sano-man:

Kristos roihes – kiitäkkiä!

Raija Pyöli

Благовестие

В центре нашего внимания перед рождественскими святками – также как и в центре христианского благовестия – стоит тайна воплощения Сына Божьего. О рождестве младенца Иисуса можно читать в Евангелиях от Матфея и Луки. На наших богослужениях читается Евангелие от Луки на Рождественском сочельнике и Евангелие от Матфея в самый день праздника. Тут мы найдем всю известную и так нам дорогую рождественскую историю: В те дни вышло от кесаря Августа повеление сделать перепись по всей земле. Эта перепись была первая в правление Квириния Сирию. И пошли все записываться, каждый в свой город. Пошел также и Иосиф из Галилеи, из города Назарета, в Иудею, в город Давидов, называемый Вифлеем, потому что он был из дома и рода Давидова, записаться с Марию, обрученною ему женою, которая была беременна.

Когда же они были там, наступило время родить Ей; и родила Сына своего Первенца, и спеленала Его, и положила Его в ясли, потому что не было им места в гостинице (Лк 2:1-7). У Луки дальше услышим о пастухах, которым ангелы возвещали великую радость. А когда обратимся к Евангелию от Матфея читаем о восточных волхвах, которые пришли поклониться младенцу. Читаем и перечитываем эти библейские тексты и они становятся тропинками нашей внутренней жизни – тропинками, по которым ежедневно ходим, и которыми мерим всю свою жизнь.

Святой апостол Павел, которому принадлежат самые древние тексты Нового Завета, в своем послании к филиппийцам пишет о том, кто этот н о в о р о ж д е н н ы й младенец: Он, будучи образом Божиим, не почитал хищением

быть равным Богу; но уничижил Себя Самого, приняв образ раба, сделавшись подобным человекам и по виду став как человек; смирил Себя, быв послушным даже до смерти, и смерти крестной. Посему и Бог превознес Его и дал Ему имя выше всякого имени, дабы пред именем Иисуса преклонилось всякое колено небесных, земных и преисподних, и всякий язык исповедал, что Господь Иисус Христос в славу Бога Отца (Филип 2:6-11). В этой древней христианской песне можно отметить три фазы. Сын Божий является равным Богу Отцу – Он воплощается, став подобным человекам – и Он, в обновленном равенстве Отцу, исповедуется везде. Нас эта вся история, конечно, интересует. Но сейчас, перед праздником Рождества, нам довольно сосредоточиться на второй фазе – на воплощение Сына Божьего. Почему Бог себе выбрал этот путь смиренного

с н и с х о ж д е н и я , обнищания и истощания? Ответить на этот вопрос можно словами Евангелия от Иоанна: Ибо так возлюбил Бог мир, что отдал Сына Своего Единородного, дабы всякий верующий в Него, не погиб, но имел жизнь вечную (Ин 3:16). Бог отдал Своего Сына в человеческие руки – руки пресвятой Богородицы Марии, но также в руки Иуды и Понтия Пилата – потому что Он нас любит. Праздник Рождества нам говорит о том, что Бог верит в человека всей жизнью и всей трагической смертью Своего Сына.

О значении Рождества Христова нам говорит и тропарь праздника: Рождество Твое, Христе Боже наш, возсия мирови свет разума: в нем бо звездам служащий звездою учахуся Тебе кланяться, Солнцу правды, и Тебе ведети с высоты Востока: Господи, слава Тебе. Хотелось

бы обратить внимание на одно выражение тропаря. Здесь говорится о «свете разума». В лице младенца Иисуса Христа явилась в мир Истина. Во Христе людям было открыто все богатство Божественной Истины во всей ее полноте. «Свет разума», полученный миром с пришествием в него Спасителя, открывает человеку каким должно быть его отношение к Богу и Его святой воле. Этот свет призван сделать нас не только мудрыми мира сего, а в первую очередь освещает и направляет наш жизненный путь согласно воле Божией.

Пускай божественный Свет разума и в эти святки наставляет нас на путь веры и пробуждает у нас достойный отклик на Его любовь.

**священник
Алексей Шеберг**

Hiippakunnan teemavuodet 2012-2014: Tie kirkkoon

Diakoniatyö

Yhtenä tärkeänä vapaaehtoisuuden muotona on noussut esiin diakoniatyön tarve laajassa mielessä. Meidän Vapahtajamme Jeesus Kristus opettaa: ”Kaiken, minkä te olette jättäneet tekemättä yhdelle näistä vähäisimmistä, sen te olette jättäneet tekemättä minulle”. Seurakuntatasolla korostuu erityisesti seurakuntalaisten vapaaehtoinen diakonia eli laajassa mielessä yhteisvastuu seurakuntatyön eri osa-alueista ja ennen muuta seurakunnan jäsenistä. Käytännössä se voi tarkoittaa arjen pieniä tekoja, joihin ei välttämättä tarvita varoja tai puitteita. Usein siihen riittää vain aika ja myönteinen asenne eli halu kohdata ihminen ja kuunnella häntä. Laupeuden, armeliaisuuden ja

hyväntekevyyden osoittaminen kuuluvat meille kaikille uskoon, taustaan, kansallisuuteen tai sukupuoleen katsomatta. Tästä meille on esimerkkinä ja muistutuksena kertomus laupiaasta samarialaisesta. Usko on tuotava jokapäiväiseen elämään rohkeasti.

Diakonia osa kirkon uskoa

Pyhä **Simeon Uusiteologi** opettaa: ”Meidän Herramme alentui olemaan jokaisessa köyhässä ja samaistui kaikkiin puutteenalaisiin, ettei kukaan Häneen uskovista asettuisi veljensä yläpuolelle, vaan näkisi veljessään ja lähimmäisessään Jumalansa ja tuntisi olevansa tätä vähäisempi, aivan

samoin kuin hän on vähäisempi Luojaansa.” Pyhä Johannes Siinailainen puolestaan opettaa: ”En koskaan ole ajatellut palvelevani ihmisiä, vaan Jumalaa.” Jokainen kohtaamamme ihminen pitäisi toivottaa tervetulleeksi yhteisöömme aivan kuin itse Jumala. Ensimmäiseksi meidän tulee kysyä itseltämme: Mitä Herra toivoo minun tekevän tämän ihmisen hyväksi?

Diakonia on olennainen osa kirkon uskoa, se on kirkon ja kristityn suorittamaa palvelua. Kristuksen suorittamat monet ruokkimisihmeet ovat meille tästä esikuvana. Niissä lähimmäisen palvelu ja jumalanpalvelus, liturgia ja diakonia kuuluvat yhteen. Kristus antaa sille uuden syvyyden. ”Ihmisen Poika ei tullut palveltavaksi, vaan palvelemaan...”. Tätä korostaa erityisesti viimeinen ehtoollinen ja jalkojenpesu. Kristus on läsnä kärsivässä ihmisessä ja tavanomainen arvojärjestys muuttuu. Kristitty on palvelija ja kristillisuus palvelua.

Pyhä paavi **Gregorios Suuri** loi käsitteen: ”servus servorum Dei” - Jumalan palvelijain palvelija. Käsitteen pohjana on latinan kielen sana ”servitium” – orjuus, josta merkinä on hiusten leikkaus. Kristitty ei luonnollisestikaan ole orja sanan varsinaisessa merkityksessä, koska orjat palvelevat pakosta, mutta kristitty on aina Jumalan orja tai palvelija sanan myönteisessä mielessä. Tässä korostuu palvelemisen vapaaehtoisuus Jumalan kunniaksi. Ortodoksiseen perinteeseen on jäänyt merkinä tästä vapaaehtoisesta orjuudesta kasteen yhteydessä ja munkiksi tai lukijaksi vihkimisessä tapahtuva hiustenleikkaus.

Lähimmäispalvelua rakkaudessa yhteisvastuullisesti

Diakonian rajoja on vaikea määrittellä. Siihen kuuluu kaikki palvelu: ahdistuneen ihmisen kuuntelu, ulkomaiden kriisialueille kohdistettu hätäapu ja jopa maailmanrauhan edistäminen. Jumalanpalveluskin on diakoniaa. Se on itse asiassa Jumalan palvelua meitä ihmisiä kohtaan ja me olemme siinä Jumalan antaman hengellisen avun vastaanottajia. Tämä näkyy erityisesti pyhässä ehtoollisessa ja muissa mysteριοissa. Diakonia on koko kirkon palvelu- ja lähe-

tystehtävää. Seurakunnan tasolla korostuu seurakuntalaisten vapaaehtoinen diakonia, joka on laajassa mielessä yhteisvastuuta seurakuntatyön eri haaroilla. Se on ennen kaikkea lähimmäispalvelua rakkaudessa ja yhteisvastuullisesti.

Jo ensimmäisten diakonien tehtävänä oli auttaminen. Tästä meille kertoo Apostolien tekojen kirja seuraavasti: ”Noihin aikoihin, opetuslasten joukon yhä kasvaessa, kreikkaa puhuvat alkoivat syyttää hepreankielisiä siitä, että heidän leskiään syrjittiin päivittäisiä avustuksia jaettaessa. Silloin apostolit, ne kaksitoista, kutsuivat koolle koko opetuslasten joukon ja sanoivat: Ei ole oikein, että me ruoan jakamisen tähden lyömme laimin Jumalan sanan. Valitkaa siis, veljet, keskuudestanne seitsemän hyvämaineista miestä, jotka ovat Hengen ja viisouden täyttämiä, niin me asetamme heidät tähän tehtävään. Silloin me voimme omistautua rukoukseen ja Jumalan sanan jakamiseen.”

Kirkon diakonian tehtävänä on jakaa, ei ainoastaan aineellista, vaan myös hengellistä ja henkistä. Diakonia voi paikata yhteiskunnan tarjoamien palvelujen aukkoja, elää yhteiskunnan rinnalla ja jakaa vastuuta. Sen ominta tehtävää on auttaa ja tukea syrjäytyneitä sekä muun avun tarpeessa olevia. Hälyttävää on välinpitämättömyys ja se, että ihmiset lokeroituvat toistensa ulottumattomiin ja sen vuoksi kokevat elämänsä yksinäiseksi. Kunniallinen ja arvokas vanhuus on turvattava kaikille. Kirkko voisi perustaa omia vanhainkoteja, jotka palvelisivat samalla niiden asukkaiden kirkollisia tarpeita. Myös perhe, yhteiskunnan perusyksikkö tarvitsee apua kriiseissä. Meidän odotetaan antavan jotain itseltämme ja se ei välttämättä ole rahaa. Yhtä hyvin se voi olla myös aikaa kohdata toinen ihminen. Tässä suhteessa kirkon jokaisella jäsenellä on vastuu diakoniasta. Uskonto on rohjettava tuoda jokapäiväiseen elämään. Yhteiskuntamme tarvitsee kristillisiä arvoja.

Kuormaa on helpompi kantaa kaksin

Matteuksen evankeliumin viidennessä luvussa alkaa Raamatun ehkä kaunein ja syvälinen puhekokoelma, Jeesuksen vuorisarna. Se on ennen muu-

ta opetusta lähimmäisenrakkaudesta, jota ei tuohon aikaan vielä ymmärretty kovin laajaksi käsitteeksi. Jeesus käski sulkemaan sen piiriin kaikki ihmiset, jopa vihollisetkin. Tämä oli jotain uutta ja mulistavaa. On helppo rakastaa läheisiä ja ystäviä. Mooseksen laista löydämme kohdan, joka käskee kohtelemaan oikeudenmukaisesti maassa asuvia muukalaisia, mutta se oli yleisen eettisen toiminnan alueeseen kuuluva, ei suinkaan lähimmäisenrakkautta.

Rakkaus ei ole ainoastaan tunnetta, vaan se on myös toimintaa ja parhaimmillaan juuri sitä. Rakastunut ihminen yleensä odottaa saavansa toiselta jotain, mutta rakastava ihminen miettii, miten hän voi palvella toista, mitä hän voi antaa rakastamalleen. Viimeksi mainittu on kristillisen rakkauden lähtökohta. Näin ymmärrettynä lähimmäisenrakkaudessa on monia eri ilmenemismuotoja, kuten köyhien avustaminen, sairaiden hoivaaminen, vaarassa olevien auttaminen, esirukoukset kaikkien puolesta, anteeksiantaminen ja koston hylkääminen, listaa voisi jatkaa vielä pitkälle. Ehkä osa luetelluista asioista saattaa tuntua lukijasta aikansa eläneiltä, mutta lähemmin tarkasteltuna kaikki edellä mainittu on aivan nykyaikaan sopivaa. Osan noista asioista huolehtii nykyisin jo yhteiskunta tai erilaiset järjestöt, mutta tehtäviä riittää kyllä yksityisille kristityillekin.

Vuorisarnassa on monia hyviä ohjeita ja neuvoja. Siinä sanotaan mm. että, ”jos joku vaatii sinua mukaansa virstan matkalle, kulje hänen kanssaan kaksi. Anna sille, joka sinulta pyytää, äläkä käännä selkääsi sille, joka haluaa lainata sinulta.” Yhteisvastuun ajatus on kylvetty ihmisten keskuuteen jo ammin. Kuormaa on paljon helpompi kantaa tai vetää kaksin ja joukolla, kuin yksin. Siksi myös avioliiton mysteeri ja luostarit ovat olemassa, koska yksin jääminen ei ole kirkon ihanteiden mukaista. Kirkkona ja yksityisinä kristittyinä meillä on Jumalan antama vapaa tahto ja vastuu sen käyttämisestä. Kääntämällä itserakkautemme toisia ihmisiä auttavaksi voimaksi olemme oikealla tiellä kohti lähimmäisenrakkauden toteuttamista ja tiellä kirkkoon ja diakoniaan.

Joensuun piispa Arseni

”Jag är vägen, sanningen och livet”

”Många gånger och på många sätt talade Gud i forna tider...” Dessa ord är från Nya testamentet. Guds besök har varit otaliga.

Spår av dessa Guds besök är att finna i andra religioner, sanningssökande och dygdigt liv världens över. I alla tider och på alla platser. Allt gott, sant och skönt är av gudomligt härkomst, oavsett var och när det än må skönjas.

Slutligen togs det avgörande steget. Gud blev människa. Detta helt oerhörda firar vi under julen. Vi firar då Kristi födelse. I Jesu ansikte skådar vi Guds ansikte. I hans liv, undervisning, lidande, död och uppståndelse lär vi känna Gud.

Många gånger och på många sätt har Gud besökt oss, men i Kristus har han slutligen avslöjat sig. I Kristus ser vi världens egentliga mittpunkt och axel. *Axis mundi*, för att säga det på kökslatin.

Med detta i tankarna förstår vi den djupa innebörden i Kristi ord: ”Jag är vägen, sanningen och livet.” Han säger inte, att han visar vägen, eller pekar på sanningen, eller där är livet. Han säger sig själv vara vägen, sanningen och livet.

Många människor kallar sig sökare. Deras sökande kan vara rastlöst och till och med djupt oroligt. För många är sökandet en djuptliggande ”törst” och ”hunger” efter något mer.

Det kanske är en tröst, att Gud är den stora sökaren. Han är Sökaren, med stor begynnelsebokstav. Redan i historiens morgonrodnad kallade Gud på människans sägande: ”Var är du?”. Han söker oss alla och kallar oss alla. Det finns inga undantag. Han söker oss, dig och mig. Oss alla.

Vi är vana att rusa hit och dit. Ibland djupt rastlöst. Julhögtiden kallar oss att stanna upp. Låta oss bli funna. Låt oss stanna och vända oss mot Kristus, som kommit till oss - och ständigt kommer.

Den ortodoxa kyrkan kan verka vara från en helt annan värld. Tron och dess liv är dock försmak av det verkliga livet. Det betyder inte att livet, som vi känner det är utan mening. Det får ännu mera mening, när det levs utifrån tron.

Jag önskar er en välsignad och nåderik Kristi födelsefest.

Kristus födes, lovprisen!

Lars Ahlbäck

Jakamattoman kirkon jakaantuneisuus

Kirkko on asetettu maailmaan jatkamaan Kristuksen toimintaa. Kirkko on pelastuksen lähde, armon välittäjä ja jumalallisten totuuksien oikea opettaja.

Vain kirkossa ihmisen on mahdollista omakohdaisesti omistaa itselleen Kristuksen valmistama pelastuksen lahja.

Riitoja ja harhaoppeja

Kirkko on Kristuksen mystinen ruumis. Kristuksen ruumiina kirkko on jakaantumaton. Kuitenkin jakaantumattomassa kirkossa on ilmennyt jo varhain jakaantumista, skismoja, jopa harhaoppeja eli heresioita. Hereetikot ovat asettuneet yhden kirkon ulkopuolelle ja usein skisma johtaa ennen pitkää heresiaan.

Ensimmäinen kristillinen vuosituhat on yleisesti ymmärretty kristikunnassa ykseyden ajaksi, toinen vuosituhat koko ajan lisääntyneen hajanaisuuden ja erojen ajaksi ja kolmannelta vuosituhannelta odotetaan jälleen yhteyden ja ykseyden uutta löytämistä. Jo 400-luvulla erottautuivat monofyysittisen kiistan yhteydessä ns. esikhalkedoniset kirkot, joita nykyisin kutsutaan orientaalisiksi ortodoksisiksi kirkoiksi. 1000-luvulla, tai pikemminkin 1200-luvulla, kreikkalainen kirkko ja latalalainen kirkko kasvoivat toisistaan eroon, ja 1500-luvun lännen kirkon reformaation seurauksena syntyi luterilaisuus, kalvinilaisuus ja myöhemmin monet protestanttiset kirkkokunnat ja yhteisöt.

Kirkko-opillinen näkökulma

Kanonisen oikeuden asiantuntijat, esimerkiksi arkkipiispa, professori **Grigorios Papatomas**, luonnehtivat nykyä posteklesiologiseksi, särkyneen kirkkokäsityksen ajaksi. Katolisen kirkkokäsityksen murtumat alkoivat 1200-luvulla, kun lännen kirkko alkoi asettaa latalalaisen riituksen piispoja idänortodoksisen kirkon vanhoille alueille, muun muassa Lähi-itään ja Kreetalle. 1500-luvulla siirryttiin tunnustukseen perustuvaan kirkkokäsitykseen reformaation perillisten jouduttua eroon Rooman kirkon yhteydestä. Nykyään ortodoksinen kirkko on puolestaan

särkenyt ekklesiologian asettamalla kansallisuuden kirkkojen rakenteen ja toiminnan perustaksi ennen muuta Länsi-Euroopassa, Amerikassa ja muualla perinteisen alueensa ulkopuolella.

Ekumeeninen liike

Kristilliset kirkot ovat erityisesti 1900-luvulta alkaen etsineet uutta yhteyttä ja ykseyttä. Erityisesti tähän vaikuttivat maailmansotien traagiset kokemukset, jotka osaltaan johduivat kansakuntien välisistä vastakkainasetteluista. Kirkot halusivat rakentaa siltoja. Useimmat kristityt tietävät tänään, että ekumenialla tarkoitetaan kirkkojen ykseyspyrkimyksiä. Ekumeeninen-sanan yleistymisen ja virallistumisen sekä tietynlaisen asenteen että kristittyjen yhteistyö- ja ykseysliikkeen nimeksi on monella tapaa Upsalan arkkipiispan **Nathan Söderblomin** (1866-1931) ansiota.

Kirkkojen maailmanneuvosto (KMN) syntyi vuonna 1948 *Faith and Order ja Life and Work* -liikkeiden yhteensulautumana. Konstantinopolin pyhä synodi teki jo 1920 aloitteen kansainliittoa vastaavan ”Kirkkojen liiton” koollekutsumisesta. Thyateiran arkkipiispa **Germanos** 1872-1951 toimi KMN:n presidenttinä 1948-1951.

Teologisia neuvotteluja

Vatikaani ja Konstantinopoli astuivat ulos barrikadien takaa 1958 patriarkka **Athenagoraan** aikana **Johannes XXIII:n** tultua Rooman paaviksi. Roomalaiskatolisen kirkon ortodoksinen kirkko tunnisti 1960-luvulla jälleen lännen aidoksi apostoliseksi kirkoksi. Teologinen dialogi kirkkojen kanssa, joilla on sakramentaalinen luonne, kaste, ehtoollinen ja kirkon virka, on luontevampaa kuin niiden yhteisöjen kanssa, joilta nämä kirkkoa perustavat asiat käsitteellisesti ja käytännöllisesti puuttuvat

Varsinaisen teologisen dialogin alkamisesta ilmoittivat patriarkka **Demetrios** ja paavi **Johannes Paavali II** vuonna 1979. Dialogi jatkuu mutta tulosten lähempi arviointi on ennen aikaista. tavoitteena on täyden ykseyden saavuttaminen.

Idän ortodoksien (*Eastern Orthodox*) ja orientaalisten ortodoksien (*Oriental Orthodox*) dialogin katsotaan monella taholla päässeen maaliinsa vuonna 1992 yhteisymmärryksen saavuttamisessa kristologisissa kysymyksissä. Käytännön tasolla täyttä yhteyttä (*full communion*) ei kuitenkaan vielä ole.

Myös luterilaisten kirkkojen kanssa ortodoksinen kirkko käy teologisia neuvotteluja niin maailmanlaajuisesti kuin kahdensivustekin, ja keskusteluja on aloitettu metodistikirkon kanssa. Luterilainen kirkko on lähtökohtaisesti ekumeenisia yhteyksiä etsivä. Se ei ole koskaan väittänyt edustavansa yksin koko universaalien kirkon ääntä. Luterilaisuus haluaa olla jakamattoman tradition kantaja vaikka näkemykset tradition muuttumisesta joiltakin osin poikkeavat ortodoksisesta näkemyksestä.

Kokemuksia ja tulevaisuuden näkymiä

Ortodoksinen kirkko teologisissa keskusteluissa on joutunut selvittämään itselleen ajattelunsa ja identiteettinsä perusteita. Dialogit antavat myös mahdollisuuden aidon ortodoksisen todistuksen antamiseen muiden perinteiden kristityille. Vaikka näkyvä ykseys kirkkojen välillä on kaukainen tavoite, on tiedon ja ymmärryksen lisääntyminen myönteistä. Tässä mielessä aivan viime vuosikymmeninä on edistytty valtavasti.

Suomessa lienee erityisen hyvät edellytykset ortodoksis-luterilaisille keskusteluille, koska molemmat kirkot ovat

Tammikuussa 1964 Konstantinopolin patriarkka Athenagoras ja paavi Paavali VI tapasivat toisensa Israelissa. Tässä yhteydessä patriarkka lahjoitti paaville ikonin, joka kuvaa pyhien apostolien Pietarin ja Andreaksen kohtaamista. Ikoni muistuttaa siitä, että Kristuksen Kirkko on kutsuttu seuraamaan Herraa ja vahvistamaan veljiä uskossa. Kristuksen rakkauden osoituksena apostolit syleilevät toisiaan. Vajaat kaksi vuotta myöhemmin, 7.12.1965, idän ja lännen kirkkojen päämiehet antoivat yhteisen julistuksen, joka lähensi roomalaiskatolista ja ortodoksisista kirkkoa toisiinsa. Vanha anateemat todettiin ”pyyhityiksi pois” kirkon muistista ja matka kohti jakamattoman kirkon ykseyttä otti merkittäviä askeleita eteenpäin.

1600-luvulta eläneet pääosin samassa valtiollisessa yhteydessä ja opetelleet puhumaan samaa kieltä. Patriarkka **Bartholomeos** on korostanut sitä, että kaikki suomalaiset tarvitsevat ortodoksisista kirkkoa, joka aidosti on tuonut ylösnousemusilman julistuksen ja

kokemuksen koko Suomen kansan ulottuville, ja samoin kaikki suomalaiset tarvitsevat luterilaista kirkkoa, joka vuosisatojen ajan on tuonut kristillisen perussivistyksen koko Suomen kansalle.

Isä Andreas Larikka

Metropoliitta Panteleimon eläkkeelle

Oulun hiippakunnan esipaimen, Panteleimon siirtyy eläkkeelle 1.6.2013 alkaen. Saman vuoden marraskuussa kokoontuva kirkolliskokous valitsee hiippakunnalle uuden metropoliitan. Siirtymäajan hiippakuntaa johtaa kirkollishallituksen nimeämä piispa.

Paimen Sanomat

Jatkoa sivulta 4

Kristus palautti lihaksitulemisessaan ihmisluonnon sanoin-kuvaamattomaan kunniaan ja voimaan. Siksi ortodoksinen elämä kumpuaa ilosta ja hyväksymisestä. Kirkon askeettisen ilon hyväksyminen on ensiarvoisen tärkeää omana aikanamme, jolle on luonteenomaista kielteisyys, pelko ja inho. Ihminen on kuitenkin orjuutettuna, sokeana ja kuurona on yhä Jumalan rakkauden ja arvonannon kohde. Sen näkeminen ja siitä iloitseminen on ortodoksisista elämää Kristuksessa.

Bysantin kirkon teologisessa opetuksessa pyhä kaste mer-

kitsee enemmän kuin vain syntien anteeksisaamista. Kasteologia kutsuu meitä kaikkia ortodokseja hengelliseen valistumiseen ja kasvamiseen. Pyhittäjä **Gregorios Siinailainen** (k. 1346) kehottaa meitä muistelemaan Kristuksen kastea Jordanilla, että oppisimme elämään kasteemme arvon mukaisesti. Hän kirjoittaa: *Tule siksi, mikä jo olet. Löydä Hänet, joka on jo sinun, kuuntele Häntä, joka ei koskaan lakkaa puhumasta sinulle. Omista Hänet, joka jo omistaa sinut.*

isä Jarmo Hakkarainen

Ekumenian vesi on pidettävä liikkeessä

JOHANNES MÄNTYMÄKI

Suomessa kristilliset kirkot käyvät kahdenkeskisiä oppikeskusteluja Kirkkojen maailmanneuvoston luomien lähtökohtien pohjalta. Suomen ortodoksinen kirkko ja Suomen evankelis-luterilainen kirkko ovat käyneet kahdenvälistä teologista keskustelua vuodesta 1989 alkaen. Järjestyksessään yhdenntoista teologiset neuvottelut käytiin Järvenpäässä, Kirkon koulutuskeskuksessa 22.–23.11.2012. Oppineuvottelujen keskustelunaiheita on kaksi: ”Tunnettu ja tuntematon Jumala” ja ”Koti uskonnollisena kasvattajana”.

Suomen ortodoksisen kirkon valtuuskuntaa johti metropoliitta **Panteleimon** ja jäseninä olivat arkkipiispa **Andreas Larikka**, TT **Mikael Sundkvist**, TT **Pekka Metso**, M.Div. **Soili Penttonen** ja hiippakuntas sihteeri **Johannes Mäntymäki**.

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon valtuuskuntaa johti piispa **Seppo Häkkinen** ja jäseninä olivat TT **Sammeli Juntunen**, TT **Elina Hellqvist**, kirkkoherra **Petri Karttunen**, perheneuvoja **Saara Kinnunen**, teologisten asiain sihteeri TT **Tomi Karttunen** ja vs. työalasihteeri TT **Ari Ojell**.

Avaussanoissaan piispa **Seppo Häkkinen** muistutti Suo-

men Ekumeenisen Neuvoston 10 vuotta sitten Charta Oecumenica -asiakirjan pohjalta laadittujen Ekumenian hyvien tapojen pääperiaatteista, joihin kuuluvat muun muassa luottamus ja avoimuus ja keskinäinen kunnioitus.

– Ekumenia merkitsee myös sitä, että pyrimme ymmärtämään toisiamme ja pääsemään mahdollisimman laajaan yksimielisyyteen uskossa ja elämässä, piispa Häkkinen totesi.

Metropoliitta **Panteleimon** toi valtuuskunnille tervehdyksen ja siunauksen toivotukset arkkipiispa **Leolta**. Hän muistutti, että luterilaisten ja ortodoksien teologinen dialogi muodostaa pitkän neuvottelujen ketjun, jonka yhteyteen myös vuoden 2012 kokous liittyi. Aikaisempina vuosina ortodoksia valtuuskuntia ovat johtaneet Nikean metropoliitta **Johannes** ja metropoliitta **Ambrosius**. Metropoliitta Panteleimon kuvasi ekumeenista toimintaa vetenä, joka helposti samentuu, ellei sitä pidetä liikkeessä.

– Teologisella saralla on tärkeää työskennellä, nähdä vaivaa. Meidän tulee olla aktiivisia, jotta emme taantuisi kirkkojenvälisissä suhteissa, esipaimen muistutti.

Kaksipäiväisen keskustelun päätteeksi valtuuskunnat laativat yhteisen tiedonannon. Siinä todetaan, että ortodoksisen ja luterilaisen kirkon traditioissa pyritään ymmärtämään uskon perustotuksia erilaisia käsitteitä käyttäen. Termien

merkitys ei aina ole helposti ymmärrettävissä toisen tradition näkökulmasta. Kirkon yhteinen usko on kuitenkin enemmän kuin yksittäisten teologien näkemykset. Jumalan tuntemisessa ja Jumalasta puhumisessa keskeiseksi nousee kokemus elävästä Jumalasta, joka Jeesuksessa Kristuksessa on tullut ihmiseksi ja ilmoittanut itsensä. Tämä ilmoitus on kirkon julistuksen ja rukouselämän perusta.

Käsitykset kotien kristillisestä kasvatuksesta ja vastuusta nähtiin yhdensuuntaisina. Ajatus perheestä ”pikku kirkkona” kiteyttää molempien kirkkojen peruslähtökohdan kotien kristilliselle kasvatukselle, joka laajenee kodista seurakunnan jumalanpalveluselämään sekä koko elämän käsittäväksi. Tavoitteena tulee olla vanhempien tukeminen tehtävässä isovanhempia ja kummeja unohtamatta. Luontevat yhteydet seurakuntaan ja eri sukupolvienvälillä tuovat perheen elämään laajemman kristillisen kasvatuksen tukiverkoston. Molemmat kirkot ilmaisivat huolensa siitä, miten lapsen oikeus uskontoon toteutuu maassamme myös tulevaisuudessa.

Neuvottelujen lopuksi ilmaistiin kiitollisuus neuvottelujen aikana otetuista yhteyden askelista. Kokouksessa sovittiin, että seuraavat luterilais-ortodoksiset teologiset neuvottelut pidetään vuonna 2014. Käsiteltäväksi teemaksi sovittiin alustavasti ”Kansankirkko teologisena ja käytännöllisenä kysymyksenä”.

Teologinen neuvotteluryhmä Järvenpäässä. Alhaalta oikealta vasemmalle: metropoliitta Panteleimon, piispa Seppo Häkkinen. Isä Mikael Sundkvist, kirkkoherra Sammeli Juntunen, sosiaalipsykologi Saara Kinnunen, isä Andreas Larikka, professori Pekka Metso, pastori Ari Ojell, pastori Tomi Karttunen, pastori Elina Hellqvist, kirkkoherra Petri Karttunen. Takana Helsingin metropoliitan kanslian hallinnollinen sihteeri Soili Penttonen.

Neuvottelujen tiedonanto löytyy kokonaisuudessaan osoitteesta:

<http://www.ort.fi/uutiset/ortodoksien-ja-luterilaisten-oppineuvottelut-paeaettyivaet>

Sivustolta voi myös kuunnella arkkipiispa **Andreas Larikan** neuvotteluissa pitämän luennon: ”Tunnettu ja tuntematon Jumala”.

Johannes Mäntymäki

Barentsin kirkkojen neuvoston kokous pidettiin Skellefteåssa, Luulajan hiippakunnan isännyydessä 13.-16.9.2012. Kurssikeskuksen vanha pappilakartano tarjosi viihtyisät tilat yhteiselle neuvonpidolle. Kokouksessa valittiin rovasti Rauno Pietarinen neuvoston hallitukseen edustamaan Oulun ortodoksista hiippakuntaa.

Neitsyt Marian ruusutarhassa

Olen tottunut turvautumaan kirjoihin ja sanoihin, kun minulla on vaikeaa. Ahdistuksessa olen etsinyt auttavia ja lohduttavia sanoja. Jo lapsena tarkastelin nahkaskelkisiä kirjoja, nuorena löysin kirjallisuuden avaran maailman ja runojen rytmin, jota hiljaa tapaillessa nuoruuden tuska helpottui. Levottomuuden täyttäessä mieleni kääntyn sisäänpäin, hakeudun hiljaisuuteen ja rakennan omaa ”luostariani”. Mutta nyt minut ympäröi syvä hiljaisuus, yksinäisyys ja neuvottomuus.

Olinko unohtanut rukouksen sanat, joilla lähestyä Jumalaa? Millä sanoilla Jumalan tavoittaa? Missä olet Jumala? Miksi olet minut unohtanut? Mutta minähän olen unohtanut Sinut. Olen unohtanut rukoilla, olen unohtanut aamurukoukset töihin kiiruhtaessani, illalla olen ollut liian väsynyt muuhun kuin kääntymään ikoneihin päin ja kuiskaamaan joitakin sanoja. Tuli pimeä ja tuli yö.

Halusin valoon. Auta minua Jumala, tule lähelleni, on mahdollonta taistella yksin. Minä käyn taistelua ja minusta käydään taistelua. Etsin elämälle syvempää merkitystä. En kestänyt tätä arkista matkaa, on vaikeaa irrottautua maallisesta ja uskaltautua syvemmälle matkalle. Tuekseni etsiskelin rukousnauhaa, jonka olin ostanut joitakin vuosia sitten venäläisiltä nunnilta. Hankin jopa seinäkellon, jotta näkisin tuntien kulun. Näin oli helpompaa hiljentyä rukoushetkiin. Silmäilin kirjojani, jotka täyttävät huoneen ja joitten kanssa elän vuorovaikutuksessa.

Täytyihän minun osata ainakin Isä meidän rukous, osasin sen jopa latinakasi. ”Pater noster, qui es in caelis, sanctificetur nomen tuum. Adveniat regnum tuum. Fiat voluntas tua, sicut in caelo et in terra. Panem nostrum supersubstantialem da nobis hodie. Et dimitte nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in tentationem; sed libera nos a malo, quoniam tuum est regnum et virtus et gloria in saecula, amen.” Latinan ehdoista oli ollut se hyöty, että olin joutunut aivan tosissani perehtymään vanhan kielen saloihin.

Ruusuinen ja ohdakkeinen tie alkoi vähitellen aueta. Sanat

heräsivät eloon, nuoruuteni runot olivat muuttuneet rukouksiksi. Lähtekö meihin kylvety sinapinsiemen kasvamaan? Onko meissä sisäänrakennettuna vanhojen rukousten ikiaikainen pyyntö, kaipaus Jumalan yhteyteen?

Ja niin etsin kirjahyllystäni risaiset latinan kirjat, joista myös minun sisareni olivat pöntäneet kielioppia. Näin sivuilla epätoivoisia merkintöjäni, silloin kielen opinnoissa keskityttiin roomalaisten käymiin hyökkäyssotiin; yleensä taistelut käytiin solissa ja monenmoisin aseina. Muistelin kielen painotusta, tavoittaisinko vielä sen rytmin. Aloin etsiä lisää latinankielisiä rukouksia, löysin kirjan eri kirkkokuntien rukoustavoista ja näin tutustuin ensimmäistä kertaa ruusukorukoukseen, johon kuului minullekin tuttu rukous ”Terve Maria, armoitettu, Herra sinun kanssasi.” Opettelin sen myös latinaksi ”Ave Maria, gratia plena, Dominus tecum, benedicta tu in mulieribus...”

Olin ostanut kesäisen tapani mukaan ruusuja maljakkoon ilahduttamaan murheellista mieltäni. Oli Jumalanäidin kuolonuneen nukkumisen juhlapäivä. Eniten minua ovat koskettaneet kuitenkin Jumalanäidin suojeluksen juhlassa laulettavan troparin sanat ”Suojaa meitä pyhällä peitteelläsi.” Olin osallistunut lukemattomiin Jumalanäidin juhla- ja jumalanpalveluksiin, mutta mitä hän merkisi minulle? Miten lähestytään Jumalanäitiä? Tiedän kyllä hänen arvostuksensa Jumalansynnyttäjänä, taivaallisena esirukoilijana ja pyhän ihmisen esimerkkinä. Kuinka olisin osannut kääntäjä hänen puoleensa, kun en osannut muutenkaan rukoilla? Olisiko hänelle helpompaa puhua, arkisistakin asioista, koska hän on äiti ja nainen? Katson ikoneita, joissa hän on tyynenä ja lastaan rakastavana. Mieleeni nousee kaukaa kuva lapsuudesta: äitini laulamassa Schubertin Ave Mariaa ”Ave Maria tahraton. Jos suojelussessasi aina me käymme lepoon, niin mieltämme ei murhe paina. Sun hymyillessäs ruusut aukee...”

Mitä tarkoittaa taivaan valtiatar tai kuningatar, Regina

Caeli? Aloin tutkia ikoneita ja maalauksia. Tarkastelin maalaustaiteen mestareitten häikäiseviä madonna-maalauksia ja Neitsyen punaista viittaa, sametin poimuja, hänen pukunsa värejä, tapaa, jolla hän piti Jeesus-lasta sylissänsä. Mariaa kuvattiin usein myös kirja kädessä oppineisuuden ja hurskauden merkiksi. Maalauksiin oli liitetty kukka-aiheita. Löysin kirjoista ihastuttavan kuvamaailman: ruusuja, liljoja, kieloja, jopa hillankukkia ikoneitten ja sakraaliesineitten koristeena. Jumalansynnyttäjään yhdistettiin liljankukat, mutta joskus myös valkoisia ruusuja, puhtauden symboleina.

Aloin luoda kankaalle minun Neitsyt Mariaani - olin suunnitellut tekstiilityön tekemistä jo kauan mielessäni. Kuten naiset ovat kautta aikojen tehneet, kutoneet mattoja, kutoneet elämäänsä. Minä ompelin ruusuja hänen samettiviittaansa ajatellen olevani puutarhassa, jossa ruusut tuoksuvat. Neulat pistivät, minä en ole ompelun mestari. Ompelin isoja pistoja, minä kursin kokoon elämäni haavoja, repeämiä. Tieni ei aina ole ollut ruusuilla tanssimista ja piikit ovat pistäneet. Tunsin sametin kosketuksen käsissäni, pehmeää samettia kuin äidin ompelemat juhla-mekot, muistin miten sovitettaessa pukua neulat pistelivät ja oli vaikeaa pysyä paikoillaan niin kauan.

Tein oman luostarin puutarhani, missä eivät nyt soineet haikkeen rakkauden melodiat vaan Bachin kantaatit ja keskiaikaiset hymnit. Olin löytänyt lukemattomia sävellyksiä ja sovituksia Ave Mariasta ja Stabat Materista, kärsivästä äidistä, joka seisoi poikansa ristin juurella. Yritin opetella laulujen sanoja ja tervehtiä häntä, tunnistaa hänet läheisekseni. Istuin elämäni puutarhassa, jossa joskus olivat kukat kukkineet. Ommellessani ajattelin tuoksuvia ruusuja, joita olin elämässäni saanut, rakkauden punaisia ruusuja, jotka joskus synkenivät mustiksi. Hengitin syvään ruusujen tuoksua; kunpa tämä tuoksu muuttuisi pyhäksi tuoksuksi, puutarhani hengelliseksi puutarhaksi, ja rukoukseni ylittäisivät ylös korkeuteen.

Harmaapukuinen nunna hoi-vasi kauniita ruusuja talon etupihalla pienessä puutarhassa. Hän kasteli niitä paahtavassa kuumuudessa pyydellen anteeksi, etteivät ruusut olleet hänen mielestään tarpeeksi kuokistavia. Minulle ne loistivat kuin kirkas valo merkiksi siitä, että olin tullut oikeaan paikkaan. Työkaverini oli maininnut ohimennen tästä halvasta ja hyvästä yöpymismahdollisuudesta. Nunna lähti mukaani sisälle ja kertoi ystävällisesti luostarihotellista ja sen käytännöistä. Hän sanoi, että on tärkeää myös levähtää pitkän matkan jälkeen. Tunsin olevani sydämellisesti tervetullut, sellaisena kuin olen. Laitoin tavarani hissiin ja tulin kolmanteen kerrokseen. Ja niin olin omassa kammiossani, vaatimattomassa huoneessa, toisella seinällä pieni kirjahylly, toisella risti. Aloin tutkia pöydällä olevaa tiedotetta luostarin päiväjärjestyksestä, ruoka-ajoista, kappelissa pidettävistä rukoushetkistä ja jumalanpalveluksista.

Halusin ehtiä Turun tuomiokirkkoon ennen kuin kellot soittaisivat puolta päivää. Olin monesti kuunnellut keskipäivän hetkeä radiosta, nyt halusin kuulla soiton paikan päällä. Astuin sisään Suomen ainoaan keskiaikaiseen katedraaliin. Kirkon keskilaivan holvit yltyvät 24 metrin korkeuteen, pääalttarin lisäksi siellä on useita sivualttareita ja kappeleita, sarkofageja, reliikkejä, pyhimyksille omistettuja hautaholveja, kattomaalauksia ja freskoja. Olin hukkaa Suomen kirkon ja Suomen kansan historiaan. Vietin tuntikausia muistiinpanoja tehden kirkkomuseon keskiajan hämärissä, ulkona kuuma ja liian kirkas kesäpäivä. Sisällä loistavat kirjaillut messukasukat, ristit, kullatut hopeiset ehtoolliskannut ja kalkit. Kirkkotekstiileissä oli käytetty samettia, silkkiä ja pitsiä, kolehtihaavitkin olivat taidokasta käsityötä kultakirjailluja pohjia myöten. Kunniottaen lähestyin pyhiä esineitä ja kirjojen kirjaa, Raamattua. Minulle oli tärkeää nähdä keskiaikaisella tavalla koristeltuja kirjoja, myös ABC-kirja, ensimmäinen suomenkielinen kirja. Mutta löysinkö täältä Neitsyt Mariaa, häntä, jota olen etsimässä?

Ja sieltä löysin hänet, tammesta tehdyn keskiaikaisen Pieta-veistoksen, äiti kuollut poika

käsivarsillaan. Mariaa kuvattiin myös freskoissa, alttari-kaapin veistoksissa, joilla kerrottiin Marian elämänvaiheet. Kirkkohon on omistettu Neitsyt Marialle ja Pyhälle piispa Henrikille. Katselin kauan puulipasta, johon oli kirjailtu ristiinnaulittu Jeesus, hänen äitinsä ja joitakin muita pyhiä. Lipas oli verhoiltu punaisella sametilla ja veralla, koristeltu kulta- ja silkkilangoilla. En voinut koskettaa Neitsyt Mariaa lasivetriinien läpi. Voin vain katsella kudoksia, peitteitä ja veistoksia, näitä keskiajan, barokin ja rokokoon taideteoksia, koskettaa katseella pyhiä esineitä. Ne olivat kuin balsamia haavoilleni - mieleeni nousi vanha, kansanrunoa mukaileva sävelmä ”Neitsyt Maria emonen, rakas äiti armollinen, muista sorretun surua, huolellisen huokumia. Pyhä Neitsyt miut pelasta armosi yletä miulle, Oma Poikasi lepytä, hyvitä se hyljätyle minulle mitättömälle, päästäjäksi tuiman tuskan. Armottasi olen orpo, synnissä kauan elänyt, Neitsyytesi, nuoruutesi, kaikkivallan kauneutesi kautta auta, auta minua, auta, auta minua, Neitsyt neitsyt Maria auta, auta minua.”

Tämä oli myös oman sukuni historiaa. Olin kuullut kotona paljon Martti Lutherista, uskonpuhdistuksesta – meillä keskusteltiin paljon uskonnollisista kysymyksistä. Tietenkin isäni oli käynyt kansallispyhäkössään, vaikkemme siitä koskaan puhuneet. Niin paljon jäi puhumatta. Luulen, että hän oli tuntenut nöyryyttä tämän komeuden ja suuruuden edessä. Varmasti myös pyhyyttä; täällä ei voi olla kokematta pyhyyttä, voi vain henkeä pidätellen kulkea alttarilta toiselle. Luulen, että hän tunsikin myös kiitollisuutta seisoessaan uskonsa ja kirkkonsa kivijalalla täällä Länsi-Suomessa, vaikka Karjalasta olikin kotoisin. Olin jo pyörällä päästäni, tätä kokonaisuutta ei voinut kerralla hallita. Minun oli pakko mennä levähtämään välillä, syömään ja aurinkoiseen ulkoiluun. Ruumiskin tarvitsee ravintoa. Syödessäni muistelin luostarin päiväohjelmaa, ehtisinkö ilta-päivän rukoushetkeen.

Kirkkoon mennessä olin laittanut varmuuden vuoksi huivin päähän kuten ortodoksiluost-

tareissa on tapana. Jännitti niin, että mahanpohjassa kouraisi. Minulle oli neuvottu tie kappeliin, pääsin avaimellani monista suljetuista ovista ja niin löysin perille. Pelkäsin, miten osaan käyttäytyä. Nyt olen kiitollinen siitä, että olen tottunut jo lapsesta asti käymään kirkossa, vaikka nuorena kapinoinkin. Halusin kiihkeästi kuulla nunnien rukouksen. Millä kielellä he rukoilisivat ja laulaisivat? Jos he rukoilivat latinaksi tai italiaksi, tunnistaisiko edes, mistä rukouksesta on kysymys? Miten voin siihen osallistua?

Kirkossa ei ollut vielä ketään. Siellä oli kaksi alttaria, ikään kuin suuri ja pienempi puoli. Valitsin isomman puolen, istahdin penkkiin, joka oli lähellä pienempää puolta. Ja sitten sisaret tulivat jonossa kirkkoon, harmaissa puvuissaan. He muodostivat piirin, istuivat lähellä toisiaan ja rukous alkoi suomenkielellä. En tiennyt, seisoko vai istua, ollako polvillaan. Mutta rukouksessa halusin olla mukana, sitä halusin palavasti, että Jumala kuulisi minun rukoukseni, suojelisi ja varjelisi minua tällä matkalla. Halusin, että sydämeistäni voin yhtyä heidän rukoukseensa. Heidän äänensä nousi ja laski, ja vieläkin, jos suljen silmäni ja keskityn, voin kuulla rukouksen rytmin ja ehkä itsekkin osaisin siihen liittyä: ”Terve Maria, armoitettu, Herra sinun kanssasi. Siunattu sinä naisten joukossa ja siunattu kohtusi hedelmä, Jeesus. Pyhä Maria, Jumalanäiti, rukoile meidän syntisten puolesta nyt ja kuulemamme hetkenä.”

Sain olla rauhassa, istua tai seistä, välillä olla polvirukouksessa, jos hekin niin tekivät. He eivät kiinnittäneet minuun mitään huomiota. En ollut koskaan osallistunut roomalaiskatoliseen rukoukseen tai jumalanpalvelukseen. Siinä oli jotain tuttua, jotain uutta ja vierasta. Mutta olin vilpittön aikeissani ja se riitti. Kun eräs sisar poistui palveluksesta, luulin, että minunkin on lähdeittävä. Tapasin hänet käytävällä ja hän sanoi nauraen, ettei minun olisi tarvinnut lähteä, hänellä vain oli tehtäviä, jotka kutsuivat. Hän kehotti minua tulemaan myös pyhään messuun, varmasti se koskettaisi minua. Hän ei tiennyt, että juuri nämä rukoukset halusin kuulla, ruusukkorukouksen. Palattuani takaisin kirkkoon ei ollut ensimmäinen kerta,

kun tunsin itseni naurettavaksi näissä hartaudentarjoituksissani, silti jatkoin tietäni. Minua huvitti myös oma latinan kielen intoni, onneksi he eivät tienneet siitä mitään. Mutta se ilo, jota heissä näin, sen olin nähnyt jo ortodoksinunnissa, reippauden ja iloisuuden. Heillä oli jotain, mitä minulta puuttui. Minulla ei ollut syvää, oikeata iloa.

Seuraavalla kerralla menin hieman aiemmin kirkkoon. Siellä oli hämärää, mosaiikkisen Neitsyt Marian pyhän kuvan edessä paloi kynttilä, Marialla oli sininen viitta, ruusuja jalkojen juuressa. Sain lähestyä häntä, olimme kahden. Olin tutustunut häneen tänä kesänä maalausten ja musiikin kautta. Olin opetellut uusia rukouksia, joilla voisoin häntä puhutella. Arasti ja ujosti kerroin, mitä minulla oli sydämeläni, naisen ja äidin sydämellä. Minulla oli paljon puhuttavaa, murheistani ja kaikkesta menneestä. Sain kertoa epäonnistumisistani, etten aina ole ollut hyvä äiti. Sain pyytää esirukouksia tyttäreni ja muitten läheisten puolesta. Sain rukoilla kaikkien maailman lasten puolesta, köyhien, riistettyjen, nälkäisten lasten puolesta. Miten hirveä maailma voi niin monille lapsille olla, tuhansille, miljoonille. Katso meidän puoleemme Tuskien Neitsyt, katso kaikkien kärsivien lasten puoleen! ”Me syntiset ja alhaiset hartaasti rientäkäämme nyt Jumalansynnyttäjän luo ja katuen syntejämme langetkaamme hänen eteensä huutaen sydämemme pohjasta: Auta oi Valtiatar, ja armahda meitä. Älä viivytä. Me muutoin hukumme syntiemme paljouden tähden. Älä palvelijoitasi palauti tyhjin käsin luotasi, sillä Sinusta me olemme saaneet itselle turvan.” Oli aivan hiljaisinta, aika oli pysähtynyt.

Luostarihotellin aamiainen tarjottiin pienessä ruokailuhuoneessa. Tehtävää hoitava nunna toimi ystävällisesti ja rauhallisesti. Aamupala maistui hyvältä, joinakin aamuna syödessäni luin kirjaa, jonka olin löytänyt sisariston kirjastosta. Olin huomannut, että luostarissa on kirjastohuone toisessa kerroksessa. Kirjaimisena ilahduin, luokitus ja järjestys oli täsmällistä. Siellä oli minulle tuttuja kirjoja, mutta valtaosa vieraita. Tapani mukaan rohmusin mukaani liikaa luettavaa, joten en ehtinyt kuin selailla kirjoja ja haikein mielin palauttaa ne lähtiessäni. Kirjastossa oli myös levyjä, televisio ja videoita. Täällä voisi

viettää rauhallista iltaa, ajatella. Mutta en voinut jäädä kirjojen kiehtovaan maailmaan, kuten en kirkkoonkaan, minun oli palattava siihen maailmaan, jossa on niin paljon levottomuutta, pahuutta ja kovuutta. Minun ristiriitani ja suruni - mihin minä kuulun, onko minulla mitään paikkaa, jonne tunnen kuuluvani.

Sinä päivänä suunnitelmissani oli käydä Turun linnassa. Oli hirvittävän kuuma noustessani linnan portaita. Mietin, miten nunnat jaksoivat hoitaa askareensa näinä kuumina päivinä. Ihmisiä kulki ohitseni, linnan pihalta kuului lasten naurua, he saivat leikkiä siellä keskiajan ritaria. Kipusin kapeita portaita monikerroksista linnasta ylöspäin, historiallisesta salista toiseen. Olin päättänyt tehdä tämän matkan, ja sieltä löysin hänet jälleen, linnan nunnien kappelista: madonnia ja veistoksen Anna yksin kolmantena. Aihe oli suosittu keskiajalla, siinä oli Neitsyt Marian ja Jeesus-lapsen lisäksi Marian äiti Pyhä Anna. Halusin koskettaa puunpintaa, se oli rosainen ja kulunut, puun tuoksun tunnen jo lapsuudesta. Olin nähnyt sen, mitä olin tullut hakemaan, en voinut viipyä pitempään, minun oli pakko päästä ulos kuumasta linnasta. Kuljin joen viertä, istahdin rantakahvilaan oluelle.

Palattuani hotelliin tapasin kaksi nunnaa odottamassa hissiä ja tunsin taas olevani kahden maan kansalainen. Mietin ja sadattelin, että olin liikaa meikattu, olisin jättänyt edes käsirenkäat pois. Mitä he ajattelevat minun meikkivarastoitani, korkokengistä, kaikkesta turhasta, jonka aina matkoille otan. Ne he huomasivat tehdessään aamusivousta hotellin huoneissa.

Olin jo antaa periksi kesäpäivän kuumuudelle ja jäädä pois illan konsertista. Kartasta huomasin, että kirkko olikin aivan lähellä, joten kokosin voimani ja lähdin. Jälleen kohtasin ruusut. Mikaelinkirkon kirkkosali, portaitot ja ikkunat oli koristeltu ruusuaiheihin, kirkon restauroinnissa oli palautettu sen alkuperäinen ornamenttiikka. Löytyipä kirkon takaosan porrashuoneesta vielä ruusukahviokin! Ohjelmalehtistä katsoessani huomasin, että oli kysymys kamarikuoron konsertista, jossa esitettäisiin sakralimusiikkia eri aikakausilta. Tuskin maltoin odottaa,

että saisin kuulla latinakielisen laulun: ”Salve Regina, Mater misericordiae, Terve kuningatar, laupeuden äiti, suloutemme ja toivomme, terve.” Tämän olin koko matkani ajan odottanut kuulevani. En ollut ehtinyt nunnien iltarukoukseen, en edes tiedä, lauloivatko he sen, mutta minä halusin sen kuulla. Olin opetellut sitä sekä latinan että suomen kielellä, yrittänyt kääntää eri lähteistä ja tässä kuoro nyt lauloi sen latinaksi.

Kävellessäni pois kirkosta pitkin rantakatua näin pariskuntien illastavan laivaravintoloitten kannella tai katujen terassiravintoloissa. Viinipullo oli jäissä ja tarjoilijat kantoivat heille höyryäviä annoksia. Minulla oli nälkä, mutten tuntenut olevani tarpeeksi muodikas niihin paikkoihin. Sitä paitsi häpesin yksinäisyyttäni eikä minulla ollut oikein rahaakaan. Toisaalta minun ei nyt tehnyt mieli musiikkia tulviviin meluisiin laivoihin, tupakansavuun. Jos musiikkia halusin kuulla, kaupungissa oli meneillään urkuviikot, joten niissä saisin nauttia urkujen pauhusta sydämen kyllyydestä. Mietin, että pyhiinvaellusmatkaan liittyy myös köyhyys, ostin hampurilaisen, kävelin luostarin hiljaisia käytäviä huoneeseeni ja nautin vaatimattoman iltaterian. Luin rukouskirjastani joitakin rukouksia ja nukahdin tuulettimen vaimeaan ääneen.

Lähtöpäivänä olin ostamassa rukousnauhaa ja kortteja hotellin aulassa. Kun olisin maksanut ne, vastaanotossa ollut nunna sanoi, että luostari lahjoittaa ne minulle. Hän myös kysyi, oliko matkani ollut onnistunut, oliko minulla ollut sukulaisia täällä ja miten olin viihtynyt. Ei, ei minulla ollut, olin ollut aivan yksin, olin kiertänyt katsomassa nähtävyyksiä. Hän totesi, että olen kaukaa, ja hymyillen lisäsi: joulupukin maasta. Ehkä ei ollutkaan aivan mitätöntä kilvoitella ja olla yksin nämä päivät. Rukousnauha oli kirkkaanpunainen, lempiväriini, rakkauden, voiman ja veren väri. Nunna kysäisi, osaanko

käyttää sitä. Sopersin, että olen vain lukenut siitä. Sain ohjeet ruusukkorukouksesta, miten helmet ja rukoukset liittyivät toisiinsa, miten rukoukset seurasivat toisiaan ja mikä oli niiden merkitys. Olin onnellinen rukousnauhasta. Sitä katsoessani tunnustin, että olen alku-asteilla rukoilijan poluilla, rukouksen alakoulussa.

Kuin lahjaksi Turun ortodoksinen Pyhän Aleksandran kirkko Kauppatorin laidalla oli auki, tietyt myllersivät kirkon ulkopuolella. Sävähdin tullessani sisälle - kirkon ikonostaasi, suuret maalaukselliset ikonit, kokonainen värimaailma ja ikoneitten runsaus tulvahtivat minua vastaan. Minua tervehtivät monet Jumalansynnyttäjän ikonit ja jälleen näin ruusuja, joita enkelit pudottelivat portaille Neitseeseen Marian tempeliintuomisen ikonissa. Sen vastaparina oli suurikokoinen ikoni, Jumalansynnyttäjän suojelus ja näin sain syyttää hänelle tuohuksen kirkon hiljaisuudessa tämän loisteliaan kauneuden keskellä. Hain siunausta kotimatkaleni, kiitin kaikista matkani löydöistä. Minulla on pitkä matka edessä, mutta minä en luovuta. Minulla on taivaallinen esirukoilija, Neitsyt Maria, etten olisi aivan yksin. Etteivät minun huoneeni olisi tyhjiä, vaan voisin täyttää ne rukouksin ja huolehtivien ja rakastavien ajatuksin. Kyllä, matkani on ollut hyvä. Minulle on annettu miljoonia tuoksuvia ruusuja. Jättäessäni hyvästejä kaupungille en heittänyt hyvästejä Neitsyt Marialle, vaan luottavaisin mielin nousen junaan ja iloiten tervehdin häntä ja pyydän rukoilemaan puolestani. ”Jumalansynnyttäjää, kristittyjen auttaja! Me, Sinun palvelijasi, saatuaamme Sinusta puolustajan, kiitollisina huudamme Sinulle: Iloitse, oi puhtahin Jumalansynnyttäjää Neitsyt. Päästä meidät aina esirukouksillasi kaikista vaaroista - Sinä ainoa viipymätön puoltajamme!”

Hiippakuntautisia kuvina

JUKKA HAUTALA

Oulun hiippakunnan hiippakuntaneuvosto jatkoi Nivalan Raudaskylässä 8.11.2012 aikaisemmin aloittamaansa työskentelyä, joka koskee pienryhmätoiminnan ja yhteisöllisyyden kehittämistä seurakunnissa. Päämääränä on saada laadituksi aiheeseen liittyvä toimintaohjelma. Ahkerointi aiheen äärellä on osa Oulun hiippakunnalle sopeutettua kirkon toimintastrategiaa.

JOHANNES MÄNTYMÄKI

Eija-Liisa Pokki liitettiin mirhavoitelun sakramentin kautta kirkkoon 1.10.2012 Jumalansyntyttäjän suojeluksen rukoushuoneessa, Vihannissa.

JOHANNES MÄNTYMÄKI

Pietarilaisia vieraita kävi tutustumassa syyskuussa Oulun hiippakunnan tiloihin.

JOHANNES MÄNTYMÄKI

Oulussa pidettiin 1.9.2012 Pohjois-Viena-seuran toimesta Maikkulan praasniekka, joka oli samalla seuran 20-vuotisjuhla. Esiintymisvuorossa Käköset-kuoro.

KATJA LÖSÖNEN

Vaasan seurakunnan perhekerho kokoontui 22.11.2012.

LJUBOV ALATALO

Nellimissä asuva Katri Jefremoff seisoo isä Makarios Alatalon oikealla puolella. Ystävät ovat onnittelemassa häntä 80-vuotismerkkipäivien johdosta. Kuva: Ljubov Alatalo

RAAKEL MARJOMAA

Kajaanin Kristuksen kirkastumisen kirkon lukija Reijo Marjoma vihittiin ipodiakoniksi Rovaniemellä 2.12.2012.

ESKO HÄRKÖNEN

Sevetin baarin työtilojen pyhitys. Sen toimittivat Lapin matkapapistosta isä Makarios Alatalo ja diakoni Erkki Lumisalmi.

VAASAN SEURAKUNNAN KUVA-ARKISTO

Isä Matti Wallgrèn toimittamassa akatistospalvelusta Björköbyssä. Kylä sijaitsee Pohjanmaan rannikolla ja kuuluu Mustasaaren kuntaan.

SATU MOSNIKOFF

Joiku-dokumenttia kuvattiin Sevetijärven kirkossa 24.9.2012. Kuvassa koltan kielen, kielipesän lapsia istuu liturgiassa.

MARKUS PAAVOLA

Vaasan pyhän Nikolaoksen kirkon siivoustalkoot.

**Paimen-Sanomat lehdet luettavissa internetissä:
<http://www.ort.fi/hiippakunnat/oulu/paimen-sanomat>**

VASTAKKAINASETTELUJEN AIKA

Oulun ortodoksisen hiippakunnan perustamishistoriaa vuosilta 1978–1979

JOHANNES MÄNTYMÄKI

*Talvella 1978 laadittiin kutsuvieraslistaa Suomen ortodoksisen kirkon 60-vuotisjuhliin. Kahdelle piispalle syntyi erimielisyyttä amerikkalaiselle metropoliitille lähetetystä vierailupyynnöstä. Tästä lähti kehkeytymään värikäs periodi, joka sisälsi runsaasti draaman ainek-
sia. Tiivistunnelmaisella 1970-luvun lopulla Suomen ortodoksiseen kirkkoon perustettiin ennen näkemättömän nopeasti kolmas hiippakunta ja uusi piispan virka. Oulun ortodoksisen hiippakunnan perustaminen on ainutlaatuinen tapaus suomalaisessa kirkkohistoriassa.*

Hiippakunta onnitteli 30.5.2012 filosofian maisteri Viivi Hirvikoskea pro gradu – työn valmistamisen johdosta.

Oulun yliopistossa hyväksyttiin keväällä 2012 historia-tieteen pro gradu -tutkimus, jossa kartoitettiin hiippakunnan perustamisprosessi taustoineen, eri näkökulmineen ja vaiheineen. Hiippakunta aloitti metropoliitta **Leon** johdolla toimintansa 1.1.1980. Metropoliittakunta on toiminut pian 32 vuotta.

Arkkipiispa Paavali – autokefaliahankkeen veturi

Kolmannen hiippakunnan perustaminen liittyi pyrkimykseen anoa Suomen ortodoksille kirkolle täysin itsenäistä asemaa eli autokefaliaa. Itsenäistymispyrkimyksen tarmolla ja päättäväisyydellä synnyttiin myös Oulun hiippakunta. Autokefalia olisi tarkoittanut irtautumista Konstantinopolin ekumeenisesta patriarkaatista, johon Suomen kirkko hallinnollisesti kuului. Asia oli kuitenkin helpommin sanottu kuin tehty. Itsenäistymishanke käynnistettiin arkkipiispa **Paavalin** johdolla. Hanke käynnistyi kirkkopoliittisen selkkauksen jälkeen syksyllä 1978.

Hämminkiä Konstantinopolista

Autokefaliahankkeen taustalla kummitteli konflikti siitä, kun arkkipiispa Paavali lähetti kutsun kirkkopoliittisesti kiistanalaiseen suuntaan. Arkkipiispa halusi kutsua pappiseminaarin 60-vuotisjuhlaan Amerikan

ortodoksisen kirkon päämiehen, metropoliitta **Theodosiuksen** (virassa 1977 – 2002). Tämä toivomus ei ollut linjassa äitikirjon eli Konstantinopolin patriarkaatin kirkkopoliitiikan kanssa. Kansainväliset kirkkopoliittiset kuviot ovat kimurantteja. Konstantinopoli pelasi omaa valtapeliään.

Helsingin metropoliitta **Johannes** oli ilmaissut perustellun kantansa, että kutsua ei saanut lähettää. Johannesella oli tiiviitä yhteyksiä Konstantinopoliin ja hän myötävaikutti siihen, että sieltä puututtiin asioiden kulkuun. Näin toimittuaan Johannes sai kuulla siitä moneen kertaan. Omaan pussiin pelaamisesta revittiin otsikoita, ja sanomalehdissä moitittiin Johannesta selkään puukottamisesta ja valtataistelusta. Hänen väitettiin kilpailevan arkkipiispa Paavalin kanssa. Tilanne meni kireäksi. Konstantinopolista alettiin painostaa arkkipiispa Paavalia, kunnes hän aikansa vastustettuaan lopulta taipui perumaan kutsun. Kutsuttu henkilö oli arkkipiispan tuttava, joten oli nöyryyttävää lähettää tälle peruutussähke. Lisäksi arkkipiispa joutui henkilökohtaiseen puhutteluun tottelemattomuudesta. Yhtäkkiä kesken 60-vuotisjuhlasuunnitelmien hän väänsikin kättä Konstantinopolin patriarkaatin kanssa! Tällaista ei ollut tapahtunut aikaisemmin äitikirjon ja Suomen kirkon välisissä suhteissa. Päinvastoin! Konstantinopolin patriarkaatti oli ollut muodol-

lisen etäinen eikä ollut puutunut Suomen kirkon asioihin. Puolustusreaktiohan siitä seurasi.

Piispojen välirikko

Episodi oli arkkipiispa Paavali-kohtaisesti monella tapaa vaikea ja kiusallinen; pettymys Johanneksen toimintatapaan ja ylipäätään – kauhea kohu. Papiston ollessa täysilukuisena koolla syksyllä Kuopiossa, halusi tuotunut arkkipiispa lukea heille ääneen henkilökohtaisia painostuskirjeitään. Myös papistossa reagoitiin. Yleisesti Konstantinopolin käytöksen katsottiin loukanneen Suomen arkkipiispaa ja kirkkoa. Arkkipiispa oli ot-sikoissa, jopa ulkomaalaisissa sanomalehdissä, ja hänet kuvattiin sitkeänä isänmaallisena sankarihahmona. Yrittihän Suomen kirkon johtaja aluksi olla taipumatta ulkomaalaisten tahtoon, kun ei heti suostunut perumaan kutsua. Arkkipiispa koki kutsunsa kanssa vain noudattaneen normaaleja ystävyyssuhdekäytäntöjä.

Kahden piispan yhteentörmäys tapahtui väijäämättä. Tapahtumat kärjistivät entisestään kahden erimielisen piispan väliä; Paavali syytti hämmingistä ja nöyryytyksestä Johannesta. Johannes ei ollutkaan hänen puolellaan, vaan häntä vastaan. Suomen piispat olivat avoimessa välirikossa. Kirkko oli jakautumassa yhä selvemmin kahden hiippakunnan ja kahden piispan kesken. Hiip-

pakuntarajojen voimistuminen ja kahden piispan yhteistyö-vaikkeudet koettiin haasteelliseksi. Voi miettiä, onko kahden hiippakunnan ja kahden johtajan systeemi toimiva, mikäli oltiin täysin eri linjoilla. Asiat riitelivät. Syntyi paljon kädenvääntöä ja vastakkainasettelua asiasta kuin asiasta. Oli myös uskallusta olla erimieltä ja pitää kylmämäisesti oma linja.

Irti Konstantinopolista - itsenäistymispyrkimys käynnistyy

Kipinä itsenäiseen asemaan oli syttynyt. Arkkipiispa motivoitui toteuttamaan uudistuksia ja luotsaamaan määrätietoisesti kirkkoa. Konstantinopoli-hämmingin jälkimainingeissa hän ilmoitti, että Suomen kirkon oli aika itsenäistyä Konstantinopolin patriarkaatista. Ei idea ihan tyhjästä syntynyt. Siitä oli puhuttu hissukseen kirkon piirissä aikaisemminkin. Nyt itsenäisyyteen pyrkiminen nostettiin ajankohtaiseksi ykköstavotteeksi. Autokefaliolla oli kirkon piirissä kannattajia ja epäilijöitä. Johannes vastusti sitä jyrkästi. Itsenäiseksi kirkoksi pyrkiminen oli iso ja kauaskantoinen tema. Ajatus, että irtaudutaan ulkomaisesta siteestä, miellytti tuona ajankohtana monia. Oli pelästetty, ja aprikoiitiin, mitä muuta äitikirjolta olisi tulevaisuudessa odotettavissa. Itsenäistymisellä spekuloiitiin kirkon piirissä 1970-luvun lopussa ja vielä 1980-luvun alussa. Pidettiin puheita ja kokouksia.

Hiippakuntahanke puskettiin byrokratian läpi

Entä mitä tekemistä tällä oli-kaan Oulun hiippakunnan perustamisen kanssa? Uuden hiippakunnan tarve liittyi itsenäisen aseman edellytyksiin. Sellaisen saamiselle oli tiettyjä kriteerejä kuten täysivaltainen piispainkokous. Silloisessa Suomen kirkossa oli ainoastaan kaksi piispaa, kun itsenäisen kirkon vaatimuksena oli vähintään kolme, mieluiten neljä piispaa, jotta piispainkokous olisi toiminut asianmukaisesti. Suomen kirkolta katsottiin puuttuvan ainoastaan kolmas piispa. Arkkipiispa ideoi, kuinka perustettaisiin uusi piispan virka ja piispalle oma hiippakunta. Hiippakunta sijoittuisi pohjoiseen ja piispainistuun ehkä Ouluun. Helsingin ja Karjalan hiippakunnat oli perustettu sotien jälkeen. Kolmannesta hiippakunnasta ei ollut aikaisemmin ollut puhetta. Sitä tarvittiin nyt.

Visio kolmannesta hiippakunnasta syntyi ennemminkin spontaanisti kuin pitkän harkinnan tuloksena. Kirkon sisällä monet yllättyivät arkkipiispan äkkiarvaamatta ehdottamista uudistuksista, joita myös ryhdyttiin välittömästi toteuttamaan. Nuorekas Ortodoksisen Pappien Liiton johtokunta kannatti uudistuksia ja tarttui härkää sarvista. Johtokunta vei hiippakuntahanke eteenpäin kirkon ja valtion byrokratioissa. Perustamisprosessi eteni nopeasti ja helposti. Ilmassa oli kehitysmielialaa, tulevaisuudenuskoa ja jopa historian tekemistä! Myös viralliset päätökset syntyivät lopulta lähes yksimielisesti alkutalvesta 1979. Tosin kirkollishallituksessa istui hankkeen vastustajia ja siellä hiippakunnan puolesta äänestettiin täpärästi 3-2. Silti pyörä pyöri ja eri palaset loksahivat paikoilleen.

Valtio mukana hankkeessa

Rahoitus saatiin varsin vaivattomasti. Valtio antoi itsenäistymis- ja hiippakuntahankkeille varauksettoman tukensa. Opetusministeriön kansliapäälliköllä **Jaakko Nummisella** oli merkittävä rooli hankkeiden tukijana. Hän mahdollisti no-

peasti uuden piispan viran perustamisen. Valtio jopa myönsi varat ennen kuin kirkon omis- sa päätöksentekoaikana oli tehty päätöstä hiippakunnan perustamisesta. Arkkipiispa oli myös epävirallisesti yhteydessä valtioneustajiin ja esitteli asian henkilökohtaisesti heille. Valtion myöntöväisyys noteerattiin eri tahoilla ja oli siinä vähän jupinaakin; miksi ortodoksiseen kirkkoon tulee kohtuuttoman monta piispaa jäsenmäärään suhteutettuna? Apulaispiispan virkakin oli jo olemassa, mutta sitä ei ollut täytetty. Ortodoksipiispan virantäyttöä ei myöskään pidetty helppona.

Kiivasta julkista keskustelua ja mielipide-eroja

Kolmas hiippakunta ja itse- näistymispyrkimys sekoittuivat teemoina koko ajan. Tietysti kirkkopoliitikasta väännettiin. Talvella 1978–1979 ennen virallisia perustamis- päätöksiä käytiin kiivas keskustelu hiippakunnan puolesta ja vastaan. Arkkipiispa Paavali arveli ylimääräisessä kirkolliskokouksessa talvella 1979, että ”tuskinkään ortodoksista kirkkoa koskeva asia on saanut siinä määrin julkista huomiota osakseen lehdistä olleiden mielipiteiden ja pohdintojen muodossa kuin kysymys kolmannesta hiippakunnasta”.

Valtakunnallisten sanomalehtien yleisönosastonpalstoilla todella laitettiin kirkon asioita kuntoon. Papit kävivät niissä väittelyä kirkon nykyhetkestä ja tulevaisuudesta. Lisäksi kahden piispan haastatteluja julkaistiin vieretysten ikään kuin vaihtoehtoina. Epänormaali tilanne hämmensi. Miksi pakkaa sekoitettiin? Mihin oltiin menossa? Kumman piispan linjaa kannatti noudattaa? Pitikö asettua jomman kumman puolelle? Uskalsiko uudistuksiin äkkiseltään ruveta? Ja kaikki yksityiskohdat – mihin hiippakunta ja piispanistuin perustettaisiin? Kenestä tehtäisiin piispa? Miten itsenäisyyttä anottaisiin? Entä mikä hiippakunta oikeastaan oli – hengellinen vai hallinnollinen yksikkö? Siinä oli paljon pureksittavaksi.

Vanhemmat papit osoittivat selvimmän muutosvistarintaa ja varauksellisuutta uudistuksia kohtaan. Ei hätäillä. Ei turhaan höyrytä. Paljonko lisäkustannuksia syntyy? Muutama rovasti, joilla oli asiassa päätösvaltaa, asettui itsenäis-

tymispyrkimystä ja sitä kautta selvästi hiippakuntasuunnitelmaa vastaan. Varauksellisesti suhtautuneet olivat hämmennyneitä vauhdista ja tavasta, miten näitä asioita vietiin eteenpäin. Kysymys – mihin on kiire? – toistui, oltiinhan hiippakuntaakin perustamassa muutamassa kuukaudessa. Pienen kirkon sisäinen hierarkia joutui koetukselle riva-kassa toiminnassa, missä hiippakuntarajoja piirrettiin pienehkön ydinryhmän toimesta uusiksi ja entisistä hiippakunnista irrotettiin seurakuntia. Kiperä kohta oli metropoliitta Johanneksen vastahankaisuus hiippakuntahankkeessa. Hänestä pohjoinen hiippakunta olisi tarpeeton luomus. Vaikka kirkon piispa vastusti oman paimenalueensa pilkkomista, sitä ei noteerattu. Hän seurasi vierestä oman hiippakuntansa työstämistä.

Vaasa valittaa muut vaikenivat

Eri seurakuntien toivomuksiin ei kiinnitetty hiippakuntarajojen suunnitteluvaiheessa huomiota. Vaasan seurakunta teki kirjallisen toiveen omasta sijainnistaan, mutta se ei mennyt läpi. Seurakunnat seurasivat suunnitelmia etupäässä sanomalehdistä. Pohjoisen seurakunnat eivät osallistuneet julkiseen keskusteluun, ei esitetty oikein minkäänlaista kantaa. Hiippakuntakeskusteluun sekoittui myös aluepoliittisia intressejä, ja varsinkin Joensuussa tartuttiin hankkeen potentiaaliin mahdollisuuksiin. Pohjois-Suomi oli kuitenkin maantieteellisesti luontevin vaihtoehto. Pohjoisista seurakunnista rakennettiin kokonaisuus, missä oli kohtuullinen jäsenmäärä. Arkkipiispa esitteli pohjoista hiippakuntaa vähemmistökuulturien kehittämiseen erikoistuneena kokonaisuutena. Pohjanmaalla, Kainuussa ja Lapissa olisi monimuotoista ortodoksisuutta, joka ansaitsi parempaa huomiota. Ja olihan kaikkein pohjoisimmassa Suomessa koltat eli maailmankuulu ortodoksisuutta.

Paavalin linja voittoa

Jos kutsuepisodissa Johannes pääsi niskan päälle, niin sen jälkeen menttiin hetki eteenpäin Paavalin johdolla. Kolmannen hiippakunnan perustamisen kannatus tarkoitti arkkipiispa Paavalin linjan tukemista. Uutta hiippakuntaa ja uutta piispaa pyrittiin tarkastelemaan myös kirkollispoliitikasta irrallaan. Yksinkertaisesti

Arkkipiispa Paavali (1914 – 1988) suitsuttaa Heinävedellä sijaitsevan Valamon luostarin pääkirkon vihkiäisissä vuonna 1977. Oikeassa reunassa on Helsingin metropoliitta Johannes (1923–2010) paimensauva käsissään. Mukana oli myös muiden kirkkojen ja valtiovallan edustajia.

ti kirkkoon oli luotu uusi virka, johon kuului myös toiminta-alue. Lisäresurssijahan ne olivat, oli tausta-ajatuksena sitten mitä tahansa. Uudistuksissa nähtiinkin pääsääntöisesti mahdollisuuksia ja etuja. Kirkolla oli taloudellisia vaikeuksia, joten oli luontevaa suhtautua myönteisesti kaikkeen kirkollista toimintaa lisäävään. Suurin osa kirkolliskokouksen jäsenistä koki positiivisena, että hiippakuntapiispa toimi lähempänä seurakuntalaisia pienessä yksikössä. Uusi piispa tulisi vahvistamaan joka tapauksessa hengellistä työtä.

Arkkipiispa Paavalin vaikutus ja rooli hiippakuntaprosessissa oli suurin. Onnistuneessa hankkeessa tuli ilmi hänen auktoriteettinsa, vaikutusvaltansa ja henkilösuhteidensa merkitys. Ainakin kansallisen kirkon kannattajien sympatiat olivat ajanjaksolla arkkipiis-

pan puolella. Kolmatta hiippakuntaa ja piispaa voi pitää arkkipiispan yhtenä toiminnan-, voiman- ja vallannäytteenä. Hän ehdotti ja ajoi näitä uudistuksia, ja ne toteutettiin saman tien. Arkkipiispan päämäärätietoisessa toiminnassa lienee ollut ”nyt tai ei koskaan -asennetta”, koska hän ilmeisesti koki kautensa olevan loppupuolella. Itsenäistymisasiä kaavailtiin käsiteltäväksi varsinaisessa kirkolliskokouksessa vuonna 1980. Siksi hiippakunnan perustamisessa oli niin kiire vuosina 1978–79.

Johannes vastusti itsenäistymispyrkimystä. Häntä on kutsuttu ”Bysantin luottomieheksi”, ja hänellä oli varsin erilainen näkemys Suomen kirkon suhteesta Konstantinopolin patriarkaattiin. Johannes oli myös näkyvin ja vaikutusvaltaisim kolmannen hiippakunnan vastustaja. Hän

kirjoitti papereittain perustelua, miksi hiippakuntaa ei tulisi perustaa. Hänen johtamastaan Helsingin hiippakunnasta lohkaistiin maantieteellisesti yli puolet pois, myös Johanneselle vanhastaan tuttu Lappi. Perustamisprosessin opillista puolta ei koskaan käsitelty piispainkokouksessa, vaikka Johannes vaati sitä useampaan otteeseen. Hän oli kanoneiden johtava asiantuntija Suomessa ja esitti tiukkaa kritiikkiä hanketta kohtaan.

Viivi Hirvikoski

Lähde: ”Erimielisyyden haava on arpeutunut. Älköön siis kukaan enää rohjetko millään muotoa repiä sitä auki.” Oulun ortodoksisen hiippakunnan perustaminen vuosina 1978–1979, Viivi Hirvikoski, FM

Pastori Vladimir Talstan tyttärentyttären mies Eero Peurakoski lahjoitti hiippakuntaan vanhan valokuvan. Pieni mustavalkea kuva välittää Karjalan evakkojen siirtolaisajan historiaa. Suurta pohjalaistaloa esittävän kuvan takana on teksti: ”Pyhäntä. Iso Leiviskän talo. Asuu siirtoväki Salmista – käsnäsiä. Toimitin jumalanpalvelukset 10.-11.10.1941.

Oulun seurakunta

Havaintoja seurakunnan tarkastuksesta

Tekemisen meininki ja mahottoman hyvä henki

Oulun seurakunnan lakisääteinen tarkastuksen johti hiippakunnan piispa metropoliitta Panteleimon. Tarkastusseurueeseen kuuluivat arkkipiispa Andreas Larikka, kirkon taloudenhoitaja, yli diakoni Paavo Kokotti ja hiippakuntasihtööri Johannes Mäntymäki. Seurakunnan tarkastus toimitettiin kahdessa osassa. Ensimmäinen kohdistui Oulun seurakunnan pohjoisosassa sijaitseviin pieniin pyhäkköihin. Niiden katselmus tehtiin 21.5.2011. Seurakunnan hallinnon ja toiminnallisen osan tarkastus toimitettiin 12.–14.10.2012. Tarkastuksessa kiinnitettiin huomiota seurakunnan toimintaan vuosina 2008–2012. Keskeisenä elementtinä on myös yhdessä seurakunnan työntekijöiden ja luottamushenkilöiden kanssa pohtia lähitulevaisuuden- ja pitkän tähtäimen kehittämissuunnitelmia.

Henkilövaihdoksia

Tarkastuskaudella seurakunta on kokenut henkilövaihdoksia. Seurakunnan pitkäaikainen kirkkoherra, isä **Raimo Kiiskinen** jäi eläkkeelle 1.4.2010. Hänen seuraajakseen valittiin isä **Bogdan Grosu**, joka hoiti toimea elokuuhun 2011 saakka. 1.9.2011 alkaen kirkkoherran sijaisuutta asetettiin hoitamaan isä **Marko Patronen**. Hänet valittiin toimenhoitajaksi 2.10.2011 pidetyssä kirkkoherranvaalissa. Myös seurakunnan pitkäaikainen 2.pappi vaihtui, **Kuisma Suopelan** luopuessa tehtävästään 1.1.2012 alkaen. Seurakunnanvaltuusto valitsi uudeksi toimenhoitajaksi Lieksan seurakunnan kirkkoherran, isä **Lars Ahlbäckin**. Hän aloitti tehtävässään vuoden 2012 alussa. Työntekijävaihdosten yhteydessä 2.papin sijaintipaikka muutettiin Meri-Lapin alueelta Ouluun.

Seurakunnalla on kaksi kanttori, **Laura Aho** ja **Helena Matsi**. Työtiimiin kuuluvat myös yhdistetyn nuoris- ja diakonityöntekijä toimenhaltija ja kanslianhoitaja. Seurakunnalliseen työhön osallistuvat myös kirkollishallituksen palkkaamat Pohjanmaan matkapappi- ja kanttori. Kajaanin seurakunnan 2. pappi on auttanut Kuusamon alueella. Apua antavat myös eläkkeelle siirtyneet papit ja oman toimen ohella toimiva pappi ja diakoni. Merkittävässä roolissa ovat myös pyhäkköjen isännöitsijät.

Seurakunnan aluemuutoksia

Oulun hiippakunnan katedraaliseurakunnan toimialueen halkaisija on yli 300 km. Seurakunnan jäsenmäärä on pysytellyt edellisestä tarkastuskaudesta nykyiseen 2400 henkilön molemmin puolin. Jäsenmäärältään seurakunta on Oulun hiippakunnan suurin. Kirkollinen työ keskittyy kahdeksalle pyhäkköalueelle. Selkeitä maantieteellisiä painopistealueita ovat Oulunseutu, Meri-Lappi, Koillismaa ja 1.1.2013 kuntaliitoksista muodostuva uusi Raahan kaupunki. Palveluksia ja muuta kirkollista toimintaa on myös paikkakunnilla joilla ei ole omaa rukoushuonetta.

Tarkastuskauden aikana toteutui kaksi Oulun seurakunnan toiminta-alueeseen vaikuttanutta kuntaliitosta. Vuoden 2009 alusta Kestilän, Piipolan, Rantsilan ja Pulkkilan kunnat yhdistyivät ja muodostivat Siikalatvan kunnan. Yhdistyvien kuntien ortodokseja, Rantsilaa lukuun ottamatta, hoiti siihen asti Kiuruveden seurakunta. Suomen ortodoksinen kirkollishallitus päätti kuntaliitoksen myötä hengellisen hoidon kuuluvan Oulun seurakunnalle. Seuraava päätös tapahtui vuotta myöhemmin, kun Vaasan seurakuntaan kuuluva Himangan kunta yhdistyi Oulun seurakuntaan kuuluvaan Kalajoen kaupungin kanssa. Kirkollishallitus päätti, että kuntaliitosalueen hengellisen kaitsennan hoita-

Oulun hiippakunnan ortodoksisen uskonnon opettajat kokoontuivat seurakuntatarkastuksen yhteydessä. Kirkkopalvelujen koordinaattori Sirpa Okulov kertoi ajankohtaisista asioista ja monikulttuurisuuden vaikutuksesta opetussuunnitelmien tekoon. Kuopiolainen uskonnonopettaja Ulla Puhakka kertoi ortoboxi.fi -sivuston käyttömahdollisuuksista opetuksessa. Opettajat tekivät päivien päätteeksi opetusmateriaalia, jonka äärellä he seisovat Oulun seurakuntakeskuksen kerhohuoneessa.

minen siirtyi Oulun ortodoksisen seurakunnalle.

Tulevaisuusvisioissa Oulun luottamusmiesten mielessä on pidetty myös Kiuruveden seurakunnasta tehtyä lakkauttamispäätöstä. Tämä tapahtuu vuonna 2015, jonka vaikutus laajentanee myös Oulun seurakunnan toimialuetta Oulun läänin eteläosiin.

Oulun kaupunki on seurakunnan keskusalue

Seurakunta toimii kolmessa erilaisessa todellisuudessa yhtä aikaa: staattisilla ja taantuvilla alueilla, sekä suurkaupungin todellisuudessa. Seurakunnan selkeäksi keskusalueeksi on muodostunut Oulun kaupunki lähialueineen. Hieman yli 200 000 asukkaan Oulunseutu muodostaa Skandinavian pohjoisten alueiden suurimman keskuksen. Oulun kaupunki nousee 1.1.2013 toteutuvan kuntaliitosten myötä maamme viidenneksi suurimmaksi kaupungiksi, jossa sijaitsee maamme toiseksi suurin yliopisto.

- On syytä keskittää vähäisiä voimavaroja juuri seurakunnan keskuspaikkaan, jossa valtaosa väestämme asuu, totesi metropoliitta **Panteleimon** puheenvuorossaan.

Pohjois-Suomen suurimman kaupungin maaperästä nouseva kirkon jäsenistön sosiologinen rakenne ja seurakunnan toimintamallina toimiva globaalissa bisnesmaailmassa operoiva yliopistokaupunki, muodostavat seurakunnan luottamuselimille ja työntekijöille korkean kaitsentaprofiilin haasteen. Tässä suhteessa seurakunnan pitkän tähtäimen, laaja, koko seurakunta-alueella koskevalle toiminta- ja taloussuunnitelmalle on annettava myönteinen tunnustus. Uudet työntekijät ovat laatineet myös suunnitelmia työhönsä, sekä heidän terveydenhoitoa, koulutusmahdollisuuksia

ja työssä jaksamista varten. Nämä ovat askeleita hyvään ja kannustavaan työyhteisöön. Sen sijaan suurkaupungin spesifioitua: kirkon passiivisten jäsenten tavoittamiseen, uusien jäsenten rekrytoimiseen, cityseurakuntalaisten haasteiden huomioimiseen ja yhteiskunnallisen dialogipinnan löytämiseen liittyvät selkeät suunnitelmat odottavat vielä syventymistä. Kaupunki, jossa asukkaiden koulutus on keski-verta korkeampaa ja kielitaitoisempaa, sekä väestön keski-ikä on maan nuorin, 36-vuotta, ja jossa alueen väestökehitys tutkimusten mukaan jatkuu lähivuosikymmenienkin suhteen

Oulun seurakunnan papit ja kanttorit. Alarivi oikealta: Kirkkoherra Marko Patronen, metropoliitta, rovasti Matti Porkka. Yläriivi oikealta: 2.kanttori Helena Matsi, 2.pappi Lars Ahlbäck, 1.kanttori Laura Aho.

Oulun seurakunta

myönteisenä: vaatii alueellisesti, cityolosuhteisiin räätälöityä seurakuntatyön suunnittelua.

- Saimme taannoin hiippakunnalliseen työskentelyyn eräältä valistuneelta ihmiseltä hyvän näköalan: ”Jos sodassa annetaan käsky ”valloittakaa kaupunki”, niin käskyn toteuttajilla tulee olla oikeus saada myös selkeät ohjeet siitä miten se tapahtuu.” Toivottavasti seurakunta löytää intoa laatia tähän ”valloitus” tehtävään selkeät suunnitelmat, pohtii hiippakuntasihteeri **Mäntymäki**.

Tarkastuksen pappisjäsen, Kajaanin kirkkoherra, isä **Andreas Larikka** muistutti tarkastuksessa, että Oulun seurakunnassa on dynaaminen, eteenpäin katsova henki. Työntekijät ovat ammatillisesti osaavia, nuoria ja valppaita.

JOHANNES MÄNTYMÄKI

Tarkastuksen yhteydessä luovutettiin seurakunnan pitkäaikaiselle luottamusmiehelle, kuusamolaiselle **Sepo Pyyllle** tunnustuksena kirkon hyväksi tehdystä työstä Pyhän Karitsan Ritarikunnan 1. luokan mitali.

Luottamushenkilöt ovat sitoutuneita ja valveutuneita. Kaikki myönteiset asiat ovat siis käden ulottuvilla.

- Seurakunnan toimintaympäristö on muuttunut ja jatkuvasti muuttuu yhteiskunnan rakennemuutoksen ja henkisen maiseman muuttumisen kautta. Ortodoksisen seurakunnan ei tule olla vain muutokseen sopeutuja vaan sen tulee pyrkiä aktiivisesti toimimaan ajan haasteissa, kannusti arkki-mandriitta **Andreas Larikka**.

Pappeja ja luottamusmiehiä kuultiin

Tarkastuksessa esipaimen johdettiin, niin seurakunnan toimintapiirien, luottamushenkilöiden kuin papiston kuulemisia. Kirkkoherra, isä **Marko Patronen** korosti puheenvuoronsa yhteydessä, että seurakunnan palkattujen työntekijöiden lisäksi seurakunnan elämää pyörittää lähes sata vapaaehtoista ihmistä. Kirkkoherra kiitti heitä pyyteettömästä työstä seurakunnan hyväksi. Kirkollinen toiminta seurakunnan alueella on aktiivista ja tavoittaa ihmisiä vauvoista vaareihin. Isä Marko kertoi, että seurakunta haluaa panostaa aivan erityisesti aikuisopetustyöhön.

- Seurakunta ei tällä hetkellä kaipaa toiminnan monipuolistamista. Pieniä voimavaroja ei ole hyvä hajottaa, hän pohdiskeli.

Oulun katedraalin isännöitsijä **Kari Vasko** muistutti puolestaan siitä, että seurakunta on lähes omavarainen kirkollisten pukujen ja tekstiilien tuotannon suhteen. Seurakuntakeskuksessa sijaitseva pu-

JOHANNES MÄNTYMÄKI

Tarkastukseen liittyvää ekumeenista tunnelmaa Oulun Pyhän Kolminaisuuden katedraalissa.

kuompelimo tuo merkittävää säästöä näihin hankintoihin. Seurakunnan nuoriso- ja diakoniatyöstä vastaava **Petri Aho** totesi oman työsektorinsa näkökulmasta, että yksinäisyys ja ihmisten arkinen auttaminen luovat seurakunnalle merkittäviä haasteita. Diakoni **Osmo Kurola** puolestaan muistutti, että Kemissä toimii Meri-Lapin ikonimaalarit, jonka toiminnassa on mukana innokkaita ikonimaalauksen harrastajia. Luottamushenkilöiden kuulemistilaisuudessa ilmaistiin metropoliitalle myös huolta monista murheista joiden keskellä seurakunnan hallinto elää. Toivottiin selkeitä suunnitelmia asioiden korjaamiseksi. Erityisen raskaan varjon arkeen tuo heikentynyt taloustilanne. Seurakunnan eri alueiden kiinteistöihin liittyvät kustannukset rasittavat seurakunnan taloutta. Talouden kulurakenteen kehittymistä pidettiin huolestuttavana. Luottamushenkilöiden keskeltä

nousi pohdintaa ”leveämpien hartioiden” mahdollisuuksista taloudellisten asioiden hoitoon. Kirkon päättäjien suuntaan esitettiin vakavasti mietittäväksi seurakuntien yhteenliittymien perustamista tai vähintäänkin seurakuntien välisen yhteistyön merkittävää tiivistämistä.

Kielteisten ja myönteisten uutisten keskellä seurakuntatarkastuksen keskeisin sydänääniksi talsi kuulua eläkerovastin, isä **Eino Hynnisen** suusta: - Tämän hetken tilanne seurakunnassa on mahottoman hyvä hengeltään. On hyvä tekemisen meininki ja toisten tekemisen arvostamisen mieliala.

Ekumeninen tuulahdus

Seurakunnan tarkastuksessa toimitettiin yksi rukoushetki ja kolme jumalanpalvelusta. Näiden lisäksi vietettiin myös kaksi ekumeenista tilaisuutta. Luterilaisten kanssa pidetty

yhteinen kirkkoilta Kempeleen Pyhän Kolminaisuuden evankelis-luterilaisessa kirkossa kokosi väkeä puheen ja musiikin ääreen. Toinen tilaisuus järjestettiin Oulussa, samannimisessä ortodoksisessa katedraalissa toimitetun Suuren ehtoopalveluksen jälkeen. Oulun ortodoksisen seurakunnan, seurakuntakeskuksessa järjestettiin Oulunseudun luterilaiselle ja ortodoksiselle papistolle ja heidän puolisoilleen yhteinen ekumeeninen ilta. Siellä käytetyistä puheenvuoroista voisi poimia useitakin hyviä näkökohtia. Ehkä yksi merkittävimmistä kristittyjä haastavista muistutuksista saatiin Muhoksen luterilaisen seurakunnan kirkkoherran, **Jouko Heikkisen** suusta.

- Meillä kristityillä on ainainen haaste poistaa esteet haajannukselta ja suunnata tietä eheydelle.

Johannes Mäntymäki,
hiippakuntasihteeri

Oulun seurakunnan uudet nettisivut

Oulun seurakunta on avannut uudet nettisivut osoitteessa:

www.oulunortodoksinenseurakunta.fi tai www.oosrk.fi

Seurakunta tulee tästä eteenpäin toimimaan aktiivisesti myös netissä. Rinnakkaisena verkkotunnuksena on kirjoitusasultaan lyhyempi www.oosrk.fi; josta on automaattinen ohjaus seurakunnan pääsivuille.

Löydät näiltä sivuilta mm. tietoa tulevista jumalanpalveluksista, tapahtumista sekä tietoa seurakunnan kerhoista ja toimintapiireistä. Laita sivu kirjanmerkkeihisi!

Oulun ortodoksinen seurakunta

Oulun seurakunta tasapainottaa talouttaan

Oulun ortodoksinen seurakunta joutuu vähentämään palkattua henkilöstöä seurakunnan vaikean taloustilanteen vuoksi. Seurakuntavaltuusto hyväksyi yksimielisesti kokouksessaan 18.9.2012 seurakuntaneuvoston laatiman talouden tasapainottamissuunnitelman. Yksi neuvoston laatiman suunnitelman toimenpiteistä on nuoriso- ja diakoniatyöntekijän toimen lakkauttaminen vuoden 2012 lopussa. Toiminta on hoitanut vuodesta 2006 **Petri Aho**.

Nuoriso- ja diakoniatyöhön liittyvät tehtävät hoidetaan uudelleenjärjestelyjen jälkeen nykyisten toimenhaltijoiden ja vapaaehtoistyöntekijöiden kesken.

Seurakuntaneuvoston laatimalla sekä valtuuston hyväksymällä talouden tasapainottamissuunnitelmalla turvataan seurakunnan keskeiset toiminnot myös tulevaisuudessa.

Oulun ortodoksinen seurakunta

Oulun seurakunta

Muhoksen rukoushuone suljettu sisäilma-ongelman vuoksi

Oulun ortodoksinen seurakunnanneuvosto on asettanut Muhoksen Kristuksen kirkastumisen rukoushuoneen toistaiseksi käyttökieltoon rukoushuoneessa havaitun kosteus- ja hajuhaittaongelman vuoksi. Rukoushuoneen arvokkaista ikoneista ym. esineistä pidetään huolta Valamon konservointilaitoksen ohjeiden mukaan.

Pyhäkkörakennuksessa on havaittu useita pääosin virheellisestä rakentamisesta aiheutuneita kosteusongelmia. Kevään 2013 aikana laaditaan alustava kustannusarvio rukoushuoneen kuntoon saamiseksi. Mikäli korjauskustannukset osoittautuvat huomattaviksi, on todennäköistä, että rukoushuone pysyy lähivuodet suljettuna.

Syynä tähän on seurakunnan vaikea taloustilanne, mikä ei salli suuria korjaus- ja rakennusinvestointeja. Seurakunnassa on katsottu, että tärkeintä on turvata kirkon päivittäiset toiminnot – jumalanpalvelukset, opetus- ja kasvatustyö sekä diakonia.

Muhoksen luterilainen seurakunta on luvannut antaa omia tilojaan ortodoksien käyttöön ilmaiseksi, mistä nöyrä kiitos. Muhoksen ortodoksiset jumalanpalvelukset pidetään toistaiseksi ev.lut. seurakuntakeskuksessa (Kirkkotie 32, Muhos).

Lisätietoja: khra Marko Patronen, p. 044 511 5742.
Oulun ortodoksinen seurakunta

Arjen pienet sankarit

JOULUPAASTOKERÄYS

kannetaan 15.11.–31.12.2012 teemalla "Arjen pienet sankarit".

Keräyksen tuotto käytetään lasten arjen tukemiseen Karjalassa ja Keniassa.

Kuule lapsen ääni ja osallistu joulupaastokeräykseen!

KENIASSA tuetaan Loberen koulun ruokaohjelmää ja hiv- ja aids-työtä Nairobissa. Kouluruoka mahdollistaa osallistumisen opetukseen ja työ nuorten kanssa vähentää uusia hiv-tartuntoja.
KARJALAN tasavallan seurakunnissa tuetaan diakoniatyötä ja Petroskoissa autetaan syrjäytyneitä lapsia Utešenien ylläpitämässä päiväkeskuksessa.

Ortaidin keräystili
 FI53 5480 0520 0233 08 Viite 12247
 Keräyslupa 2020/2011/3412 ja 2020/2011/4070
LISÄTIETOJA:
www.kirkkotoimii.fi/ortaid ja
www.kirkkotoimii.fi/missio

OULUN TIISTAISEURA 65 VUOTTA

Teofanian 6.1.

jumalanpalveluksen jälkeen yhteinen ateria ja juhlatilaisuus
Oulun seurakuntakeskuksessa, Torikatu 74.

Juhlaohjelmassa mm.
Oulaisten Nuorisokuoron lauluyhtye johtajanaan Tapani Tirilä.

Lämpimästi tervetuloa!

OULUN SEURAKUNTA LOPETTAA ILMOITTELUN KALEVASSA

Oulun seurakunta lopettaa seurakuntakalenterin viikoittaisen julkaisemisen oululaisessa sanomalehti Kalevassa vuoden 2012 lopussa. Menettely on osa seurakunnan talouden tasapainottamisohjelmaa. Jatkossa informaatiota saa Paimen Sanomien lisäksi seurakunnan nettisivuilta www.oosrk.fi. Muita mahdollisia tiedotuskanavia harkitaan.

Oulun ortodoksinen seurakunta

KOTI PIZZA

Pizza. Love & Understanding

Kotipizza
 Nummikatu 32, puh. 08-815 5755
 avoinna ma-pe 10.30-21.00
 la-su 12.00-21.00
 Tervetuloa Sarin ja Sadun Kotipizzaan!

Kirkko radiossa

YLE Radio 1:

Aamuhartaus klo 6.15 ja 7.50, iltahartaus klo 18.50, radiojumalanpalvelus klo 11.00

15.12. aamuhartaus Nunna Kristoduli
 18.12. iltahartaus Metropoliitta Ambrosius
 23.12. Liturgia Oulusta
 24.12. Suuri ehtoopalvelus Tampereelta
 25.12. Liturgia Vaasasta
 31.12. Ehtoopalvelus Kuopiosta
 15.1. iltahartaus kirkkoherra Viatcheslav Skopets
 19.1. aamuhartaus pastori Heikki Huttunen
 9.2. aamuhartaus pastori Teo Merras
 19.2. iltahartaus pastori Timo Hirvonen
 2.3. aamuhartaus pastori Heikki Honkamäki
 19.3. iltahartaus pappismunkki Serafim Seppälä
 23.3. aamuhartaus piispa Arseni

Kirkko televisiossa

Yle TV1

Liturgia Tampereelta klo 10.00

Tiedot hartausohjelmista löydät myös kirkon internetsivustolta: <http://www.ort.fi/kirkkovousi>

Kirkon hartausohjelmat internetissä

www.yle.fi/radio1/uskonto/hartausohjelmat ja arena.yle.fi

Lapin seurakunta

Suuri kastejuhla Sevettijärvellä 3.11.2012

Pyhittäjä Trifon Petsamolaisen kirkossa Sevettijärvellä vietettiin Karjalan valistajien päivänä 3.11.2012 suurta kastejuhlaa. Koko **Ljetoffin** perhe liittyi ortodoksiseen kirkkoon. Vanhemmat, **Kauko** ja **Kaisa** liitettiin kirkkoon mirhavoitelun kautta. Lapset **Helmi** ja **Lilja** ottivat vastaan pyhän kasteen ja mirhavoitelun juhlallisen kasteliturgi- an aikana, joka toimitettiin kaikkien kummien, ystävien, kyläläisten ja muiden seurakuntalaisten läsnäollessa. Kastetoimituksen aikana suoritettuun saattoon kasteastian ympärillä osallistui runsaasti kirkkovoimaa konkreettisesti kirkkoveisun sanojen mukai-

sesti: ”Niin monta, kuin teitä on Kristukseen kastettu”.

Perheenisä Kaukolta kysyessään pari viikkoa kasteen jälkeen hänen ajatuksiaan ortodoksiseen kirkkoon liittymisestä, hän totesi

- Ollessani nyt ortodoksi, tunteen läheisemmin kuuluvani ympärillä olevaan kyläyhteisöön ja sen sisäiseen elämään.

Kaisa-äiti puolestaan totesi kirkkoon liittymisestäään.

- Olen suhteellisen pitkän ja kiireettömän harkinnan, sekä ortodoksien uskonnon sisältöön tutustumisen jälkeen

tullut vakuuttuneeksi siitä, että ortodoksinen kirkko on minun hengellinen kotini. Olen myös saanut lämpimän, opastavan ja ihmisläheisen vastaanoton muilta ortodoksien kirkon jäseniltä, josta olen heille kaikille sydäme- täni kiitollinen.

Perheen työt osallistuvat koulussa ortodoksien uskonnon opetukseen ja myös kummiensa avustuksella saavat opastusta kirkolliseen elämään.

- Tärkeintä meidän on muistaa, että opimme parhaiten ortodoksien uskon sisällön ja jumalanpalvelukset käymällä ahkerasti kirkossa, sekä osallistumalla usein Herran ehtoolliseen. Säännöllinen henkilökohtainen rukouselämä ja Evankeliumin teksteihin tutustuminen ovat molemmat jokaisen ortodoksikristityn hengellisen elämän peruski- viä ja tuovat varmuutta Jumalan johdatukseen ja kaitsemukseen, Lapin matkapappi valistaa.

isä Makarios Alatalo
Lapin matkapapin sijainen

LJUBOV ALATALO

Kauko, Kaisa, Lilja, Helmi ja heidän kumminsa kirkon etuosassa.

LJUBOV ALATALO

Koko perhe ja kummit kuvassa.

LJUBOV ALATALO

Kaukon mirhallavoitelu.

Kirkkoherrat Latviassa

Oulun hiippakunnan kirkkoherrojen tämän syksyinen työ- ja opintomatka suuntautui Latviaan. Matka tehtiin piispan johdolla 2.-5. lokakuuta. Riian ja koko Latvian metropoliitta **Aleksander** oli antanut matkalle siunauksensa ja saimme sen aikana nauttia paikallisen kirkon runsasta vieraanvaraisuutta.

Matkan pääkohde oli Riian kaupunki ja sen kirkolliset kohteet. Näin vierailtiin myös kaupungissa sijaitsevasa Pyhän Kolminaisuuden naisluostarissa ja sen maaseutuskiitassa. Luostari on painottanut perustamisestaan lähtien sosiaalisen työn tärkeyttä. Sille on tilausta tänäänkin. Nunnat ruokkivat luostarin portilla päivittäin yli kaksisataa nälkäistä. Ruoka-annos käsittää: keittoa, keitettyä makaronia, teetä ja leipää.

Riian kaupungissa on lukuisia vanhoja ortodoksia kirkkoja. Ne ovat täynnä vanhoja ikoniaarteita. Kaupunki on vanhastaan laajan kaupan keskus ja entisinä aikoina rikkaat venäläiset kauppiat tekivät mielellään

pyhäkköihin suuria lahjoituksia. Venäjän kirkoista poiketen tavoin Riian kirkkoja ei ole vallankumouksen aikana ryöstetty.

Mieleenpainuva oli myös matka Eka- bpilsin kaupungissa sijaitsevaan Pyhän Hengen luostariin. Se sijaitsee runsaat parisataa kilometriä Riia- staa itään. Kaupunki on Latvian historian tavoin ollut monen eri valtion mm. Ruotsin alaisuudessa. Luostarissa on hengellisenä aarteena Jakobstadin ihmeitä tekevä Neitsyt Marian ikoni. Pyhäinkuvalla on pitkä historia. Se hävisi viime sodissa, maalattiin uudelleen ja on osoittanut jälleen Jumalan apua tuottavan voimansa.

Ortodoksinen kirkko elää Latviassa nousun aikaa. Sen halutaan kasvavan kansallisen kirkon hengessä. Vanhoja kirkkorakennuksia korjataan ja myös uusia rakennetaan. Maan ensimmäisen itsenäisyyden alkuaikana suljetussa Pietari – Paavalin katedraalikirkossa on jälleen alettu toimittaa jumalanpalveluk-

sia. Kirkon johtaja, metropoliitta Aleksander, nauttii riikalaisen keskuudessa laajaa kunnioitusta uskontoon tai kansallisuuteen katsomatta. Tästä saimme vakuuttavan esimerkin seisossamme mukana esipaimenen syntymäpäiväjuhlassa Kristuksen syntymän katedraalissa.

+ **Metropoliitta Panteleimon**

Jakobstadin Jumalanäidin ikoni.

Oulun ortodoksien
hiippakunnan säätiö

on painattanut

uudet onnittelu- ja

surunvalitteluadressit.

Kannessa ikoni Vapahtaja
voimassaan.

Koko 15x21 cm.

Tilaukset

hiippakuntakeskuksesta
puh. 0206100250, oulu.

hiippakunta@ort.fi

Vaasan seurakunta

Rita Gorgees patriarkka Aabrahamin asuinsijoilta

Tutkimusten mukaan seurakunta voi osaltaan olla auttamassa maahanmuuttajia kotoutumaan uuteen kotimaahan. Uudessa elinympäristössä ja vieraassa kulttuurissa kirkko voi olla asia, joka uussuomalaisesta tuntuu tutulta, turvalliselta ja kotoisalta. Kirkko edustaa pysyviä arvoja, muuttumattomuutta ja rakkaudellista yhteisöä, jonne maahanmuuttajana on hyvä ja helppo tulla. Paikallisista eroista huolimatta kirkon ydinsanoma ja kirkollinen elämä on samanlaista kaikkialla maailmassa.

Kokkolan ortodoksinen tsasouna on pyhitetty Kristuksen temppeliintuomisen juhlan muistolle (helmikuun 2. päivä). Tuo samainen päivämäärä on vuosikalenterimme merkitty kansainväliseksi ortodoksinuorten päiväksi. Kokkolan alueella ortodoksiseen uskonnon opetukseen osallistuu paikallisen väestön lisäksi opilaita mm. Venäjältä, Romaniasta ja Irakista. Parina viime vuonna ovat alueen ortodoksioppilaat kokoontuneet Kokkolan tsasounan temppelijuhlana liturgiaan. Kirkollisen juhlan yhteydessä on vietetty kansainvälistä ortodoksinuorten päivää kahvikupposten äärellä jutustellen ja suomalaista elämää ihmetellen.

Irakilainen nuori

Ruskeasilmäinen ja hyväntuulinen **Rita Gorgees**, 16 vuotta, saapui perheineen Suomeen kolme vuotta sitten. Hän on kotoisin patriarkka **Aabrahamin** pyhäältä kotiseudulta, Irakista. Hän on elänyt suurimman osan elämästään maan vilkkaassa pääkaupungissa, Bagdadissa. Ritan molemmat vanhemmat sekä isovelji **Marwin** ja pikkuveli **Antonius** on kastettu Irakissa assyrialaiseen kirkkoon, joka kuuluu ortodoksiseen kirkkoperheeseen. Irakin assyrialaiskirkko ei eroa juuri Suomen ortodoksisesta kirkosta. Tosin kirkot ovat tupaten täynnä kirkkoväkeä jumalanpalveluksissa.

- Meillä jumalanpalveluksissa sekakuoroa kuitenkin säestetään pianolla. Kuorolaisilla on kuoropuvut vähän samaan tapaan kuin papistolla on oma jumalalpalvelusvaatetus, Rita muistelee.

Arabian- ja suomenkieltä

Ennen Suomeen tuloa Ritan perhe asui Syyrian Damaskoksessa kolme vuotta. Elämistä Syyriassa helpotti arabiankielinen koululaitos. Perheen kotikieli on assyria, mutta sekä Irakissa että Syyriassa perheen lapset opiskelivat peruskoulua

arabiaksi. Suomalaista koululaitosta Rita ylistää hyväksi ja toimivaksi.

- Suomalaisen koulun taso on paljon parempi kuin Irakin tai Syyrian. Aluksi koulussa oli vaikeaa, koska en ymmärtänyt suomea, mutta nyt opiskelu sujuu hyvin, Rita kertoo. Hänen lempiaineensa ovat kemia, matematiikka, suomen ja ruotsin kieli. Ritalla on selkeä tulevaisuuden suunnitelma: hän tahtoo yliopistoon opiskelemaan farmasiaa. Äiti, **Mariam**, työskenteli farmaseuttina Irakissa ja apteekkiala kiehtoo myös tytärtä. Kaikki yhdeksännen luokka-asteeseen sisältyvät työelämäharjoittelujaksonsa Rita on tehnyt Kokkolan eri apteekeissa, joissa on viihtynyt jopa paremmin kuin koulupenkissä.

Kokkolan tsasouna

Perhe, kirkko, ystävät ja tulevaisuudenhaaveet antavat Ritan elämään iloa ja sisältöä.

- Uskonto on minulle kaikki. Kun on paha olla, rukoilen ja sitten rauhoitun. Jumala auttaa. Erityisesti ennen kokeita minulla on tapana rukoilla, Rita sanoo. Rita onkin tuttu näky Kokkolan tsasounan jumalanpalveluksissa. - Meillä oli tapana käydä Irakissa ja

Syyriassa yhdessä koko perheen kanssa arabiankielisissä jumalanpalveluksissa. Ja se tapa jatkuu täällä Suomessa. Kuulumme Oulun ortodoksisen yhteisöön. Assyriankielinen pappi lentää Tukholmasta silloin tällöin toimittamaan kasteita ja ehtoollisjumalanpalveluksia Oulun ortodoksisen kirkon tiloihin, Rita kertoo.

Jumalanpalveluksiin osallistumisen lisäksi Rita vetää jo toista vuotta lasten kerhoa Kokkolan ortodoksisella tsasounalla. Maanantai-iltaisain kerhoon kokoontuu neljästä yhdeksään maahanmuuttajataustaista lasta.

- On mukavaa puuhata ja askelella lasten kanssa. He oppivat paljon ja nopeasti. Tuntuu, että teen jotain tärkeää, kun opetan heille Raamatun kertomuksia, kirkkovuoden juhlia ja pyhien elämäkertoja. Ensi vuonna ajattelin ryhtyä opettamaan heille myös laulua, Rita visioi.

Kotoutuminen Suomeen

- Suomi on hyvä ja turvallinen maa siitakin huolimatta, että talvella on kylmä. Täällä voi olla kristitty ihan rauhassa eikä tarvitse pelätä henkensä puolesta niin kuin levottomassa kotimaassa, Rita pohtii.

Uuteen kotimaahan kotoutumista on helpottanut laaja ystäväpiiri ja harrastukset. Rita on löytänyt ystäviä sekä valtaväestön että maahanmuuttajien keskuudesta. Koulutyön ohessa aktiivinen tyttö ehtii vielä harrastamaan israelilaisista uskonnollista piiritanssia, kuorolaulua ja kesäkaudella yleisurheilua. - Tuskin palaan enää Irakiin. Hankin ammatin, avioitun ja jään asumaan joko Suomeen tai muutan Ruotsiin, jossa asuu paljon sukulaisiamme, Rita hymyilee ja toivottaa kaunista Kristuksen syntymäjuhlaa kaikille lehden lukijoille.

Marita Sjöberg

Nikolaoksen lauma

Vaasan seurakunnassa on eletty toimeliasta syksyä. Monella saralla on uutta toimintaa, vanhaa ja hyväksi havaittua unohtamatta. Suurin muutos vuosikymmeniä oli jumalanpalvelusten tuntuvuus uuden kirkkovuoden alettua. Nykyään ehtoopalvelus toimitaan myös torstaina, perjantaina puolestaan veisataan akatistos – useimmiten se ensimmäinen, eli Jumalanäidin istumaton iloverelmä. Palvelukset on otettu ilahtuneina vastaan ja niissä käy mukavasti väkeä. Säännöllinen jumalanpalveluselämähän on kirkon tärkein tehtävä.

Jo tavaksi on muodostunut toimittaa syyskuussa akatistos Kunnia Jumalalle kaikesta luonnohelmassa. Tänäkin vuonna joukko seurakuntalaisia kokoontui upeaan syysiltaan Björköbyn lintutornin juurelle. Sää oli mitä ihanin ja veisuun jälkeen emännät taikoivat tarjolle oikein pitopöydän. Luonnossa veisattuna teksti puhutteli vielä tavallista enemmän itse kutakin.

Kerhotoiminta on sekin vilkastunut uuden toimintakauden alussa. Seurakunta on tarjonnut koululaistenkerhon ja vanhempiin kahdesti kuussa, aikuisille on tarjolla Palava pensas niminen opintopiiri jossa käsitellään kaikkea kirkon elämään liittyvää, vastaavaa opetusta on tarjottu myös ruotsiksi ja englanniksi. Niihin piireihin samoin kuin nuorten piiriin ei valitettavasti ole ollut tuloja. Samoin ponomarikerho on saanut laihan osallistujajoukon. Mutta kaikki ei aina kiinnosta kaikkia ja tulevaisuudessa koikeillaan nuorten kanssa ainakin

jotakin muuta työmuotoa. Seurakuntaa ilahduttavat myös kuusi katekumeenikursseista, he ovat aloittaneet reippaasti tien kohti kirkon jäsenyyttä.

Syyskauden ajan on kirkkokahvit tarjottu jokaisen liturgian jälkeen. Kahvi ja purtava maittavat aina kaikille hyvin ja salin täyttää iloinen useitten kielten sorina. Kahvin keittämisenkin toki soisi maittavan mahdollisimman monelle, ahkeria emäntiä ja isäntiä tarvitaan aina.

Marraskuun koitokseen kuuluivat kirkon siivoustalkoot. Pieni mutta pippurinen joukko kerääntyi kirkolle ahertamaan lauantaina ja pölyt, liat, tahrat ym. saivat kyytiä. Tuuletetuiksi tulivat myös papiston asut. Tällä kertaa ei pelkkä siistiminen riittänyt, vaan kirkkosali tyhjennettiin kaikkesta irtaimesta koska tiedossa oli kirkon sisäseinien pesu. Kirkko oli vuosien saatossa käynyt seinäin pinttyneen pölyn ja noen myötä hämäräksi ja nuhjuiseksi. Siistimän jälkeen oli ilo havaita kuinka seinät olivat vaalenneet.

Pyhän Nikolaoksen kirkko täytti rakennuksena tänä vuonna 150 vuotta ja se kiinnosti kesäaikaan turisteja ja pyhiinvaeltajia kiittävästi. Seurakunta juhlii varsinaisesti vasta vuonna 2016 kun kirkon vihkimisestä tulee tasan 150 vuotta. Kirkkorakennus vaatii jo ikänsä puolesta huoltoa ja kunnostamista jotta se sitten on paraatikunnossa juhluvuonna.

Simo Haavisto

Artikkeliin liittyvät kuvat sivu 13

Kansainvälinen rukousoktaavi

Kristittyjen ykseyden ekumeeninen rukousviikko 18.-25.1. 2013 Pohjanmaalla

Kansainvälinen kahdeksanpäiväinen ekumeeninen rukousviikko on iästään huolimatta vireä perinne myös Suomessa. Rukousviikko syntyi yli sata vuotta sitten Yhdysvalloissa. Episkopaalinen pappi isä **Paul Wattson** ehdotti sen sijoittamista tammikuulle ensimmäisen kerran vuonna 1908. Rukousviikko ei ole kalenteriviikko, minkä vuoksi sitä voidaan viettää samaan aikaan kaikkialla maailmassa eri kalenterikäytännöistä riippumatta. Rukousoktaavi alkaa **apostoli Pietarin** päivästä, joka sijoittui tammikuun 18. päiväksi katolisen kirkon kalenterissa ennen 1960-luvulla tehtyä kalenteriuudistusta. Ja se päättyy **apostoli Paavalin** kääntymisen muistopäivään.

Suomessa ekumeeninen rukousoktaavi on hiljalleen vakiinnuttanut asemansa kristittyjen keskuudessa. Rukousviikkoa ryhdyttiin kotimaassamme viettämään 1950-luvulla, mutta virallisesti sen katsotaan saaneen alkunsa vuonna 1964 Helsingin Van-

hassa kirkossa järjestetystä ekumeenisesta tapahtumasta. Viikon aikana järjestetään eri kirkkokuntien välisiä yhteisiä ristisaattoja, jumalanpalveluksia ja konsertteja eri puolella maatamme.

1930-luvulla vaikuttanut ranskalainen katolinen pappi **Paul Couturier** pyrki muovaamaan ekumeenista rukousviikkoa hengeltään sellaiseksi, ettei yhteen kokoontuvien rukoilijoiden tarvitsisi luopua omasta perinteestään. Suomalainen dominikaani-isä **Martti Voutilainen**, joka oli osaltaan istuttamassa rukousoktaavia yhteiskuntaamme, kirjoitti: *"Olivatpa totutut rukouksen muodot millaiset tahansa, rukousviikon sanoma on sama: vain Jumala voi johdattaa meidät yhteen, vain hän voi koota lapsensa yhdeksi perheeksi ja vain hänen voimallaan on kristittyjen mahdollista antaa maailmalle se todistus, josta Kristus puhuu ja joka voi auttaa maailmaa uskomaan hänen lähetystehtävänsä, siihen, ettei hän ole vain jonkin erityisen ryhmän, vaan koko ihmiskunnan yhteinen vapauttaja ja pelastaja".*

Laajimmalle levinnyt hengel-

linen liike kutsuu kaikkia maailman kristittyjä kantamaan rukousta sen ykseyden puolesta, jonka edestä itse Kristus rukoili jäähyväisrukouksessaan ennen kuolemaansa. *"Minä rukoilen, että he kaikki olisivat yhtä, niin kuin sinä, Isä, olet minussa ja minä sinussa. Niin tulee heidänkin olla yhtä meidän kanssamme, jotta maailma uskoisi sinun lähettäneen minut."* (Joh. 17:21) Tämän rukouksen hengessä toimitetaan keskiviikkona 23.1.2013 ehtoopalvelus Kokkolan ortodoksisessa tsasounassa klo 18, minkä jälkeen siirrytään ristisaatossa luterilaiseen kirkkoon, jossa toimitetaan vesper. Yhteisten rukouspalvelusten jälkeen kristiveljet ja -sisaret kokoontuvat jutustelemaan ja tutustumaan toisiinsa teekupposten äärellä luterilaisen kirkon seurakuntasaliin. Lämpimästi tervetuloa.

Marita Sjöberg, matkakanttori

Kirkolliskokous linjasi

Kirkon keskityttävä jumalanpalvelukseen, kasvatustyöhön ja diakoniaan

Suomen ortodoksisen kirkon kirkolliskokous koontui 26.11.–28.11.2012 Uuden Valamon luostaris- sa. Nykyisen kokoonpanon kausi päättyy 31.5.2013.

Kokouksen aluksi kuultiin Hänen Pyhytensä Konstantinopolin, Uuden Rooman arkkipiispan ja Ekumeenisen patriarkan **Bartolomeoksen** tervehdys, jossa hän lähestyi kirkolliskokousedustajia hengellisen isän huolenpitoa osoittaen.

– Tuntemme elävämme Ilmestyskirjan pelottavien ennustusten odotuksessa. Pidämme siksi välttämättömänä tuoda kaikille meille Kristuksen viinitarhan hoitajille tiedoksi velvoitteen seurata Häntä. [–] Lähestymme Hänen ihmiseksi tulemisen juhlaa, jolloin Hän tuli alas taivaasta liittyäkseen meidän inhimilliseen olemukseemme. Tämä sama Jumala kutsuu meitä nyt kuuliaisuuteen ja elämään Hänen käskyjensä mukaan, löytääksemme rauhan Jumalan, itsemme ja toinen toistemme kesken, kuten asian ilmaisee Luukkaan 12. sunnuntain evankeliumin homiliassa isämme pyhien joukossa Tessalonikan arkkipiispa **Gregorios Palamas**. Jumalan rauhasta pyhä Gregorios kirjoittaa: ”Meidän tulee tehdä kaikki Jumalalle mieliksi: olemalla raittiita, rehellisiä, oikeamielisiä ja elämällä rukouksessa ja hartaudessa” Suhteesta rauhaan itsemme kanssa

hän sanoo: ”Meidän on alistettava liha hengelle ja eletävä omantuntonne mukaan niin, että jo ajatuksemmekin palvelevat hyvyyttä”.

Patriarkan hengellisen siunauksen lukemisen jälkeen arkkipiispa **Leo** tervehti kirkolliskokousedustajia. Hän pohti puheenvuorossaan muun muassa kirkkomme kasvun tietä.

– Ortodoksinen kirkko Suomessa on kasvamassa lyhyehkön kansallisen kirkon jakson jälkeen koko ajan enemmän myös osaksi globaalin ortodoksisuuden vuorovaikutusta. Sen seurauksena suhteet ortodoksiin sisarkirkkoihimme ovat avoimia ja yhä enemmän myös ruohonjuuritason kohtaamia. Kirkkomme on ollut ensi heinäkuussa 90 vuotta Konstantinopolin Ekumeeniseen patriarkaattiin kuuluva autonominen kirkko. Suhteet patriarkaattiin ovat olleet hyvät. Patriarkaatti tuntee Suomen kirkon kehityksen ja ymmärtää geopolittisen asemamme.

Ote kirkolliskokouksen päätöksistä

– Kirkolliskokous hylkäsi aloitteen valtakunnallisen ortodoksisen lehden julkaisemisen aloittamiseksi. Sen sijaan sähköisen viestinnän hyödyntäminen erityisesti jokaiseen ortodoksisen kotiin suuntautuvassa tiedottamisessa tulee mahdollisimman pian selvittää ja toimeenpanna tiedotukseen varatuilla määrärahoilla.

– Kirkolliskokous hyväksyi aloitteen teologian opiskelijoiden seurakuntatyön opinnoista. Se totesi käsitelleensä teologikoulutuksen problematiikkaa useita kertoja. Joensuussa sijaitsevan Ortodoksisen seminaarin johtokunta on lähettänyt helmikuussa 2011 piispainkokouksen arvioitavaksi kehittämissesityksen kirkon omien opintojen aloittamisesta. Tällä hetkellä kirkon omien opintojen osana ovat seminaarilla suoritettavat liturgiset ja homileettiset harjoitukset, sekä seurakunnissa, järjestöissä tai luostareissa suoritettavat soveltavat harjoitukset.

JOHANNES MÄNTYMÄKI

Kirkolliskokouksessa tehdään pitkiä ja kauaskantoisia ratkaisuja. Istunnoissa käydään joskus värikästäkin keskustelua.

Kirkon omiin opintoihin tulee selkeästi sisältyä kirkon hengellisten työntekijöiden, myös harrastuksen pohjalta toimivien pappien ja diakonien lisä- ja jatkokoulutusta. Tämä voi tapahtua esimerkiksi seurakuntaharjoittelun, mentoroinnin tai muodollisen koulutuksen avulla. Kirkollishallitus asettaa asiantuntijaryhmän, joka aloittaa Ortodoksisen seminaarin toiminnan arvioinnin ja arvioi samalla myös yhteistyötahojen tarjoamaa koulutustarjontaa, yhteistyötä ja miten se vastaa kirkon tarpeita. Asiantuntijaryhmä jättää raporttinsa vuoden 2013 kirkolliskokoukselle.

– Kirkolliskokous hyväksyi aloitteen Suomen ortodoksisen kirkon 90-vuotisjuhlan huomioiden vuoden 2015 kirkkopäivien yhteydessä.

– Kirkolliskokous päätti, että vuosille 2010–2015 laaditun kirkon strategian seurantatyöryhmän toiminta priorisoidaan kirkon hallinnossa korkealle. Seurantatyöryhmän valmisteluma mittaristo ja muu seurantajärjestelmä tulee ottaa käyttöön jo vuoden 2013 kirkolliskokousta valmisteltaessa. Hallinnon mallia rakennettaessa pääpaino on ollut siinä, miten Suomen ortodoksisen kirkon voimavarat saataisiin mahdollisimman hyvin toteuttamaan

kirkon strategian kolmea linjausta: aktiivista jumalanpalveluselämää, koulutus- ja kasvatustehtävää sekä lähimmäisvastuuta ja diakoniaa. Kaiken hallinnon ja johtamisen tulee palvella näiden ydintoimintojen mahdollistamista. Myös hallinnon toimivuutta tulee arvioida näiden keskeisten linjausten mukaisesti. Strategian muita arviointikohteita ovat henkilöstöhallinto ja talous.

Laajempaa tietoa päätöksistä löytyy kirkon kotisivuilta: www.ort.fi/kirkolliskokous/paetaokset

Johannes Mäntymäki

Kirkon facebook-sivut auki

Suomen ortodoksisen kirkon facebook-sivut avattiin keski- viikkona 28.11.2012 Valamon luostarissa pidetyn kirkolliskokouksen yhteydessä. ”Ortodoksit Suomessa” -sivusto on matalan kynnyksen paikka tutustua kirkon elämään ja uskoon.

Kirkon facebook-sivuilla voi keskustella ja kysellä ortodoksisuuteen liittyvistä asioista ja saada evästä elämään erilaisen tekstien, kuvien, musiikin ja keskustelujen välityksellä. Sivustoa ylläpitävät sosiaalisessa mediassa aktiivisesti toimivat Suomen ortodoksisen kirkon seurakuntien, järjestöjen ja yhteisöjen työntekijät.

Ortodoksinen tiedotuskeskus

www.facebook.com/ortodoksit.suomessa

JOHANNES MÄNTYMÄKI

Valamon luostarin liiketoiminnan johtaja, kajaanilainen Veikko Halonen on yksi Oulun hiippakunnan edustajista. Hän on kirkolliskokouksen talousvaliokunnan puheenjohtaja.

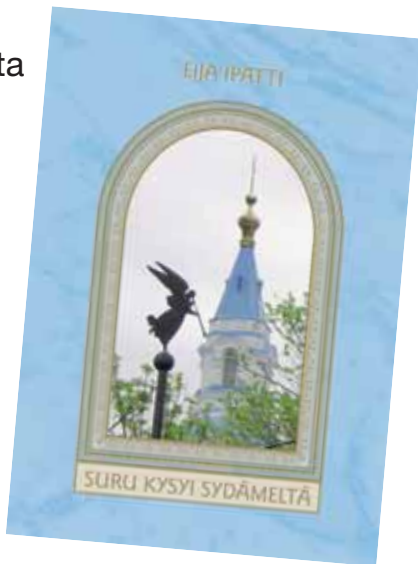

Suru kysyi sydämeltä

Kuopiolaisen Eija Ipatin kolmannen runokirjan tekstit kertovat kirjoittajan omasta sairastumisesta, vanhuudesta; myös kuolemasta ja surusta.

Runokirjaa myydään diakoniatyön hyväksi. Kappalehinta on 15 euroa.

Sitä on saatavana Kuopion ortodoksisen seurakunnan kirkkoherranvirastosta (kuopio@ort.fi), Joensuun Filokalia-kaupasta, Joensuun kirkkoherranvirastosta sekä kirjan kirjoittajalta (ipatti.eija@gmail.com)

Asianajotoimisto Heikki Kukkonen sMBR Oy

Pitkäaikaisella kokemuksella mm. perukirjat, perinnönjaot, testamentit ym.

Torikatu 18 4 C, 4 krs. 90100 Oulu

Puh. +358 400 693 806

www.heikkikukkonen.com

Kirkollinen elokuvatapahtuma Pilkahdus

TEEMANA SAAMELAINEN KANSANNOUSU

”Kautokeinin kapina – uskon ja hurmoksen taistelu Saamenmaassa”.

Tapahtumassa esitetään **Nils Gaupin** ohjaama elokuva Kautokeinin kapina, joka otti aiheensa tositapahtumista, Pohjois-Norjassa 1850-luvulla tapahtuneesta saamelaisten kansannoususta. Kiinnostus alkuperäiskansoihin on näkynyt Gaupin uralla ennenkin, muun muassa hänen läpimurtotyössään Tiennäyttäjä. Elokuvan keskeinen teema on saamelaisten ja valtaväestön välinen suhde, sivujuonteena kulkee lestadiolaisuus ja sen vaikutus. Aiheeseen johdattelee lähemmin Oulun hiippakunnan saamelaistyön sihteeri **Erva Niittyvuopio** ja itse elokuvan alustaa Elokuvakeskuksen toiminnanjohtaja Sauli Pesonen.

Oulun ortodoksisen hiippakunnan säätiön, Tuiran seurakunnan ja Oulun Elokuvakeskuksen yhteinen Pilkahdus-elokuvatapahtuma järjestetään lauantaina 9. 2.2013 kello 13.00.

Tapahtumapaikka on elokuvateatteri Studio kulttuuritalo Valveella, Hallituskatu 7, II krs., Oulu. Tilaisuuteen on vapaa pääsy.

Ollos iäti muistettu

Poromies ja kielimestari Jouni Moshnikoff 1940-2012

Moshnikoffien perhe oli juuri palannut talvisodan evakosta kotiseudulle toukokuussa 1940. Lienevätkö olleet kevätpaikassa Algashlompolossa vai menneet suoraan Algashjärven kesäpaikkaan? Heti kotipaikalle saavuttua oli isä vienyt vanhempia poikiaan niemeen polttopuun tekoon. Poikia oli ihmetyttänyt, miksi isä vain istuksi piippua poltellen eikä ollut alkanut töihin. Syy selvisi kohta, kun sisar Elli jo huusi kotoa: ”Nyt saatte tulla katsomaan, täällä on syntynyt poika!”

Tuo vasakuun 30. päivänä syntynyt poika sai kasteessa nimen Jouni. Lapsuus synnyinseudulla Petsamossa jäi lyhyeksi, kun perheen oli uudestaan lähdettävä evakoon. Tällä kertaa Pohjanmaalle asti. Sieltä palattiin pohjoiseen Lapin sodan päätyttyä 1945. Tilapäisasuinpaikka saatiin Inarin Nangujärven Valkealahdesta. Sieltä muutettiin 1949 Sevettijärvelle. Jounista kasvoi poromies, joka oppi tuntemaan sukunsa ja heimonsa poronhoitoperinteet, ja joutui useasti edustamaan Näätämon paliskuntaa poroasioista neuvoteltaessa.

Jounin avioituttua kylän nuoren opettajan, Sadun, kanssa alkoi toinen työsarja, josta hänet muistetaan sukupolvien päästäkin: Satu-vaimon kanssa yhdessä ja myös saamenkielen tutkijoiden kanssa yhteistyössä alettiin kehittää koltankieleen kirjoitustapaa. Lähtien vuonna 1973 julkaistusta Koltansaamen oppaasta Jouni Moshnikoff on ollut kielimestarina mukana lukuisten oppikirjojen, sa-

nakirjojen ja lukemistojen teossa päätyen vuonna 2009 julkaistuun Koltansaamen koulukielioppiin ja vuonna 2012 julkaistuun Kolttien perinneäsitösanakirjaan koltta-suomi. Ansoistaan koltankielen hyväksi tehdystä pitkäjänteisestä työstä Jounille myönnettiin Pohjoismaiden neuvoston Gollegiella – Kultakieli-palkinto vuonna 2006. Koltasaamelaisten kielellisiä etuja Jouni Moshnikoff valvoi vuosikymmenten ajan Saamen kielineuvostossa ja muissa edustustehtävissä koltasaamelaisen vähemmistön kieliasioihin liittyen.

Poromies ja kielimestari Jouni Moshnikoffin elämä päättyi vaikeaan sairauteen 29.5.2012 – vasakuussa, kuten oli alkanutkin. Jounin varhainen poismeno on suuri menetys koltasaamelaisille, jotka kärsivät edelleen suuresta resurssihenkilö- ja opettajapulasta kielensä kehittämisessä, käytön lisäämisessä ja opetuksessa. Jounia jäivät kaipaamaan vaimo Satu, tyttäret Minna ja Miia perheineen sekä suuri sukulaisten ja ystävien joukko.

Irja Jefremoff
Kuva: Satu Moshnikoff

Lahjaksi
arvokasta
aikaa.

Muista tänä jouluna läheistäsi tai itseäsi antoisalla kurssielämyksellä Valamossa!

Sydäntalven hetkinä kaukana kiireestä:

- 16.–20.1. Pläkkityö
- 18.–20.1. Troparikurssi
- 18.–20.1. Rikasta minua -parisuhdekurssi
- 24.–27.1. Hopeatyön alkeet
- 1.–3.2. Alexander-tekniikan syventävä kurssi
- 8.–10.2. Krzysztof Kieślowskiin elämä ja elokuvat
- 22.–24.2. Jotta naisena jaksaisin

Koko kurssiohjelma ja lisätiedot netissä: www.valamo.fi
Puh. 017 570 111, valamo@valamo.fi

Luonamme löydät minä kiireelle kadotit.

Ollos iäti muistettu

Elisabet (Elli) Veikkolainen s. Saatsi 30.6.1917-30.10.2012

”Kaikella on määräaika; Aika syntyä ja aika kuolla, aika istuttaa ja aika repiä maasta, aika on purkaa ja aika on rakentaa, aika itkeä, aika nauraa, aika rakastaa ja aika vihata, aika sodalla ja aikansa rauhalla.” (Saarnaaja: 3: 2-8) Näin saarnaaja kuvaa elämämme eri vaiheita kehdosta hautaan.

Elli sai elää pitkän ja hyvän elämän. Hän oli noin viisi kuukautta vanhempi kuin mitä itsenäinen Suomemme on ja tuohon elettyyn, taakse jääneeseen aikaan mahtuu leppoiset rauhan ja rakentamisen ajat, kuin myös sodan ja evakkoajan melskeiset, rauhattomat vuodet.

Elli oli syntyisin Suistamolta, kirkolta kaksi kilometriä Leppäsyryn suuntaan. Sosiaalisen luonteensa puolesta Elli oli järjestöihminen. Jo 16 vuotiaana hän liittyi jäseneksi Lotta-järjestöön. Osaltaan näin varhaiseen jäseneksi liittymiseen vaikutti seikka, että hänen kotonaan toimi armeijakunnan esikunnan lääkintä- ja eläinlääkintätoimisto.

Halukkaille Lotille järjes-

tettiin työpaikkoja Joensuun ympäristöstä ja niin Ellikin meni Kontiolahdelle. Myöhemmin lotan tehtävät veivät hänet Kolatselän kautta Äänislinnaan. Siinä välillä hän ehti käydä kunnankirjurikoulun Helsingissä.

Lottana ollessaan Elli tapasi tulevan aviomiehensä, Salmista kotoisin olevan Aleksin Veikkolaisen. Häät pidettiin Joensuussa tammikuussa 1942. Aleksin, joka oli ammatiltaan poliisi, siirtyi ajasta ikuisuuteen 1981.

Järjestötoiminta oli Ellille luontevaa ja läheistä. Jo Suistamolla asuessa Elli kuului Suistamon tiistaiseuraan, nuorisoseura Väinämöisen viikatteeseen ja Suistamon Marttayhdistykseen. Marttapiirin toimintaan Elli otti osaa myös nykyisellä kotipaikalla asuessa, Madekoskella. Samoin kuuluminen Oulun tiistaiseuraan ja sen toimintaan osallistuminen oli Ellille mieluisaa. Myös Oulun Karjaseuran toiminta kuului Ellin vapaa-ajan rientoihin.

Aktiivisesta järjestötoimintaan kuulumisesta Ellille oli

myönnetty lukuisia ansiomerkkejä ja kunniamerkkejä. Mm. kirkkokunnan taholta hänelle oli myönnetty piispallinen siunauskirja ja Pyhän Karitsen ritarikunnan I luokan mitali. PSHV:n taholta hän oli saanut hopeisen ansiomerkin ja viirin.

Elli eli elämänsä ”avoimin silmin ja korvin”. Matkat eri kohteisiin niin kotimaassa kuin ulkomailla olivat Ellin kiinnostuksen kohteina. Matkaseurana hänellä oli usein oma tytär, Seija. Matkoista, ehkä yksi parhaista, on tehty viisi vuotta sitten Suistamolalle, Ellin kotipaikalle. Tuosta matkasta on kuva, jossa hän seisoo kotinsa pihalla itse istuttamansa pajun juurella. Paju oli vieläkin elinvoimainen. Istuttaja on poissa, mutta työn tulos on säilynyt.

Ulkoiselta käytökseltään Elli ei ollut eturivin ryntäilijä. Itse ihailin hänen hillittyä ja korrektia käytöstään. Oletan, että hänen yhtenä elämän mottona oli; teot puhukoon puolestani.

Me oululaiset, Ellin ystävät ja tuttavat, muistamme hä-

Elli Veikkolainen 90-vuotispäivillään isä Raimon kanssa

net ahkerana kirkkoihmisenä. Aktiiviseen jumalanpalveluselämään osallistumisen mahdollisti tytär Seija olemalla aulis tarjoamaan kyytiä kirkkoon.

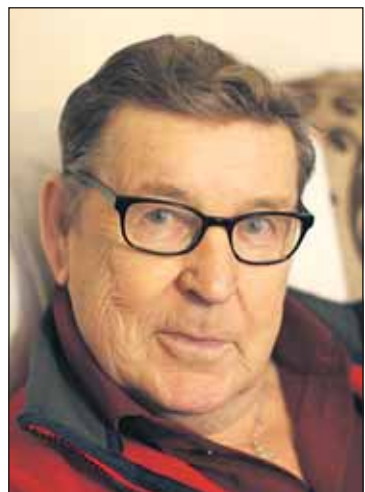
Kun hautajaisten muistotilaisuudessa lauloimme Ellille rakkaan hengellisen laulun, Etehesi Herra tahdon tulla nöyrin sydämin... ilon, riemun hetkellä on luonnas olla turvaisin...tuli mieleen ajatus, voiko oman jumalasuhteensa kauniimminkin ilmaista. Elli itse kiteyttääkin ajatuksen seuraavasti: ”Jumala on siunannut minua pitkällä iällä ja armolla, antanut iloa ja tukenut surussa”.

Elisabet, Elli on poissa, ikävä ja suru, erityisesti lähiomaisten kohdalla on todellisuutta. Lohtuna teille omaisille olkoon tieto siitä, että Elli sai olla kotona, läheistensä hoivissa aina viimehetkeen saakka muutamaa vuorokautta lukuunottamatta.

Lopuksi haluan siteerata Kalevan kuolinilmoituksessa ollutta lastenlastenlasten jättämää kaunista ajatusta mummosta: ”Askeleet pienet arkana käy, missä on mummo, ei mummoa näy?” ”Saata, Herra, lepoon nukuneen palvelijasi sielu”!

isä Eino Hynninen

Erkki Pölkö 6.12.1939-21.3.2012

Rovaniemeläinen käden-taitaja, joka piti huonekalujen rakentamisesta ja kalastamisesta. Perheystävien muistopuhe.

Muutimme vaimoni Hilkan kanssa hieman toista kymmentä vuotta sitten Rovaniemen kaupungista, sen

etelälaidalla sijaitsevaan kylään, Jaatilaan. Havaitsimme, että siellä tutustui ihmisiin nopeasti ja helposti. Erkki ja hänen vaimonsa Helmi olivat eräitä ensimmäisiä tutuiksi tulleita.

Erkki Pölkö oli sosiaalinen ihminen ja mukava juttumies. Hän piti kovasti kyläilystä naapureissa. Mitään maratonvierailuja hän ei harrastanut, vaan aika pian koti alkoi kutsua miestä luokseen. Erkki piti myös ystäviensä vastavierailuista kotonaan. Tärkeisiin asioihin kuului myös se, että liiterissä oli kuivaa puuta talon lämpimänä pitämiseksi.

Hankaluudeksi muodostui-

vat liikkumisen rajoitukset. Pitemmät kävelymatkat eivät Erkillä onnistuneet. Tilanne parani olennaisesti, kun hän hankki mopon, jolloin liikkuminen kesäaikaan tuli mahdolliseksi pitemmällekin. Näin hän pääsi katsomaan äitiään lähes päivittäin. Matkan varrella hän saattoi myös piipahtaa kaupalla pelaamassa kierroksen hedelmäpeliä. Usein, kun oli sovittu Erkin ja Helmin tulosta meille kylään, niin melkein heti Erkin mopo jo kääntyi Rantatieltä pihallemme. Helmi tuli pyörällä. Useimmiten kahvitelimme aurinkoisina päivinä ulkosalla bergolan varjossa.

Erkin Pölkön elämän mer-

kittävä käänne oli hänen liittymisensä ortodoksisen seurakuntaan. Tämä tapahtui Erkin omasta halusta. Puoliso ja Tarja-tytär eivät puuttuneet asiaan vaikka olivat ortodokseja. Tämä elämänmuutos näkyi Erkillä. Hän ikään kuin tuli olemukseltaan säteilevämmäksi ja iloisemmaksi. Hän oli tästä selvästi innostunut. Vaikka emme asian syvimistä vaikuttimista keskustelleetkaan, niin uskon tämän ratkaisun olleen Erkillä syvälinen tapahtuma.

Ikäväksemme ja suruksemme Erkki siirtyi aika pian rajan toiselle puolelle, mutta kaipauksessamme voimme kuitenkin luottaa, että

Erkillä on nyt hyvä olla. Me täällä ajassa elävät, Erkin omaiset ja ystävät voimme muistaa näitä lohduttavia viisaan kirjoittajan sanoja, joita olen hiukan mukaillut :

Todellinen rakkaus kantaa kuoleman rajan taakse, se kantaa maan päälle jääneitä läheisiä heidän elämässään. Tällainen kuvaa askelta ajattoman rakkauden valtakuntaan. Kun ihmiset käyttävät toisiaan kohtaan tunteensa rakkautta porttina tähän valtakuntaan, rakastetun kuolema ei sulje ovea eikä katkaise rakkauden virtaa.

Hilkka ja Jarmo Lahtinen

Seurakuntien toimintakalenteri

OULUN SEURAKUNTA

Oulun ortodoksinen seurakunta,
Torikatu 74, 90120 Oulu,
p. 044 511 5741,
sähköposti: oulu@ort.fi
Kirkkoherranvirasto
avoinna arkisin klo 9-12,
p. 044 511 5741.

Virkatodistukset kirkon keskusre-
kisteristä, p. 0206 100 203
(ma-pe klo 9-15),
keskusrekisteri@ort.fi

kirkkoherra Marko Patronen,
p. 044 5115 742
pappi Lars Ahlbäck,
p. 044 5115 746
kanttori Laura Aho,
p. 044 5115 743
kanttori Helena Matsi,
p. 044 5115 748
nuoriso- ja diakoniatyöntekijä
Petri Aho, p. 044 5115 744
katedraalin isännöitsijä Kari Vasko,
p. 044 5115 745

OULU

Pyhän Kolminaisuuden katedraali

Torikatu 74

Isännöitsijä Kari Vasko
p. 044 511 5745

Ke 19.12. klo 18 yleinen sairaan-
voitelu
To 20.12. klo 18 ehtoopalvelus
Pe 21.12. klo 18 ehtoopalvelus
La 22.12. klo 9 aamupalvelus
La 22.12. klo 18 vigilia
Su 23.12. klo 10 liturgia, radiointi
Ma 24.12. klo 14 jouluaaton suuri
ehtoopalvelus
Ma 24.12. klo 23 joulun aamupal-
velus ja liturgia
Ti 25.12. klo 16 joulupäivän suuri
ehtoopalvelus
La 29.12. klo 18 vigilia
Su 30.12. klo 10 liturgia
Ma 31.12. klo 18 uuden vuoden
rukoushetki
Ti 1.1. klo 10 liturgia
Pe 4.1. klo 9 suuri hetkipalvelus
La 5.1. klo 18 vigilia
Su 6.1. klo 10 liturgia ja vedenpy-
hitys
Ke 9.1. klo 18 ehtoopalvelus
To 10.1. klo 17 ehtoopalvelus
La 12.1. klo 18 vigilia

Su 13.1. klo 10 liturgia
Ke 16.1. klo 18 ehtoopalvelus
To 17.1. klo 17 ehtoopalvelus
La 19.1. klo 18 vigilia
Su 20.1. klo 10 liturgia
Ke 23.1. klo 18 ehtoopalvelus
To 24.1. klo 17 ehtoopalvelus
Pe 25.1. klo 18 ehtoopalvelus
La 26.1. klo 9 liturgia, sielujen lau-
antai
La 26.1. klo 18 vigilia
Su 27.1. klo 10 liturgia
Ke 30.1. klo 18 ehtoopalvelus
To 31.1. klo 17 ehtoopalvelus
Pe 1.2. klo 18 vigilia
La 2.2. klo 9 liturgia, Herran temp-
peliintuominen
La 2.2. klo 18 vigilia
Su 3.2. klo 10 liturgia
Ke 6.2. klo 18 ehtoopalvelus
To 7.2. klo 17 ehtoopalvelus
La 9.2. klo 18 vigilia
Su 10.2. klo 10 liturgia
Su 10.2. klo 18 sovintosunnuntain
ehtoopalvelus
Ma 11.2. klo 18 suuri katumuska-
noni
Ti 12.2. klo 18 suuri katumuska-
noni
Ke 13.2. klo 18 suuri katumuska-
noni
To 14.2. klo 18 suuri katumuska-
noni
Pe 15.2. klo 18 paastoliturgia
La 16.2. klo 18 vigilia
Su 17.2. klo 10 liturgia
Ke 20.2. klo 18 paastoliturgia
To 21.2. klo 17 ehtoopalvelus
La 23.2. klo 18 vigilia
Su 24.2. klo 10 liturgia
Ke 27.2. klo 18 paastoliturgia
To 28.2. klo 17 ehtoopalvelus
La 2.3. klo 18 vigilia
Su 3.3. klo 10 liturgia
Ke 6.3. klo 18 paastoliturgia
To 7.3. klo 17 ehtoopalvelus

La 9.3. klo 18 vigilia
Su 10.3. klo 10 liturgia
Ke 13.3. klo 18 paastoliturgia
To 14.3. klo 9 suuri katumuskanoni
To 14.3. klo 17 paastoliturgia
Pe 15.3. klo 18 akatistos Jumalan-
synttäjälle
La 16.3. klo 18 vigilia
Su 17.3. klo 10 liturgia
Ke 20.3. klo 18 paastoliturgia
To 21.3. klo 17 ehtoopalvelus
La 23.3. klo 9 aamupalvelus ja li-
turgia, Lasaruksen lauantai
La 23.3. klo 18 vigilia, virpovitso-
jen siunaus
Su 24.3. klo 10 liturgia, palmusun-
nuntai
Su 24.3. klo 18 vigilia
Ma 25.3. klo 9 liturgia
Ti 26.3. klo 18 paastoliturgia
Ke 27.3. klo 18 yleinen sairaanvoi-
telu
To 28.3. klo 9 aamupalvelus
To 28.3. klo 18 ehtoopalvelus ja

liturgia, ehtoollisen asettamisen
muisto
Pe 29.3. klo 9 Suuren perjantain
aamupalvelus, 12 kärsimysevanke-
liumia
Pe 29.3. klo 13 suuri ehtoopalvelus
Pe 29.3. klo 18 suuren lauantain
aamupalvelus ja ristisaatto
La 30.3. klo 9 suuren lauantain eh-
toopalvelus ja liturgia
La 30.3. klo 23.30 puoliyöpalvelus
La 30.3. klo 24 ristisaatto ja aamu-
palvelus
Su 31.3. klo 1 liturgia, Kristuksen
ylösnousemus, Herran pääsiäinen
Su 31.1. klo 16 suuri ehtoopalvelus
Ma 1.4. klo 10 liturgia ja ristisaat-
to, lasten pääsiäinen
Ti 2.4. klo 10 liturgia
To 4.4. klo 9 liturgia
To 4.4. klo 17 ehtoopalvelus
La 6.4. klo 18 vigilia
Su 7.4. klo 10 liturgia

Kolmen pyhän esipaimenen kappeli

Hiippakuntakeskus, Nummikatu 30 B 16

Ke 30.1. klo 9 vedenpyhitys ja li-
turgia, kirkkokahvit; 30 vuotta kap-
pelin vihkimisestä

MUHOS

Ev.lut. seurakuntakeskus Kirkkotie 32

Isännöitsijä Seija Pirttikoski
p. 040 758 5463

Ke 26.12. klo 10 liturgia
Ke 27.2. klo 18 paastoliturgia

HAUKIPUTAAN MARTINNIEMI

Pietarin ja Paavalin sekä Arseni Konevitsalaisen rukoushuone Martinniementie 206

Isännöitsijä Timo Arhippainen
p. 040 413 3054

Ma 24.12. klo 9 suuri hetkipalvelus
La 5.1. klo 9 liturgia ja suuri ve-
denpyhitys
La 9.2. klo 9 liturgia

KEMI

Johannes Kastajan kirkko Lehtokatu 31

Isännöitsijä Martti Takalo
p. 040 548 6052

Su 23.12. klo 17 ehtoopalvelus ja
yleinen sairaanvoitelu
Ma 24.12. klo 9 suuri hetkipalvelus
Ma 24.12. klo 14 suuri ehtoopalve-
lus ja liturgia
La 5.1. klo 17 vigilia
Su 6.1. klo 10 liturgia ja suuri ve-
denpyhitys, teofania

Pe 11.1. klo 17 ehtoopalvelus
La 12.1. klo 9 liturgia
Su 13.1. klo 14 akatistos
Pe 1.2. klo 17 vigilia
La 2.2. klo 9 liturgia, Herran temp-
peliintuominen
La 9.2. klo 17 vigilia
Su 10.2. klo 10 liturgia
Ma 11.2. klo 17 suuri katumuska-
noni
Pe 22.2. klo 17 paastoliturgia
La 23.2. klo 17 vigilia
Su 24.2. klo 10 Liturgia
Su 3.3. klo 14 ehtoopalvelus ja aka-
tistos Kristuksen kärsimyksille
Su 10.3. liturgia, talvisodan päättö-
misen muisto
Pe 15.3. klo 17 paastoliturgia
La 16.3. klo 17 vigilia
Su 17.3. klo 10 liturgia
La 23.3. klo 17 vigilia, virpovitso-
jen siunaus
Su 24.3. klo 10 liturgia, palmusun-
nuntai
Ti 26.3. klo 17 paastoliturgia
Ke 27.3. klo 9 aamupalvelus
Ke 27.3. klo 17 ehtoopalvelus ja
yleinen sairaanvoitelu

TORNIO

Apostolien Pietarin ja Paavalin kirkko

Lukiokatu 1

Isännöitsijä Antero Hyytiäinen
p. 045-2678276

Ma 24.12. klo 22 joulun vigilia ja
liturgia
La 5.1. klo 9 liturgia ja suuri ve-
denpyhitys
La 12.1. klo 17 vigilia
La 13.1. klo 10 liturgia
Pe 25.1. klo 17 ehtoopalvelus
La 26.1. klo 9 liturgia, sielujen lau-
antai
La 2.2. klo 17 vigilia
Su 3.2. klo 10 liturgia
Pe 8.2. klo 17 ehtoopalvelus
La 9.2. klo 9 liturgia
Su 10.2. klo 17 sovintosunnuntain
ehtoopalvelus
Ma 11.2. klo 9 aamupalvelus
Ti 12.2. klo 9 aamupalvelus
Ti 12.2. klo 17 suuri katumuska-
noni
Pe 15.2. klo 17 paastoliturgia
La 23.2. klo 9 liturgia
Su 24.2. klo 14 ehtoopalvelus ja
akatistos Kristuksen kärsimyksille
Pe 1.3. klo 17 paastoliturgia
La 2.3. klo 17 vigilia
Su 3.3. klo 10 liturgia
La 16.3. klo 9 aamupalvelus ja li-
turgia, akatistoksen lauantai
Pe 22.3. klo 17 paastoliturgia
Su 24.3. klo 17 suuri ehtoopalvelus
Ma 25.3. klo 9 aamupalvelus
Ma 25.3. klo 14 ehtoopalvelus ja
liturgia
Ti 26.3. klo 9 aamupalvelus

Seurakuntien toimintakalenteri

To 28.3. klo 9 aamupalvelus
 To 28.3. klo 14 ehtoopalvelus ja liturgia, suuri torstai
 To 28.3. klo 17 evankeliumit Kristuksen kärsimyksistä
 Pe 29.3. klo 14 Suuren perjantain ehtoopalvelus, Kristuksen ristiltä ottaminen
 Pe 29.3. klo 17 Suuren lauantain aamupalvelus, Kristuksen hautaaminen
 La 30.3. klo 14 Suuren lauantain ehtoopalvelus ja liturgia
 La 30.3. klo 23.30 puoliyöpalvelus
 La 30.3. klo 24 ristisaatto ja aamupalvelus
 Su 31.3. klo 1 liturgia, Herran pääsiäinen

VIHANTI

Jumalansynnyttäjän suojeluksen rukoushuone

Vanha Ouluntie 26

Isännöitsijä *Ulla Haukka*
 p. 040 746 1524

La 19.1. klo 10 liturgia
 Ke 13.2. klo 17 suuri katumuskanoni
 La 23.2. klo 10 liturgia ja litania.
 Ke 13.3. klo 17 paastoliturgia
 La 23.3. klo 10 liturgia, Lasaruksen lauantai
 Pe 29.3. klo 17 Suuren lauantain aamupalvelus

RAAHE

Jumalansynnyttäjän temppeleihin-käymisen rukoushuone

Brahenkatu 2

Isännöitsijä *Lea Kuusirati*
 p. 08-223 8316

Su 13.1. klo 10 liturgia
 Su 10.2. klo 10 liturgia ja sovinto-sunnuntain ehtoopalvelus
 Ke 20.2. klo 17 paastoliturgia
 Ke 27.2. klo 17 paastoliturgia
 Su 10.3. klo 10 liturgia
 Pe 29.3. klo 13 Suuren perjantain ehtoopalvelus
 Ma 1.4. klo 10 aamupalvelus ja liturgia

TERVOLAN VAREJOKI

Tsasounantie 34

Ma 24.12. klo 13 rukoushetki
 La 2.3. klo 9 liturgia
 Su 17.3. klo 14 ehtoopalvelus ja akatistos Kristuksen kärsimyksille

KUUSAMO

Ev. lut. seurakuntatalon takkahuone (kirkon lähellä)

la 9.3. klo 11 liturgia

Niin monta kuin teitä on Kristukseen kastettu

Anastasia Victoria Koistinaho, Oulu
 Sylvi Vellamo Konu, Oulu
 Saana Susanna Maria Länkinen, Muhos
 Selja Aurora Savolainen, Oulu

Herra vihi heidät kunnialla ja jaloudella

Juha Ilmari Aittokoski ja Outi Rautani Johanna Roti, Oulu
 Jari-Tuomas Johannes Raappana ja Eugenia Mazurina, Kemi
 Savvas Fredrik Yannopoulos ja Kaisa Tuulia Pulkkinen, Oulu
 Erno Mikael Artturi Heikkinen ja Marja Kristiina Pääkkö, Kemi

Ikuinen muisto

Paula Allinniemi 79 v. Oulu
 Paula Pirkko Annala 75 v. Haukipudas
 Maria Haapala 86 v. Tervola
 Lauri Eino Hattara 77 v.
 Lahja Onatsu 85 v. Muhos
 Johannes Palsola 81 v. Oulu
 Taimi Maria Rahkonen 86 v. Kalajoki
 Elli Veikkolainen 95 v. Oulu
 Timo Zerni 64 v. Kemi

Tervetuloa seurakuntaan

Satu Maarit Annala, Haukipudas
 Hanna Pauliina Laine, Siikajoki
 Helena Akuliina Lehtonen, Oulu
 Juho Lauri Kalevi Lehtonen, Oulu
 Nadja Kaarina Lehtonen, Oulu
 Heidi Henriikka Leinonen, Tornio
 Kati Elina Koskela, Oulunsalo
 Jukka Tomi Kuusisto, Kuusamo
 Hannes Aki Maksimainen, Oulu
 Anna Metsäpelto, Alavieska
 Raili Annikki Pappi, Simo
 Veera Marika Tuulia Peltonen, Tornio
 Anna Maire Piippo, Oulu
 Tatiana Podlubnaya, Kemi
 Pertti Aimo Antero Pulliainen, Muhos
 Jonna Marika Puumalainen, Oulu
 Mikko Sakari Romppainen, Oulu
 Maria Teresia Ronkainen, Oulu
 Ossi Kari Seppä, Oulu
 Pekka Petteri Sumiloff, Oulu
 Paula Irmeli Suonmaa, Oulu
 Svetlana Tyni, Kuusamo
 Maria Väyrynen, Oulu
 Mira Julia Ylikulju, Siikajoki

KAJAANIN SEURAKUNTA

Väinämöisenkatu 29, 87100 Kajaani, sähköposti kajaani@ort.fi
 Kirkkoherranvirasto on avoinna ti, to ja pe klo 9-12 ja 13-15
 puh. (08) 633 030

Virkatodistusten tilaukset
 puh. 0206 100 203 (ma-pe klo 9-15) tai keskusrekisteri@ort.fi
 Ajantasaisia uutisia, tapahtumia ja ilmoituksia voi seurata seurakunnan kotisivuilla osoitteessa www.ort.fi/kajaani Olemme nyt myös **facebookissa**

Kirkkoherra Andreas Larikka
 p. (08) 633 0310 tai 045 116 7766
 Rovasti Kauko Ivanoff
 p. 0400 275 111
 Kanttorin tehtävien hoitaja Hannakaisa Mönttinen
 p. 045 873 6889
 Kanslianhoitaja Reijo Marjomaa
 p.(08) 633 030 tai 040 848 5380

KAJAANI

Kristuksen kirkastumisen kirkko

Kirkkokatu 17 KAJAANI

Isännöitsijä *Markku Mustonen*
 p.0503847222

Ma 24.12. klo 16 suuri ehtoopalvelus
 Ti 25.12. klo 9 aamupalvelus ja liturgia
 Ma 31.12. klo 22 liturgia
 La 5.1. klo 17 vigilia
 Su 6.1. klo 10 liturgia ja suuri vedenpyhitys
 La 12.1. klo 17 vigilia
 Su 13.1. klo 10 liturgia
 La 19.1. klo 17 ehtoopalvelus ja ekumeeninen ilta
 Su 20.1. klo 10 liturgia
 La 26.1. klo 17 vigilia
 Su 27.1. klo 10 liturgia (radioi-daan)
 To 7.2. klo 9 liturgia
 La 9.2. klo 17 vigilia
 Su 10.2. klo 10 liturgia
 Su 10.2. klo 17 suuri ehtoopalvelus
 Ma 11.2. klo 17 katumuskanoni
 Ke 13.2. klo 17 paastoliturgia
 To 14.2. klo 17 katumuskanoni
 La 16.2. klo 17 vigilia
 Su 17.2. klo 10 liturgia

Ke 20.2. klo 17 paastoliturgia
 La 2.3. klo 17 vigilia
 Su 3.3. klo 10 liturgia
 Ke 13.3. klo 18 paastoliturgia
 La 23.3. klo 10 liturgia
 La 23.3. klo 17 vigilia
 Su 24.3. klo 10 liturgia, metropoliitta Panteleimon
 Su 24.3. klo 17 vigilia
 Ma 25.3. klo 10 liturgia
 Ke 27.3. klo 17 paastoliturgia
 To 28.3. klo 10 aamupalvelus
 To 28.3. klo 17 suuri ehtoopalvelus ja liturgia
 Pe 29.3. klo 10 aamupalvelus
 Pe 29.3. klo 14 ehtoopalvelus
 Pe 29.3. klo 17 aamupalvelus
 La 30.3. klo 10 liturgia
 La 30.3. klo 23.30 puoliyöpalvelus, aamupalvelus ja liturgia
 Ma 1.4. klo 10 liturgia
 Ke 3.4. klo 10 liturgia

Lasari Muromalaisen tsasouna

Kirkkoahontie 461 KAJAANI

Isännöitsijä *Reijo Marjomaa*
 p. 040 848 5380

Ma 24.12. klo 15 yleinen muistopalvelus
 La 26.1. klo 15 yleinen muistopalvelus

SOTKAMO

Jumalansynnyttäjän suojeluksen kirkko

Rauhantie 13 SOTKAMO

Isännöitsijä *Andra Aldea-Partanen*
 puh. 044 202 7401

La 22.12. klo 17 ehtoopalvelus
 Su 23.12. klo 10 liturgia
 La 29.12. klo 17 vigilia
 Su 30.12. klo 10 liturgia
 Su 6.1. klo 17 suuri ehtoopalvelus
 La 26.1. klo 17 ehtoopalvelus
 Su 27.1. klo 10 liturgia
 Ti 12.2. klo 17 katumuskanoni
 La 23.2. klo 17 vigilia
 Su 24.2. klo 10 liturgia
 La 6.4. klo 17 vigilia
 Su 7.4. klo 10 liturgia

KUHMO

Karjalan valistajien kirkko

Koulukatu 47 KUHMO

Isännöitsijä *Ritva Ivanoff*
 p. 0400 275 111

Ma 24.12. klo 14 suuri ehtoopalvelus
 Ma 24.12. klo 22 aamupalvelus ja liturgia
 La 12.1. klo 17 ehtoopalvelus
 La 19.1. klo 17 ehtoopalvelus
 Su 20.1. klo 10 liturgia
 La 26.1. klo 17 ehtoopalvelus
 Pe 1.2. klo 17 ehtoopalvelus
 La 2.2. klo 10 liturgia
 La 9.2. klo 17 ehtoopalvelus

Seurakuntien toimintakalenteri

Su 10.2. klo 10 liturgia
 Su 10.2. klo 17 ehtoopalvelus
 Ke 13.2. klo 17 katumuskanoni
 La 16.2. klo 17 ehtoopalvelus
 La 23.2. klo 17 ehtoopalvelus
 Su 24.2. klo 10 liturgia
 Pe 1.3. klo 17 paastoliturgia
 La 2.3. klo 17 ehtoopalvelus
 Su 3.3. klo 10 liturgia
 Ma 25.3. klo 10 liturgia
 To 28.3. klo 17 ehtoopalvelus ja liturgia
 Pe 29.3. klo 14 ehtoopalvelus

PALTAMO

Jumalanäidin kuolonuneen nukkumisen rukoushuone
Talonpojantie 3 PALTAMO

Su 13.1. klo 10 liturgia

SUOMUSSALMI

Pyhän ristin rukoushuone
Keskuskatu 1 SUOMUSSALMI
Isännöitsijä Matti Vainio
 puh. 050 462 2129

Su 13.1. klo 10 liturgia
 Su 3.2. klo 10 liturgia
 Ti 12.2. klo 17 katumuskanoni
 Su 10.3. klo 10 liturgia
 Ke 20.3. klo 17 paastoliturgia

Pyhän Nikolaoksen rukoushuone
Kuivajärventie 196
KUIVAJÄRVI
Isännöitsijä Jyrki Huovinen
 p. 0400 284 711

Su 27.1. klo 10 liturgia
 Su 17.2. klo 10 liturgia
 Su 17.3. klo 10 liturgia
 La 23.3. klo 10 liturgia

Muut tilaisuudet:

Ti 19.2. klo 18 Kajaanin tiistaiseuran vuosikokous seurakuntasalilla
 La 16.3. klo 17 kirkkolaulaja Leo Viljannon muistokonsertti Kajaanin kirkossa

Kristukseen kastettu

Saara Katariina Tervonen
 Meeri Laura Josefiina Tervonen
 Markus Juhani Märd
 Kasper Utko Pekka Pitkänen
 Tuomas Kalle Eemeli Jääskeläinen
 Titta Saimi Susanna Kulju

Tervetuloa seurakuntaan

Aino Sirkka Manninen
 Pia Elisabet Lindfors

Ikuinen muisto

Johannes Hannes Torvinen 78 v.
 Markku Juhani Sorsa 49 v.
 Vera Peltonen 89 v.
 Lahja Tuulikki Nousiainen 69 v.

KIURUVEDEN SEURAKUNTA

Kiuruveden ortodoksinen seurakunta, Niemistenkatu 6, 74700 KIURUVESI
 gsm 044 775 2278,
 e-mail: kiuruvesi@ort.fi.

Virasto avoinna ke klo 11 - 13.

Kirkkoherra Antero Petsalo,
 Luhtapolku 3, 74700 KIURUVESI.
 Gsm 050 527 1026,
 e-mail: antero.petsalo@ort.fi

Kirkkoherra Antero Petsalo on lomalla 2. – 9.3.2013.
 Isä Anteron sielunhoitotunnit kirkossa keskiviikkoisin klo 11 - 13.

Seurakunnan eläkkeellä oleva pappi, rovasti Kauko Makkonen, Ylilestintie 346, 85900 REISJÄRVI.
 Gsm 040 967 5505,
 e-mail: kauko.makkonen@ort.fi

Virkatodistukset tulee tilata Ortodoksinen kirkon keskusrekisteristä, ma - pe klo 9 - 15, puh. 0206 100 203,
 e-mail: keskusrekisteri@ort.fi

Seurakunnan kotisivut löytyvät osoitteesta www.ort.fi/fi/kiuruvesi

KIURUVESI

Pyhän Nikolaoksen kirkko
Niemistenkatu 6
Isännöitsijä Aune Lipitsäinen
 050 919 5973

La 22.12. klo 18 Vigilia
 Ma 24.12. klo 15 Suuri ehtoopalvelus
 Ma 24.12. klo 22:30 Jouluyön aamupalvelus ja liturgia
 Ma 31.12. klo 18 Juhlavigilia
 Ti 1.1. klo 10 Liturgia ja rukouspalvelus, uudenvuodenpäivä
 La 5.1. klo 18 Juhlavigilia
 Su 6.1. klo 10 Liturgia ja vedenpyhitys, Teofania, Jumalan ilmestymisen, Herramme Jeesuksen kaste
 La 12.1. klo 18 Vigilia
 La 19.1. klo 18 Vigilia
 Su 20.1. klo 10 Liturgia, Publikaanin ja fariseuksen sunnuntai

Pe 1.2. klo 18 Juhlavigilia
 La 2.2. klo 10 Liturgia, Herran temppeliintuominen
 La 9.2. klo 18 Vigilia
 Su 10.2. klo 18 Sovintosunnuntain ehtoopalvelus
 Ke 13.2. klo 18 Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
 La 16.2. klo 18 Vigilia
 Su 17.2. klo 10 Liturgia, Ortodoksisuuden sunnuntai, palveluksen jälkeen ortodoksiakerho, temppelitoimikunnat ja isännöitsijät
 Pe 22.2. klo 17 Katumuksen sakramentti
 Pe 22.2. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia
 Ke 27.2. klo 17 Katumuksen sakramentti
 Ke 27.2. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia
 Su 10.3. klo 10 Liturgia, Pt Johannes Siinailaisen sunnuntai
 La 16.3. klo 17 Akatistos
 Ke 20.3. klo 16 Katumuksen sakramentti
 Ke 20.3. klo 16:30 Sairaanvoitelun sakramentti
 Ke 20.3. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia
 La 23.3. klo 18 Juhlavigilia
 Su 24.3. klo 10 Liturgia, Herran ratsastus Jerusalemiin, palmusunnuntai
 To 28.3. klo 18 Suuren torstain ehtoopalvelus ja liturgia, Pyhän ehtoollisen asettamisen muisto
 Pe 29.3. klo 15 Suuri ehtoopalvelus, Suuri Perjantai, Hautauskuva kannetaan keskelle kirkkoa, Kristuksen ristiltä oton muisto
 Pe 29.3. klo 18 Aamupalvelus, Kristuksen hautauspalvelu
 La 30.3. klo 10 Ehtoopalvelus ja liturgia, Suuri lauantai
 La 30.3. klo 23:30 Puoliyönpalvelus, aamupalvelus ja liturgia, pääsiäisyö
 Su 31.3. klo 15 Suuri ehtoopalvelus
 Ke 3.4. klo 9 Aamupalvelus ja liturgia, koululaisjumalanpalvelus, lasten pääsiäinen
 Ti 9.4. klo 9 Liturgia ja muistopalvelus, vainajien muistelupäivä

Muut tilaisuudet, tervetuloa

Ti 15.1. klo 17:30 Kiuruveden tiistaiseura srk-salissa
 To 17.1. klo 17 Tuohuskerho srk-salissa
 To 24.1. klo 18 Ekumeeninen tilaisuus ev.lut. seurakuntatalolla, Kirkkokatu 8, Kiuruvesi
 To 31.1. klo 17 Tuohuskerho srk-salissa
 Ti 5.2. klo 17:30 Kiuruveden tiistaiseura srk-salissa
 Pe 22.2. klo 17 Tuohuskerho srk-

salissa
 Ti 26.2. klo 17:30 Kiuruveden tiistaiseura srk-salissa
 To 14.3. klo 17 Tuohuskerho srk-salissa
 Ti 19.3. klo 17:30 Kiuruveden tiistaiseura srk-salissa, virpovitsojen teko
 To 21.3. klo 17 Tuohuskerho srk-salissa
 Pe 22.3. klo 16 – 17 Pääsiäismyyjäiset diakoniatoinnan hyväksi
 Ti 9.4. klo 17:30 Kiuruveden tiistaiseura srk-salissa
 Ti 30.4. klo 17:30 Kiuruveden tiistaiseura srk-salissa

KARVOSKYLÄ

Pyhän Kristuksen kirkastumisen kirkko
Jokikyläntie 7
Isännöitsijä Jarmo Pylkkönen
 040 5706 936

Su 23.12. klo 10 Liturgia, Pyhien isien sunnuntai
 Su 6.1. klo 10 Liturgia ja vedenpyhitys, Teofania, Jumalan ilmestymisen, Herramme Jeesuksen kaste
 La 26.1. klo 10 Liturgia ja muistopalvelus, Vainajien muistelupäivä, palveluksen jälkeen Samovaarikerho ja Tie kirkkoon –tilaisuus maahanmuuttajille, liturgian toimittaa ja tilaisuudessa luennoi Korkeasti Siunattu piispa Arseni
 Su 3.2. klo 10 Liturgia, Tuomiosunnuntai
 Ti 12.2. klo 18 Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
 Ke 20.2. klo 17 Katumuksen sakramentti
 Ke 20.2. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia
 Su 3.3. klo 10 Liturgia, Ristinkumartamisen sunnuntai
 Ke 13.3. klo 16 Katumuksen sakramentti
 Ke 13.3. klo 16:30 Sairaanvoitelun sakramentti
 Ke 13.3. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia
 La 23.3. klo 10 Liturgia, Lasaruksen lauantai, palveluksen jälkeen Samovaarikerho
 La 30.3. klo 23:30 Puoliyönpalvelus, aamupalvelus ja liturgia, pääsiäisyö

Muut tilaisuudet, tervetuloa

Ti 22.1. klo 18 Kalajokilaakson tiistaiseura Karvoskylän kirkossa
 La 26.1. klo 10 alkavan liturgian ja muistopalveluksen jälkeen Samovaarikerho ja Tie kirkkoon –tilaisuus maahanmuuttajille, li-

Seurakuntien toimintakalenteri

turgian toimittaa ja tilaisuudessa luennoi Korkeasti Siunattu piispa Arseni

Ke 30.1. klo 18 Ekumeeninen tilaisuus Haapajärven ev.lut. seurakuntatalolla, Ronkaalankuja 3, Haapajärvi

Ti 12.2. klo 18 alkavan palveluksen jälkeen Kalajokilaakson tiistaiseura

La 23.2. klo 13:30 Jyväset -kerho

La 23.2. klo 15 Samovaarikerho, vierailijana isä Aleksej Sjöberg

Ti 19.3. klo 18 Kalajokilaakson tiistaiseura Karvoskylän kirkossa

La 23.3. klo 10 alkavan liturgian jälkeen Samovaarikerho

Ti 16.4. klo 18 Kalajokilaakson tiistaiseura Karvoskylän kirkossa

La 27.4. klo 13:30 Jyväset -kerho

La 27.4. klo 15 Samovaarikerho

YLIVIESKA

Suvannon kappeli

Renssulantie 12

Ke 23.1. klo 18 Ekumeeninen tilaisuus

PYHÄSALMI

Profeetta Elian rukoushuone

Vesitornintie 15

Isännöitsijä Marja-Leena

Maksimainen 040 708 8751

Ke 26.12. klo 10 Aamupalvelus ja liturgia

Su 27.1. klo 10 Liturgia,

Tuhlaajapojan sunnuntai

Su 10.2. klo 10 Liturgia,

Sovintosunnuntai

To 14.2. klo 18 Andreas

Kreetaisen katumuskanoni

Pe 1.3. klo 17 Katumuksen sakramentti

Pe 1.3. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia

Su 17.3. klo 10 Liturgia, Pt Maria Egyptiläisen sunnuntai

Pe 29.3. klo 10 Suuren perjantain 12 kärsimysevankeliumia

Ma 1.4. klo 10 Aamupalvelus ja liturgia, II pääsiäispäivä

Muut tilaisuudet, tervetuloa

Ke 9.1. klo 13 Pyhjärven tiistaiseura

To 14.2. klo 18 alkavan palveluksen jälkeen Pyhjärven tiistaiseura, vuosikokous

Ti 12.3. klo 13 Pyhjärven tiistaiseura

Ke 10.4. klo 13 Pyhjärven tiistaiseura

KYTÖKYLÄ

Jumaläidin syntymän

rukoushuone

Kytökyläntie 724

Isännöitsijä Pekka Hytönen

044 545 4100

Su 13.1. klo 10 Liturgia

Ma 11.2. klo 18 Andreas

Kreetaisen katumuskanoni

Su 24.2. klo 10 Liturgia, P

Gregorios Palamaksen sunnuntai

Pe 15.3. klo 17:30 Katumuksen sakramentti

Pe 15.3. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia

Ma 25.3. klo 10 Liturgia,

Jumalansynnyttäjän Neitseen Marian ilmestys

To 4.4. klo 10 Aamupalvelus ja liturgia

Muut tilaisuudet, tervetuloa

Ti 29.1. klo 18 Haapaveden tiistaiseura Margit Revon kotona

Ti 12.3. klo 18 Haapaveden tiistaiseura Päivisessä

Kristukseen kastetut

Eija-Liisa Pokki, Ylivieska, mirhal-

la voitelun sakramentti

Pihla Inkeri Arpiainen, Kiuruvesi

Ikuinen muisto

Tyynne Selkänen, 90 v, Kiuruvesi

Eeva Jeminen, 72 v, Kärsämäki

Aino Martikainen, 84 v, Kiuruvesi

Vilho Jeminen, 78 v, Kärsämäki

Raimo Mämmi, 68 v, Pyhäsalmi

Tervetuloa seurakuntaan

Janette Lindner, Haapajärvi

Heidi Liinamo, Kiuruvesi

Asta Koski, Pyhäsalmi

Eija-Liisa Pokki, Ylivieska

Raisa Tuuttila, Vesikoski

Harri Siponen, Kiuruvesi

Ossi Seppä, Pyhäntä

VAASAN SEURAKUNTA

Vaasan ortodoksinen seurakunta, Koulukatu 45, 65100 Vaasa, puh. 0206 100 495, fax (06) 312 4063, sähköposti: vaasa@ort.fi

Kanslia avoinna keskiviikkoisin klo 13-16 (juhlapäivinä suljettu).

Kirkkoherra Matti Wallgrén, puh. 0206 100 499, sähköposti: matti.wallgren@ort.fi

Kanttori Jenni Hakkarainen, puh. 0206 100 497, sähköposti: jenni.hakkarainen@ort.fi
Matkapappi Aleksej Sjöberg, puh. 0400 761 718.

Virkatodistukset kirkon keskusrekisteristä ma-pe klo 9-15, puh. 0206 100 203, faksi 0206 100 202, sähköposti: keskusrekisteri@ort.fi

VAASA

Pyhän Nikolaoksen kirkko

Kasarmintori

Isännöitsijä Kari Leino

22.12. la vigilia klo 18.00

23.12. su liturgia klo 10.00

24.12. ma ehtoonjälkeinen palvelus klo 16.00

25.12. ti liturgia klo 8.00 (palvelus radioidaan)

La 5.1. klo 10 Liturgia ja suuri vedenpyhitys

La 5.1. klo 18.00 Vigilia

Su 6.1. klo 10.00 Liturgia, ristisaatto ja suuri vedenpyhitys, Teofania eli Herran kasteen juhla

Ke 9.1. klo 17.00 Ehtoopalvelus

Pe 11.1. klo 17.00 Akatistos

Ke 16.1. klo 17.00 Ehtoopalvelus

To 17.1. klo 18.00 Rukoushetki p.

Nikolaoksen kirkossa, ristisaatto Katoliseen kappeliin ja Vaasan ev.

lut kirkkoon. Ekumeeninen ilta yhdessä Vaasan suomalaisen seurakunnan ja Tampereen Katolisen seurakunnan kanssa.

Pe 18.1. klo 17.00 Akatistos

La 19.1. klo 18.00 Vigilia

Su 20.1. klo 10.00 Liturgia, Publi-

kaanin ja fariseuksen sunnuntai

La 26.1. klo 18.00 Vigilia

Su 27.1. klo 10.00 Liturgia, Tuh-

laajapojan sunnuntai

Ke 30.1. klo 17.00 Ehtoopalvelus

Pe 1.2. klo 17.00 Akatistos

Ke 6.2. klo 17.00 Ehtoopalvelus

Pe 8.2. klo 17.00 Akatistos

La 9.2. klo 18.00 Vigilia

Su 10.2. klo 10.00 Liturgia, sovint-

tosunnuntai

Su 10.2. klo 14.00 Sovintosunnun-

tain ehtoopalvelus

Ke 13.2. klo 17.00 Suuri ehtoonjäl-

keinen palvelus, jossa luetaan katu-

muskanoni.

Pe 15.2. klo 17.00 Ennenpyhitetty-

jen lahjain liturgia (EPL)

Ke 20.2. klo 17.00 EPL

Su 24.2. klo 10 Liturgia, kaksikieli-

nen (suomi/slaavi), Gregorios Pala-

maksen sunnuntai

Pe 1.3. klo 17.00 Yleinen panihida

Ke 6.3. klo 17.00 EPL, kaksikieli-

nen (suomi/slaavi)

Su 10.3. klo 10.00 Liturgia, p. Ma-

ria Egyptiläisen sunnuntai

Ke 13.3. klo 17.00 EPL

To 14.3. klo 17.00 Aamupalvelus ja

katumuskanoni

La 23.3. klo 10.00 Liturgia, Lasa-

ruksen lauantai

La 23.3. klo 18.00 Vigilia, virbovit-

sojen siunaaminen

Su 24.3. klo 10.00 Liturgia, Pal-

musunnuntai (kaksikielinen suomi/

ruotsi; tvåspråkig finska/svenska)

Ma 25.3. klo 10.00 Ehtoopalvelus

ja liturgia (Neitseen Marian ilmestys)

Ke 27.3. klo 17.00 Yleinen sairaan-

voitelu

To 28.3. klo 9.00 Suuren Torstain

Aamupalvelus

To 28.3. klo 17.00 Suuren Torstain

Ehtoopalvelus ja liturgia

Pe 29.3. klo 9.00 Suuren perjantain

aamupalvelus jossa luetaan XII

kärsimysevankeliumia

Pe 29.3. klo 14.00 Suuren perjan-

tain ehtoopalvelus

Pe 29.3. klo 17.00 Suuren lauantain

aamupalvelus, Kristuksen hautaus-

palvelus

La 30.3. klo 10.00 Suuren lauan-

tain ehtoopalvelus ja liturgia

La 30.3. klo 23.30 Puolilyönpal-

velus, ristisaatto, aamupalvelus ja

liturgia. Herran pääsiäinen.

Ma 1.4. klo 10.00 Liturgia ja risti-

saatto, lasten pääsiäinen.

Ti 2.4. klo 10.00 Liturgia ja risti-

saatto

Su 7.4. klo 10.00 Liturgia ja risti-

saatto, Tuomaan sunnuntai

KOKKOLA

Pyhien Simeonin ja Hannan

rukoushuone

Katariinankatu 3

Isännöitsijä Nadesda Kurki

25.12. ti liturgia klo 10.00

La 5.1. klo 18.00 Vigilia

Su 6.1. klo 10.00 Liturgia ja suuri

vedenpyhitys

Ke 9.1. klo 18.00 Ehtoopalvelus

Ke 16.1. klo 18.00 Ehtoopalvelus

Ke 23.1. klo 18.00 Ehtoopalvelus,

ristisaatto ja ekumeeninen ilta

Ke 30.1. klo 18.00 Ehtoopalvelus

La 2.2. klo 18.00 Vigilia

Su 3.2. klo 10.00 Vedenpyhitys ja

liturgia, tempelijuhla eli praas-

niekka

Ke 6.2. klo 18.00 Ehtoopalvelus

Ti 12.2. klo 17.00 Suuri ehtoonjäl-

keinen palvelus ja katumuskanoni

To 14.2. klo 17.00 Suuri ehtoonjäl-

keinen palvelus ja katumuskanoni

Ke 20.2. klo 17.00 EPL

Seurakuntien toimintakalenteri

La 2.3. klo 18.00 Vigilia
 Su 3.3. klo 10.00 Liturgia
 Ke 13.3. klo 17.00 Aamupalvelus ja katumuskanoni
 To 14.3. klo 9.00 EPL
 To 28.3. klo 9.00 Suuren torstain ehtoopalvelus ja liturgia
 To 28.3. klo 18.00 Suuren perjantain aamupalvelus, jossa luetaan XII kärsimysevankeliumia
 La 30.3. klo 23.30 Puoliyöpalvelus, aamupalvelus ja liturgia, Herran pääsiäinen
 Ti 2.4. klo 10.00 Liturgia

PIETARSAARI

Pyhän profeetta Elian ja pyhän Annan rukoushuone

Narsinkatu 2

Isännöitsijä Leif Sandvik
 p. (06) 724 8634

24.12. ma ehtoopalvelus ja liturgia klo 10.00

26.12. ke liturgia klo 10.00

Su 13.1. klo 10.00 Hetkipalvelus

Su 27.1. klo 10.00 Liturgia, Tuhlaajapojan sunnuntai

La 2.2. klo 10.00 Liturgia, Herran temppeleihin tuominen

Su 3.2. klo 10.00 Hetkipalvelus

Ma 11.2. klo 17.00 Suuri ehtoonjälkeinen palvelus ja katumuskanoni

La 16.2. klo 18.00 Vigilia

Su 17.2. klo 10.00 Liturgia ja rukouspalvelus, ortodoksisuuden sunnuntai.

La 16.3. klo 18.00 Vigilia

Su 17.3. klo 10.00 Liturgia, Maria Egyptiläisen sunnuntai

Ke 27.3. klo 17.00 EPL

La 30.3. klo 9.00 Suuren lauantain ehtoopalvelus ja liturgia

Kerhotoiminta:

"Palava pensas" aikuisopintopiiri kokoontuu srk-salilla klo 18.00 alkaen 8.1., 5.2., 12.3., 9.4. ja 14.5. Piirin vetäjänä toimii Simo Haavisto TM. Piirissä esitellään ja käsitellään ortodoksista kulttuuria ja uskoa avoimin mielin.

Katekumeenikerhon ensimmäinen kokoontuminen 16.1., lisätietoja isä Matilta.

LAPUA

Pyhittäjä Serafim Sarovilaisen rukoushuone

Koulukatu 7

Isännöitsijä Irma Koskela,
 puh 0407415613

Su 13.1. klo 10.00 Liturgia

Ke 23.1. klo 18.00 Rukoushetki, ristisaatto Lapuan tuomiokirkkoon ja illanvietto luterilaisen seurakunnan seurakuntasalilla. Ekumeenisen rukousviikon tapahtuma.

Su 17.2. klo 10.00 Liturgia, ortodoksisuuden sunnuntai
 Ke 27.2. klo 18.00 EPL (Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia)
 Su 24.3. klo 10.00 Liturgia, palmusunnuntai

VETELI

Honkakappeli Vetelin

Tunkkarissa

Emäntäkouluntie 51

Su 20.1. klo 10 Liturgia ja ekumeeninen tilaisuus

KAUHAJOKI

Ev.lut seurakunnan virastotalon kokoushuone

Kyntäjäntie 1

Su 17.3. klo 10.00 Liturgia, Maria Egyptiläisen sunnuntai

SEINÄJOKI

Seinäjoen ev.lut. seurakunnan seurakuntasali

Alakuljunkatu 2

Su 3.3. klo 10.00 Liturgia, ristinkumartamisen sunnuntai

KRISTIINANKAUPUNKI/KRISTINESTAD

Ruotsinkielisen seurakunnan seurakuntasali, Svenska församlingens församlingssal

Läntinen pitkäkatu 29/Västra långgatan 29

Su/Sö 24.2. klo 10.00 Liturgia, p. Gregorius Palmaksen sunnuntai

KORSNÄS

Korsnäs ev. lut. församlingens församlingsal

Kyrkobyyvägen 38

Torsdag 24.1. kl 18.00 Ortodox aftongudstjänst och ev. lutersk bönestund. Ekumeniska veckans tillställning.

ALAVUS

Vesitornin seurakuntatilat Tornitie 1

Ke 20.3. klo 18.00 EPL (Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia)

Ikuinen muisto

Tuokko Salomon, 90v., Kauhajoki
 Jeronen Yrjö, 83v., Vaasa

Kristukseen kastetut

Valkama Vilho Marcos Oliver, Kokkola
 Lehtimäki Vilho Olavi Valdemar, Vaasa

Tervetuloa seurakuntaan:

Immonen Miika, Vaasa
 Kontkanen Tanu, Isokyrö
 Saatsi Riko ja Fedja, Lapua
 Portti Reija, Lapua
 Luukkala Elvira, Kokkola
 Suuronen Noora, Kauhajoki
 Sottinen Miro, Vaasa
 Aganimov Anton, Vaasa
 Pääkkönen Anton, Vaasa
 Larikka Tomi, Vaasa
 Hesse Miia, Hyllykallio
 Högström Sandra, Vaasa
 Petroff Aleksandra, Mustasaari
 Kallio Sonja ja Outi, Alavus
 Pihlajamäki Lili, Alavus
 Väänänen Joel, Vaasa
 Kapustina Nina, Mustasaari
 Natalia Haimi, Vaasa
 Jakovleva Maria ja Nikolai Titenok, Vaasa
 Maxim Torkko, Vaasa
 Elena Heiskanen, Vaasa
 Kalendruz Sofija, Sandra-Maria, Jaroslav ja Vitaliy, Vaasa

Uutisia:

Kanttori Jenni Hakkarainen on valittu Tampereen seurakunnan II kanttoriksi, hänen lähtöjuhlaansa vietetään 27.1. liturgian yhteydessä.

Arkipäivän palvelukset alkavat nykyään klo 17.00.

Seurakunnan uudet kotisivut on avattu osoitteessa www.vaasanort.fi.

Muista seurakuntamme ryhmät myös Facebookissa.

Koululaistenkerho torstaina 10.1. klo 16.30 srk-salilla.

Vanhempilapsipiirin tapaamista ei ole vielä päätetty, lisätietoa kanttori Jenniltä.

LAPIN SEURAKUNTA

Ounasvaarantie 16,
 96400 Rovaniemi
 Facebook: <http://www.facebook.com/pages/Lapin-ortodoksinen-seurakunta/386238034726078>
 Kotisivut: <http://ort.fi/lappi>

Kanslian osoite
 Ounasvaarantie 16
 96400 Rovaniemi

Kanslia avoinna

Keskiviikkoisin 9.00-13.00
 email: lappi@ort.fi
 Kanslian puhelinpäivystys
 Ma-pe klo 9-15
 Puh. (016) 312 361

Virkatodistustilaukset kirkon keskusrekisteristä

ma-pe klo 9-15
 Puh. 0206 100 203
 tai sähköpostitse
keskusrekisteri@ort.fi

Kirkkoherra Viatcheslav (Slava) Skopets,
 Puh. 0400 178 744

Kanttori Kai Tulehmo,
 Puh. 044 358 1775
kai.tulehmo@ort.fi

Matkapappi
 isä Makarios Alatalo
 Puh. 040 1432348

Matkakanttori
 Erkki Lumisalmi
 Puh. 0400 396326
 Uskonnonopettaja Olli Koskela,
 Puh. 044 0102844

ROVANIEMI

Pyhän Andreaksen kirkko
Pyhän Apostoli Andreaksen kirkko

Ounasvaarantie 16

Isännöitsijä Laura Katriina Aura
 (040 7597029)

La 5.1. klo 18 Vigilia
 Su 6.1. klo 10 Liturgia ja vedenpyhitys, Teofania

La 12.1. klo 18 Vigilia

Su 13.1. klo 10 Liturgia

Ke 16.1. klo 18 Ehtoopalvelus, Ortodoksia-kerho

La 19.1. klo 18 Vigilia

Su 20.1. klo 10 Liturgia

La 26.1. klo 18 Vigilia

Su 27.1. klo 10 Liturgia

Pe 1.2. klo 18 Vigilia

La 2.2. klo 10 Liturgia, Herramme Jeesuksen Kristuksen temppeleihin tuominen

La 2.2. klo 18 Vigilia

Su 3.2. klo 10 Liturgia

La 9.2. klo 18 Vigilia

Su 10.2. klo 10 Liturgia, Sovintosunnuntai

Su 10.2 klo 18 Ehtoopalvelus, Sovintosunnuntai

Ma 11.2 klo 18 Pyhän Andreas

Kreetalaisen katumuskanoni

Ke 13.2 klo 18 Ennen pyhitettyjen

Seurakuntien toimintakalenteri

lahjain liturgia, Ortodoksia-kerho
 La 16.2. klo 18 Vigilia
 Su 17.2. klo 10 Liturgia, Ortodoksisuuden sunnuntai
 La 23.2. klo 18 Vigilia
 Su 24.2. klo 10 Liturgia, Gregorios Palamaksen sunnuntai
 Ke 27.2. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia
 La 2.3. klo 18 Vigilia
 Su 3.3. klo 10 Liturgia, Johannes Siinailaisen sunnuntai
 La 9.3. klo 18 Ehtoopalvelus
 Su 10.3. klo 10 Hetkipalvelus
 La 16.3. klo 18 Vigilia
 Su 17.3. klo 10 Liturgia
 Ti 19.3. klo 18 Ehtoopalvelus, eku-meeninen ristisaatto
 La 23.3. klo 18 Vigilia, virpomisvitsojen siunaaminen
 Su 24.3. klo 10 Liturgia, Palmusunnuntai, Herran ratsastus Jerusalemiin
 Ma 25.3. klo 10 Ehtoopalvelus ja liturgia, Jumalansyntyttäjän ilmesitys
 Ti 26.3. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia, Ortodoksia-kerho
 Ke 27.3. klo 18 Yleinen sairaanvoitelu
 To 28.3. klo 18 Ehtoopalvelus ja liturgia, Ehtoollisen asettaminen
 Pe 29.3. klo 9 Aamupalvelus, 12 kärsimysevankeliumia
 Pe 29.3. klo 14 Ehtoopalvelus, Hautakuvan esiin kantaminen
 Pe 29.3. klo 18 Aamupalvelus, Herran hautaamisen muistopalvelus
 La 30.3. klo 10 Ehtoopalvelus ja liturgia
 La 30.3. klo 23.30 Puoliyöpalvelus
 Su 31.3. klo 00.00 Aamupalvelus ja liturgia, Herran Pääsiäinen
 Ma 1.4. klo 10 Aamupalvelus ja liturgia, Toinen Pääsiäispäivä, Lasten Pääsiäinen
 Ke 3.4. klo 10 Liturgia, koululaispalvelus
 La 6.4. klo 18 Ehtoopalvelus
 Su 7.4. klo 10 Hetkipalvelus

KEMIJÄRVI

Kemijärven ev.lut. seurakunnan kerhotalo (entinen pappila)

To 14.2. klo 18 Katumuskanoni
 Ke 20.2. klo 18 Ennen pyhitettyjen lahjain liturgia

SODANKYLÄ

Sodankylän ev.lut. seurakuntatalon kappeli

Ti 12.2. klo 18 Katumuskanoni

IVALO

Pyhän Nikolaoksen kirkko Rantatie 22

Isännöitsijä Aulikki Lumisalmi
 p. 040 5083877

Ma 31.12.2012 klo 18 Vigilia, P. Basileios Suuri ja Uusi Vuosi
 Ti 1.1.2013 klo 10 Liturgia, Herran ympärileikkaus, Uusi vuosi Teofania, Jumalan ilmestyminen, Herramme Jeesuksen Kristuksen kaste, Loppiainen
 La 5.1.klo18 Juhlavigilia
 Su 6.1. klo 10 Liturgia ja suuri vedenpyhitys
 Tuhlaajapojan sunnuntai, Paaston 2. valmistussunnuntai
 La 26.1. klo 18 Vigilia
 Su 27.1. klo 10 Liturgia
 Su 10.2. klo 18 Ehtoopalvelus, Paastoon laskeutuminen
 To 14.2. klo 18 Pyhän Andreas Kreetalaisen katumuskanoni Ortodoksisuuden sunnuntai, Paaston 1. sunnuntai
 La 16.2. klo 18 Vigilia
 Su 17.2. klo 10 Liturgia
 Ke 27.2. klo 18 Paastoliturgia (EPL)
 Ristinkumartamisen sunnuntai, Paaston 3. sunnuntai
 La 2.3. klo 18 Vigilia
 Su 3.3. klo 10 Liturgia
 Herran ratsastus Jerusalemiin, Palmusunnuntai
 La 23.3 klo 18 Juhlavigilia ja virpovitsojen siunaus
 Su 24.3 klo 10 Liturgia ja virpovitsojen siunaus
 Ke 27.3. klo 18 Yleinen Sairaanvoitelun sakramentti
 To 28.3. klo 18 Aamupalvelus, kaksitoista evankeliumijaksoa Kristuksen kärsimyksistä
 Pe 29.3. klo 14 Ehtoopalvelus ja Kristuksen hautakuvan esiin kantaminen
 Pe 29.3. klo 18 Aamupalvelus, Kristuksen hautauspalvelus
 La 30.3. klo 9 Ehtoopalvelus ja liturgia, Suuri lauantai
 Ma 1.4. klo 10 Liturgia, II Pääsiäispäivä, ristisaatto kirkon ympäri
 To 4.4. klo 10 Liturgia, koululaispalvelus, Kirkas viikko

Männikön palvelukoti, Ivalo

La 12.1. klo 10 Liturgia
 La 16.2. klo 10 Liturgia
 La23.3. klo 10 Liturgia ja virpovitsojen siunaus, Lasaruksen lauantai

SEVETTIJÄRVI

Pyhittäjä Trifon Petsamolaisen kirkko

Sevettijärventie 9065

Isännöitsijä Tanja Sanila
 p. 040 7072661

La 19.1. klo 18 Vigilia
 Su 20.1. klo 10 Liturgia
 Sovintosunnuntai, Paaston 4. valmistussunnuntai, Maitopyhälasku, Laskiaissunnuntai
 La 9.2. klo 18 Vigilia
 Su 10.2. klo 10 Liturgia
 Pt. Johannes Siinailaisen sunnuntai, Paaston 4. sunn.
 Ke 13.2. klo 18 Paastoliturgia (EPL) ja Pyhän Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
 La 9.3. klo 18 Vigilia
 Su 10.3. klo 10 Liturgia
 La 30.3. Suuri lauantai klo 23.30 Puoliyöpalvelus
 Su 31.3. Herran pääsiäinen, Kristuksen ylösnouseminen klo 00.00 Pääsiäisen ristisaatto, Aamupalvelus, Liturgia

NELLIM

Pyhän Kolminaisuuden ja pyhittäjä Trifon Petsamolaisen kirkko Siikajärventie 64

Isännöitsijä Tauno Halta
 p. 040 7705148

La 12.1. klo 18 Vigilia
 Su 13.1. klo 10 Liturgia
 Herran temppeliin tuominen
 Pe 1.2.klo18 Juhlavigilia
 La 2.2. klo 10 Liturgia
 Tuomiosunnuntai, Paaston 3. valmistus sunnuntai, Lihapyhälasku
 La 2.2. klo 18 Vigilia
 Su 3.2. klo 10 Liturgia
 Ti 12.2. klo 18 Pyhän Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
 Ke 13.2. klo 18 Paastoliturgia (EPL) ja suuri katumuskanoni
 P. Gregorios Palamaksen sunnuntai, Paaston 2. sunnuntai
 La 23.2. klo 18 Vigilia
 Su 24.2. klo 10 Liturgia
 Jumalansyntyttäjän Neitseen Marian ilmestys
 Su 24.3. klo18 Juhlavigilia
 Ma 25.3 klo 10 Liturgia
 To 28.3. klo 9 Suuri Ehtoopalvelus, jatkuu p. Basileios Suuren liturgiana, Ehtoollisen asettamisen muisto
 La 6.4. klo 18 Vigilia

Su 7.4. klo 10 Liturgia, Tuomaan sunnuntai

KEVÄJÄRVI
Pyhien Boriksen ja Glebin tsasouna

Isännöitsijä Mikko Rantala
 P. 0400 308 950

Ma 11.2. klo 18 Pyhän Andreas Kreetalaisen katumuskanoni
 Ma 1.4. klo 17 Ehtoopalvelus, II Pääsiäispäivä

UTSJOKI

Ev.lut kirkko

La 9.3. klo 10 liturgia

LEVI

Marian kappeli

La 16.3. klo 18 Vigilia

HETTA, ENONTEKIÖ

Ev.lut. nuorisotilat

Su 17.3. klo 11 Liturgia, Pt. Maria Egyptiläisen sunnuntai, Paaston 5. Sunnuntai

Saariselän kappeli

Su 31.3. klo 18 Suuri ehtoopalvelus, Pääsiäispäivä

INARI

Saamelaiskirkko

Ti 9.4. klo 10 Liturgia, Tuomaan tiistai, Vainajien muistopäivä

Lomat

Kanttori Erkki Lumisalmi on lomalla 14.-28.1.2013

Kaikissa palveluksissa seurakuntalaisilla on mahdollisuus osallistua synninkatumuksen sakramenttiin 30 min. ennen jokaista palvelusta ja palveluksien jälkeen pitempään, sekä muina aikoina sopien isä Makarioksen kanssa, puh. 040 143234

Kristinoppileiri 2013

Ortodoksisessa kirkossa viisitoista vuotta täyttävät osallistuvat sinä vuonna kristinoppileirille. Sitä kutsutaan usein ”kripariksi”. Luterilainen kirkko järjestää rippileirejä, mutta ortodoksi osallistuu oman kirkkonsa leirille, kriparille.

Oulun ortodoksinen seurakunta järjestää leirinsä yhteistyössä Vaasan ortodoksisen seurakunnan kanssa. Leiri on kesällä vuonna 2013. Leirin pituus on vajaa viikko.

Asianosaisille on lähtenyt infokirjeet. Leiristä ja siihen liittyvästä tiedotetaan vuoden alussa kirjeitse.

Lisätietoa saa Oulun ortodoksisen seurakunnan papilta Lars Ahlbäckilta (040 511 5746, lars.ahlback@ort.fi) tai Vaasan ortodoksisen seurakunnan kirkkoherralta Matti Wallgrénilta (0206 100 499, matti.wallgren@ort.fi).

Kerhoja, kuoroja, tiistaiseuroja ym. Oulun hiippakunnassa

Oulun Seurakunta

ÄITI-LAPSIKERHO

Äiti-lapsikerho on tarkoitettu 0-3vuotiaille lapsille ja heidän vanhemmilleen, sukulaisilleen ja kummeille. Kerho kokoontuu torstaisin 10.1. alkaen kello 10-12. Kerhossa jutellaan mukavia, leikitään ja lauletaan.

NUORTENKERHO

Nuortenkerho on tarkoitettu kaikille 13-18 vuotiaille nuorille. Kerho kokoontuu torstaisin 10.1. alkaen klo 17 ehtoopalveluksella, josta siirrymme kerhoilemaan srk-salin puolelle n. klo 17.45.

Kirkkokerho lapsille kerho huone 2:ssa sunnuntaisin liturgian aikana klo 10-10.45. Lisätietoja: Anne Patronen, p. 040-5408943, annepatronen0@gmail.com.

PERHETAPAHTUMA

Seurakuntamme järjestää keväällä kaksi perhetapahtumaa. Perhetapahtumat on tarkoitettu 0-10 vuotiaille lapsille ja heidän vanhemmilleen, sukulaisilleen ja kummeilleen.

Perhetapahtumat:

Sovintosunnuntai 10.2. klo 10-14, ohjelmassa liturgia, lounas, mäenlaskua ja muuta mukavaa (omat pulkat mukaan)

Lasaruksen lauantai 23.3. klo 9-14, ohjelmassa aamupalvelus ja liturgia, lounas, virpovitojen tekotalkoot ja muuta mukavaa. Liturgian aikana pientä toimintaa lapsille kerhohuone 1:ssä. Ilmoittautumiset Sovintosunnuntain perhetapahtumaan viim. 7.2. Ilmoittautumiset Lasaruksen lauantain perhetapahtumaan viim. 21.3. Perhetapahtuman lounas maksaa 3€/henkilö. (vain käteinen)

LAULUPIIRI

Kaikille avoin laulupiiri kokoontuu keväällä joka toinen keskiviikko klo 18 alkavalla ehtoopalveluksella, josta siirrymme srk-salin puolelle harjoituksiin n. klo 18.40.

Laulupiirissä harjoitteleme liturgian veisuja sekä vaeltajan lauluja.

Laulupiirin kokoontumiset ovat:

9.1., 23.1., 6.2., 20.2., 6.3., 20.3., 10.4., 24.4., 15.5.

KATEDRAALIKUORO

Katedraalikuoro kokoontuu keväällä keskiviikkona klo 18

alkavalla ehtoopalveluksella, josta siirrymme srk-salin puolelle harjoituksiin n. klo 18.40. Katedraalikuoron harjoitukset ovat:

16.1., 30.1., 27.2., 13.3., 27.3., LA 30.3. klo 13, 17.4., 22.5.

MELODOS-KUORO

Melodos-kuoro kokoontuu keväällä torstaina klo 17 alkavalla ehtoopalveluksella, josta siirrymme srk-salin puolelle harjoituksiin n. klo 17.40.

Melodos-kuoron harjoitukset ovat: 17.1., 31.1., 28.2., 7.3., 14.3., KE 27.3. klo 19, LA 30.3. klo 13, 18.4., 2.5., 16.5.,

Kaikki kerhot, kuorot ja tapahtumat järjestetään Oulun ortodoksisen seurakunnan tiloissa osoitteessa Torikatu 74, 90120 OULU.

Lisätietoja toiminnasta kanttori Laura Aholta 044 5115 743 tai laura.aho@ort.fi

Ilmoittautumiset perhetapahtumiin kanttori Laura Aholle

OULUN TIISTASEURAN KOKOONTUMISAJAT

Kokoontumiset alkaen klo 17.00 Oulun ortodoksisessa seurakuntakeskuksessa, Torikatu 74. Poikkeuksellisesti 6.1. tiistaiseuran 65-vuotisjuhla heti liturgian jälkeen. Muut kokoontumiset 12.2., 26.2. vuosikokous, 12.3. Seuraavista kokoontumisista ilmoitetaan myöhemmin keväällä.

Oulun seudun Raamattupiiri

Oulun ortodoksinen seurakuntakeskus, Torikatu 74, kerhohuone 2, klo 18.00-20.00. Kokoontuu joka toinen tiistai: 8.1., 22.1., 5.2., 19.2., 5.3., 19.3., 2.4. Tervetuloa mukaan. Piiriin liittyvää päivitettyä tietoa löytyy seurakunnan nettisivuilta.

Oulun ortodoksia-piiri

Oulun seurakunnan ortodoksia-piiri elvyttää toimintansa seurakunnassa tapahtuneiden henkilövaihdosten jälkeen. Ensimmäiset kokoontumiset Oulun seurakuntakeskuksessa (Kerhohuone 2) keskiviikkoin katedraalissa toimitettavan ehtoopalveluksen jälkeen:

- ke 16.1. klo 18.30 keskusteluaihe: Ortodoksia-piirin aiheet; mistä kirkon opetukseen, ajatteluun ja kulttuuriin liittyvistä teemoista halutaan jatkoksa keskustella
- ke 6.2. klo 18.30, keskustelu-

aihe: miten nykyajan ihminen voi paastota

Keskustelupiirin ohjelmasta ilmoitetaan tuonempana seurakunnan nettisivuilla, www.oos.fi, Paimensanomien seuraavassa numerossa (PS2/13) Lisätietoja: isä Marko Patronen, p. 044 5115742, marko.patronen@ort.fi

Kalajoen tiistaiseura

kokoontuu joka tiistai kello 19.00 Kalajoen ev. lut. seurakunnan seurakuntakodin länsipäädyn huoneistossa. Kaikki tervetulleita!

Русскоязычные

православные вечера состоятся в приходском зале г. Оулу (Torikatu 74) по средам 16.1, 6.2, 20.3, и 24.4. Вечерня (20.3 Литургия преждеосвященных даров) в соборе в 18 ч. Беседы в приходском зале после служб. Тема бесед: Наука и религия. Добро пожаловать!

Oulun ortodoksisen seurakunnan virkistysleiri senioriseurakuntalaisille

Tapahtuma järjestetään huhituksessa 2013. Tarkempi info Paimensanomien seuraavassa numerossa (PS1/13).

Meri-Lappi

Lastenkerho

Ortodoksinen lastenkerho kokoontuu keskiviikkoisin klo 16.30 Kemin ortodoksisella kirkolla (Lehtokatu 31). Teke mistä riittää. Askartelua, laulua ja muuta hauskaa. Pieni välipalakin tarjolla. Kerhoon on tervetulleita kaikenikäiset lapset ja nuoret koko Meri-Lapin alueelta. Kerhon ohjaajana toimii kanttori Helena Matsi (helena.matsi@ort.fi, 040 511 5748).

Kirkkokuoro

Meri-Lapin alueen ortodoksinen kirkkokuoro kokoontuu harjoituksiin tiistaisin klo 17 Kemin ortodoksisella kirkolla (Lehtikatu 31). Kuoroa johtaa kanttori Helena Matsi (helena.matsi@ort.fi, 040 511 5748).

Meri-Lapin tiistaiseura

Meri-Lapin tiistaiseura aloittaa toimintansa vuoden 2013 alusta. Sen toiminta alue kattaa Kemin, Tornion, Tervolan ja Simon. Toivotamme tervetulleiksi alueen ortodoksit, vanhat

ja nuoret, perheelliset ja yksinäiset sekä myös kirkkomme ystävät. Vakituinen kokoontumispaikkamme on Kemin ortodoksisen kirkon (Lehtokatu 31) seurakuntasali, mutta sopimuksen mukaan voimme kokoontua muuallakin. Muutoksista ilmoitetaan seurakunnan nettisivuilla ja Lounais-Lappi-lehden seurapalstalla. Meri-Lapin tiistaiseuran puheenjohtaja on Kerttu Junnonen (kerttu.junnonen@gmail.com, 050 355 6580).

Ma 21.1. klo 17 Ikoni

Ma 11.2. klo 17 Suuren paaston alku (Suuri katumuskanoni)

Ma 11.3. klo 17 Lähetysteema

Ma 8.4. klo 17 Pääsiäisen iloa

Ma 13.5. klo 17 Yhteinen eväretki lastenkerhon kanssa

Kajaanin seurakunta

Taaperokerho

Kajaanin ortodoksisen seurakunnan Taaperotapaamiset käynnistyvät keskiviikkona 9.1.2013 klo 17-19. Tapaaminen on suunnattu alle 3-vuotiaille lapsille vanhempineen ja sisaruksineen. Kokoonnumme parillisten viikkojen keskiviikkoina seurakunnan kerhotilassa. Lisätietoja voi kysyä Mirkka Saarelta (044 3087066) tai Sirja Hukkaselta (050 3241839).

Kajaanin lastenkerho

Kerho on suunnattu 3-7 vuotiaille lapsille ja se kokoontuu kaksi kertaa kuukaudessa sunnuntaiaamuisin klo 9.45 Pappilantalon kerhohuoneessa. Kerhossa leikitään, pelataan ja puuhastellaan seuraten kirkkovuoden tapahtumia. Lopuksi siirrytään kirkkoon, jossa lapset voivat osallistua Herran pyhään ehtoolliseen. Kerhon kokoontumisista tiedotetaan paikallislehdissä ja ilmoitustauluilla. Lisätietoja antaa Tarja Hukkanen puh. 0500 773 094

Kajaanin nuortenkerho

Nuortenkerhossa 8-14 -vuotiaat koululaiset saavat mahdollisuuden tavata toisiaan joka toinen torstai klo 17.30 alkaen Pappilantalon kerhohuoneessa. Kerhossa pelaillaan, askarrellaan ja mm. tutustutaan Kirkon pyhiin nimipäivien kautta. Kerhon kokoontumisista ilmoitetaan paikallislehdissä ja ilmoitustauluilla. Lisätietoja

antaa Tarja Hukkanen.

Sotkamon lasten- ja nuortenkerho

Kerho on suunnattu lapsille ja nuorille 18 ikävuoteen saakka. Kerho pidetään vuoroviikoin Sotkamon ev.lut. seurakuntakodissa ja Vuokatin nuorisotalossa sunnuntaina klo 17.30. Kerhossa on luvassa hengellisiä aiheita, liikuntaa, pelejä ja luovaa toimintaa. Lisätietoja antaa Andra Aldea-Partanen puh. 044 202 7401

Suomussalmen lastenkerho

Kerho on suunnattu kaikille lapsille ja aloittaa tammikuussa. Lisätietoja antaa Ulla Kylönen puh. 040 573 4824

Ponomarikerho

Kerho on suunnattu kaikenikäisille pojille ja miehille. Kerhossa tutustutaan alttaripalvelijan tehtäviin rauhallisesti harjoittelemalla. Kerho kokoontuu kerran kuukaudessa Kajaanin kirkossa. Ensimmäinen kokoontuminen 12.1. klo 15.30. Lisätietoja antaa Reijo Marjomaa puh. 040 848 5380

Tie kirkkoon – kerho

Kerho on kaikille avoin tapaamis- ja keskustelufoorumi, jossa käsitellään keskustellen ortodoksisen uskontoon ja ihmisyyteen liittyviä asiakokonaisuuksia. Kerho kokoontuu noin kerran kuukaudessa. Kokoontumisista ja aiheista ilmoitetaan paikallislehdissä. Seuraava kokoontuminen on 8.1. klo 18 Kajaanin Kristuksen kirkastumisen kirkossa ja aiheena ovat kirkolliset tavat ja traditiot. Kerhon alustajana toimii kirkkoherra Andreas Larikka.

Kajaanin Kristuksen kirkastumisen kirkko.

Vaasan seurakunta

Vaasa

Русскоязычный православный кружок г. Васы собирается в приходском зале (Koulukatu 45) по вторникам 15.1, 19.2, 5.3, и 7.5 в 18 ч. Тема бесед: Наука и религия. Добро пожаловать!

Kokkola

Русскоязычный православный кружок «Вера, Надежда и Любовь» собирается в православной часовне г. Кокколы (Kata-giipankatu 3) по вторникам 8.1, 26.2, 12.3, 23.4, и 14.5 в 18 ч. Тема бесед: Наука и религия. Добро пожаловать!

Lapin seurakunta

Kirkkokuoro, Rovaniemi

Kirkkokuoroharjoitukset torstaisin klo 18.00 seurakuntasalilla. Kaikkia kirkkokuorosta kiinnostuneita pyydetään otamaan yhteyttä seurakunnan kanttoriin Kai Tulehmoon (044 3581775).

Lähetyspiiri, Rovaniemi

Lähetyspiirin puheenjohtaja i. Slava Skopets (0400 178744).
Ortodoksia-kerho, Rovaniemi
Lisää tietoja i. Slava Skopets (0400 178744).

Tiistaiseura, Rovaniemi

Tiistaiseuran kevään kokoon-tumisten teemana on ”**Tie kirkkoon**”. Kutsumme aktiivisia seurakuntalaisiamme vieraksi kertomaan, miten he ovat löytäneet yhteyden omaan kirkkoon ja mitä kirkon yhteys heille merkitsee.

Lisäksi tiistaiseuran ohjelmaan kuuluu kaksi matkaa: Suuren paaston ensimmäisellä viikolla teemme matkan Kemijärvelle ja helluntaina Uuden Valamon ja Lintulan luostareihin.

Kevään kokoon-tumiset Petsamo-salissa alkavat aina kello 16.00.

Ti 22.1. Vuosikokous, Petsamo-sali
Ti.5.2. Petsamo-sali
To 14.2. Kulttuuri- ja hiljenty-mismatka Kemijärvelle. Kaija Kanabro ja Kemijärven kulttuuritoimi auttavat ohjelman suunnittelussa ”Taivaan tulien maailmaan”.
Lähtö ort. kirkolta kello 10.00

Kello 18.00 osallistumme Andreas Kreetalaisen katumus-kaanoniin Kemijärven ortodoksien kanssa.

Ti 26.2. Petsamo-sali
Ti 12.3. Petsamo-sali
Ti 9.4. Petsamo-sali
Ti 23.4. Petsamo-sali
Pe 17.5. Helluntaimatka Uuden Valamon ja Lintulan luostareihin 17.-20.5. Lintulan luostarin kirkko on pyhitetty Pyhälle Kolminaisuudelle ja osallistumme kirkon praasniekkaan.
Su 19.5. Paluumatkalla ohjelmaa Kuopiossa ja yöpyminen Kiuruvedellä

Lisätietoja Inkeri Peuna puh. 0400 138051

Diakoniatoimikunta, Rovaniemi

Puheenjohtaja Marja Patronen (0400 986912).

Ikonimaalauspiiri

Rovaniemen alue, Laura Katriina Aura (040 7597029).
Kemijärven alue Ritva Imporanta (0400 193650).

Luku- ja keskustelupiiri

Luemme, kuulemme ja keskustelemme yhdessä Sanasta – sanoista, ajatuksista ja kokemisesta. Kukin osallistuja voi tuoda mukanaan tekstin, joka puhuttelee henkilökohtaisesti. Yhdessä keskustelemme tekstien pohjalta. Ryhmä kokoontuu tiistai-iltaisina kerran kuukaudessa. Kokoon-tumispaikkana on Petsamo-sali (Ounasvaarantie 16). Aikataulusta sovitaan paikan päällä, ja tulevista kokoon-tumisista ilmoitetaan myös Rovaniemen kirkon ilmoitustauluilla sekä seurakunnan internetsivuilla noin viikkoa ennen seuraavaa kokoon-tumista. Ryhmän ohjaajina toimivat Kaisu Kairakari ja Seija Vauramo.

TAPAHTUMAT

19.3. Ekumeeninen ristisaatto, klo 18 Ehtoopalvelus p. Andreksen kirkossa, ristisaatto ev.lut. kirkkoon, Vesper, klo 20 teeilta ev.lut. seurakuntasalilla.

23.3. Lasten tapahtuma Petsamo-salissa klo 13. Virpovitsojen askartelua, laulua ja leikkejä. Lopuksi isä Slava siunaa virpovitsat. Ohjaajina Maarit Karttunen ja Leena Fofonoff.

23.3. Vigilia ja virpovitsojen siunaaminen Andreksen kirkossa klo 18.

Luostarimatka Valamoon ja Lintulaan

Pyhiinvaellusmatka Kajaanista Valamon ja Lintulan luostareihin Heinävedelle 8.-9.5.2013. Lähtö linja-autolla Kajaanin kirkolta ke 8.5. klo 8.00. Linja-auto ajaa Sotkamon kautta ja pysähtyy Sotkamon linja-autoasemalla klo 9.00. Majoitus Valamon luostarihotellissa. Paluu illalla 9.5. Sotkamon kautta Kajaaniin. Matkan kokonaishinta on 130 €/hlö puolihoidolla.

Ilmoittautumiset on tehtävä **viimeistään 28.2.**

puh. 0201 303 387 Marjaana Fomin tai

sähköpostilla marjaana.fomin@pohjolanmatka.fi

HIIPPAKUNNASSA MYYTÄVÄNÄ KIRJOJA

Sinä vahvistit pohjoisen kansan, ...	15 €
Ortodoksiaa pohjoisessa, ...	10 €
Etsijän mielellä (metropoliitta Ambrosius)	7 €
Pyhyiden kaipaus (metropoliitta Ambrosius)	7 €
Kirkko luovana yhteisönä (isä Pentti Hakkarainen)	5 €
Kainuu-Rajamaa (isä Pentti Hakkaraisen 60-vuotisjuhlakirja) ...	5 €

Tilaukset puh. 0206 100 250 tai oulun.hiippakunta@ort.fi

Wagner ja wagneriaanit – konsertti

Richard Wagnerin 200-vuotisjuhlan kunniaksi

Oulun ortodoksinen seurakuntakeskus, su 20.1.2013 klo 18

Jenni Lättilä, sopraano, **Kiril Kozlovsky**, piano

Ohjelma:

Henry Duparc: Neljä laulua

”La vague et la cloche”, ”Extase”, ”Le manoir de Rosemonde” ja ”L’invitation au voyage”

Richard Wagner (sov. August Stradal): ”Pitkäperjantain ihme” oopperasta ”Parsifal”

Richard Wagner: Viisi **Mathilde Wesendonckin** laulua ”Der Engel”, ”Stehe still!”, ”Im Treibhaus”, ”Schmerzen” ja ”Träume”

Väliaika

Nikolai Medtner: Neljä laulua op.45

”Elegia”, ”Telega zhizni”, ”Pesn’ notshi” ja ”Nash vek”

Nikolai Medtner: Sonata-Reminiscenza op.38 nr.1

Jean Sibelius: Viisi laulua

”På verandan vid havet” op. 38 nr.2, ”Vilse” op. 17 nr.4, ”Första kyssen” op. 37 nr.1, ”Flickan kom ifrån sin älsklings möte” op. 37 nr.5 ja ”Var det en dröm” op. 37 nr.4

Ohjelma: 10 €

Järj. Hiippakuntasäätiö

Maahanmuuttajatapahtuma Nivalassa

Hiippakunnallinen maahanmuuttajille tarkoitettu tilaisuus järjestetään Nivalan Karvoskylän kirkossa la 26.1.2013. Korkeasti siunattu Joensuun piispa Arseni johtaa liturgian Kristuksen kirkastumisen kirkossa alkaen klo 10.00, kirkkokahvit, esipaimenen esitelmä maahanmuuttotyöstä kirkossamme ja keskustelu. Kirkollishallituksen järjestämään tilaisuuteen toivotaan runsasta osanottoa.

Oulun seurakunnan vapaaehtoistyön teemaviikonvaihe

Paikka ja aika: Oulun P. Kolminaisuuden katedraali ja seurakuntakeskus, Torikatu 74, la-su 26.-27.1.2013

Ohjelma:

La 26.1.

klo 9 liturgia katedraalissa, vainajien muistopäivä
klo 11-15 Oulun seudun tiistaiseurojen ja muiden toimipiirien yhteiset myyjäiset seurakuntasalissa
klo 18 vigilia katedraalissa

Su 27.1.

klo 10 liturgia
klo 11.45 kirkkokahvit
- seurakunnan vapaaehtoistyön esittely
- toimipiirien toiminnan esittely

Ilmoittautumiset myyjäisiin ja lisätietoja vapaaehtoistyöstä, p. 044 5115 741 tai oulu@ort.fi .

Vapaaehtoistyö seurakunnassa:

- tiistaiseuratyö
- käynnit yksinäisten vanhusten luona
- kyydityspalvelu kirkkoon
- pyhäkköjen kaunistaminen
- alttariapulaisen tehtävät
- avustaminen seurakunnan kerhoissa ja tapahtumissa
- katedraalin ja muiden pyhäkköjen isännöitsijöiden avustaminen
- keittiöapu
- kulttuuritoiminta

Tule mukaan yhteiseen työhön.

Oulun ortodoksisen hiippakunnan säätiö julistaa haettavaksi

APURAHOJA

yhteensä enintään 10.000 euroa.

Anomuksen kohteen tulee olla säätiön tarkoitukseen sopiva eli sen tulee edistää ja tukea suomalaisen ortodoksisen kulttuuriperinteen säilyttämistä tai avustaa ortodoksisen kulttuurin ja teologian opiskelua, tutkimusta ja tunnetuksi tekemistä Oulun ortodoksisen hiippakunnan alueella. Se voi myös tukea ortodoksisten vähemmistöjen kuten erimerkiksi kolttakansan henkisiä ja sosiaalisia pyrintöjä.

Alkavana vuonna säätiö haluaa panostaa erityisesti nuoriin, hiippakunnan alueelta oleviin apurahan anojiin.

Vapaamuotoisessa ja tiiviissä hakemuksessa tulee olla suunnitelma apurahan käytöstä sekä muut hakijan tarpeelliseksi katsomat liitteet, esimerkiksi suositukset.

Lisätietoja antavat säätiön hallituksen puheenjohtaja, fil. tri Ahti E. Pyörnilä, puh. 050-382 6669 sekä asiamies, kirjapainoneuvos Seppo Maskonen, puh. 044-349 0494.

Anomukset lähetetään asiamiehelle osoitteella Mallastie 2 A 22, 90520 Oulu, viimeistään 31.3.2013.

OULUN ORTODOKSISEN
HIIPPAKUNNAN SÄÄTIÖ
Hallitus

OULUN SEURAKUNNAN KIRJASTO

Oulun ortodoksisen seurakunnan kirjasto avaa ovensa jälleen tammikuussa Teofanian (6.1.) liturgian jälkeen. Kirjasto on auki joka sunnuntai liturgian jälkeen klo 12.15 asti. Kirjastosta voi lainata kuukaudeksi ortodoksisen teologiaan ja hengen elämään liittyvää kirjallisuutta.

Kirjasto sijaitsee Oulun ortodoksisessa seurakuntakeskuksessa kerhohuone 1:ssä, osoite Torikatu 74, 90120 Oulu.

Otamme vastaan hyväkuntoisia, erikielisiä, ortodoksisen hengellisyyteen ja teologiaan liittyvää kirjallisuutta. Kirjaston hoitajana pyydän, että kaikki, joilla on tällä hetkellä kirjastostamme lainattua materiaalia, palauttaisivat ne mahdollisimman pian, sillä osa kirjoista on ollut lainassa jo useamman vuoden ajan. Kiitos.

Lisätietoja kirjastosta saa kanttori Laura Aholta
044 5115 743/ laura.aho@ort.fi

Kiitos

Kiitämme lämpimästi esiroukoksista, joita olette kantaneet kuluneena vuotena, sekä muistamisesta igumeniaksi siunaamisen yhteydessä. Hyvää Kristuksen syntymäjuhlaa ja Jumalan siunausta vuodelle 2013.

Igumenia Mikaela ja sisaristo

Lämpimät kiitokset Elli Veikkolaisen muistoa kunnioittaneille,

Arkkipiispa Leolle, Metropolliitta Panteleimonille, Oulun ortodoksiselle seurakunnalle, Oulun ortodoksiselle hiippakunnalle, Oulun tiistaiseuralle, Oulun Karjalaseuralle, Oulun Rintamanaisille, Madekosken Martoille ja kaikille teille äidin ystäville, kun olitte saattamassa häntä viimeiselle matkalle ja lohdutitte meitä monin tavoin surussamme.

Isä Markoa kiitämme ehtoollisen antamisesta matkaevääksi viimeiselle matkalle, rukouksista, panihidasta ja monin tavoin myötäelämisestä surussamme.

Heljä-Marja Surcelille kiitos kauniista käsinmaalatusta arkkikonista. Isä Einolle kiitos muistopuheesta muistotilaisuudessa. Leena Vaskoa, Meeri Karhatsua ja Seija Pirttikoskea kiitämme muistotilaisuuden tarjoilun järjestämisestä.

Omaiset

Lämmin kiitos korkeasti pyhitetylle Karjalan ja koko Suomen arkkipiispa Leolle, Isä Marko Patroselle ja Oulun ortodoksiselle seurakunnalle minulle myönnetystä Pyhän Karitsan ritarikunnan I luokan ritarimitalista.

Seppo Pyy, Kuusamo

Sydämellinen kiitokseni, Oulun ortodoksinen seurakunta, isä Marko, isä Eino, Oulun tiistaiseura, Oulun Karjalaseura, omaiset ja ystävät muistamisistanne täyttäessäni 80 vuotta.

Orvokki Ahosola, Oulu

Paimen-Sanomat

Julkaisija:

Oulun ortodoksisen hiippakunnan seurakunnat / Paimen-Sanomat ry

Päätoimittaja:

Metropoliitta Panteleimon
P. 020 610 0250, fax. 020 610 0251,
sähköposti: paimensanomat@ort.fi

Toimitus:

Nummikatu 30 B 16, 90100 OULU
P. 0206 100 250, fax. 020 610 0251,
sähköposti: paimensanomat@ort.fi

SEURAKUNTALAISTEN osoitteenmuutokset ja tilaukset omaan seurakuntaan

MAKSULLISET tilaukset

Oulun ortodoksisen hiippakuntaan,
p. 020 610 0250, paimensanomat@ort.fi

Tilaushinnat:

- tilaushinta 12 € / vuosi
- tilausmaksut tilinumero 110750-1106102,
viestiosaan tilaajan nimi

Paino:

Joutsen Median Painotalo,
PL 52,
90101 OULU

Seuraavan numeron PS 1/13 aineisto viimeistään maanantaina 11.3.2013 osoitteeseen paimensanomat@ort.fi

Seuraava numero ilmestyy maaliskuussa 2013

Lehti luettavissa internetissä:
<http://www.ort.fi/hiippakunnat/oulu/paimen-sanomat>